

TC.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE 3-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN
SES SINIRLARI, ŞARKI SÖYLEME BECERİLERİ
VE MÜZİKAL DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

733811

Hazırlayan
Evrin KÜRKLÜ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Salih AKKAŞ

733811

Ankara – 2003

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne,
Evrım K¼RKL¼' ye ait "T¼rkiye'de 3-6 Yaş Grubu Çocukların Ses Sınırları, Şarkı
Söyleme Becerileri ve Müzikal Düzeylerinin İncelenmesi " adlı tez çalışması J¼rimiz
tarafından Müzik Öğretmenliği Ana Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul
edilmiştir.

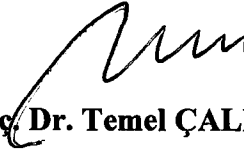
Prof. Dr. Salih AKKAŞ

Danışman

Prof. Dr. Cihat CAN

Üye

Doç. Dr. Temel ÇALIK

Üye

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
TABLoların LİSTESİ	iv
GRAFİKLERİN LİSTESİ	vii
TANIMLAR VE KISALTMALAR.....	viii
 GİRİŞ	 1
BİRİNCİ BÖLÜM	6
 1. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE EĞİTİM VE TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİM ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI	 6
1.1. İlköğretim Öncesi Dönemde Eğitim.....	6
1.2. Türkiye’de İlköğretim Öncesi Eğitim Kurumları.....	8
2. “3-6” YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN GELİŞİMİ VE GENEL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	 8
2.1. “3-6”Yaş Grubu Çocukların Gelişimi	8
2.1.1. “3-6”Yaş Grubu Çocuklarda Bedensel Büyüme ve Gelişim	10
2.1.2. “3-6”Yaş Grubu Çocuklarda Bilişsel Gelişim.....	11
2.1.3. “3-6”Yaş Grubu Çocuklarda Psikososyal Gelişim.....	12
2.1.4. “3-6”Yaş Grubu Çocuklarda Dil Gelişimi.....	13
2.2.“3-6”Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri	14
2.2.1. “3” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri.....	14
2.2.2. “4” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri	15
2.2.3. “5” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri	17
2.2.4. “6” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri	17

3. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİ.....	18
3.1. İlköğretim Öncesi Müzik Eğitiminin Amaçları	18
3.2. İlköğretim Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimsi	20
3.3. İlköğretim Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimi	21
3.3.1. Ritm Eğitimi	22
3.3.2. Kulak Eğitimi	25
3.3.3. Ses Eğitimi	26
3.3.3.1. Ses Kavramı ve Özellikleri	26
3.3.3.2. “3-6” Yaş Grubu Çocukların Ses Özellikleri.....	27
3.3.4. Şarkı Öğretimi	28
4. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİĞİN ÇOCUKLARIN YAŞAMINDAKİ ve EĞİTİMİNDEKİ YERİ ve ÖNEMİ.....	34
4.1. İlköğretim Öncesi Dönemde Müziğin Çocukların Yaşamındaki Yeri ve Önemi	34
4.1.1. Müziğin Çocuğun Gelişimine Etkileri	35
4.2. İlköğretim Öncesi Dönemde Müziğin Çocukların Eğitimindeki Yeri ve Önemi	37
4.3. İlköğretim Öncesi Dönemde Müziğin Programdaki Yeri	38
5. 0-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN MÜZİKSEL GELİŞİMİ.....	39
5.1. 0-1 Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi	40
5.2. 1-2 Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi	41
5.3. 2-3 Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi	42
5.4. 3-4 Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi	43
5.5. 4-5 Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi	43
5.6. 5-6 Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi	44
6. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN ŞARKILAR	45
6.1. Şarkı Türleri.....	45
6.1.1.Çocuk Şarkıları	46
6.1.2.Tekerlemeler	47
6.1.3. Ninniler Ve Türküler	48

6.2. Şarkıların Nitelikleri.....	49
6.2.1.Ezgi.....	49
6.2.2.Ritm.....	50
6.2.3.Prozodi (Ses-Söz Uyumu)	50
6.2.4.Söz	51
6.2.5.Yaş ve Seviyeye Uygunluk.....	52

BULGULAR VE YORUM 54

2.1. İlköğretim Öncesi Kurumlarda Müzik Eğitimi Gören “3-6” Yaş Grubu

Çocuklara Yapılan Şarkı Öğretimi Uygulama Sonuçları.....54

2.1.1. Ezgisel Beceriler 54

2.1.1.1. “3 Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri 55

2.1.1.2.“4 Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri 58

2.1.1.3. “5 Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri 62

2.1.1.4. “6 Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri 66

2.1.2. Ritmsel Beceriler 69

2.1.2.1.“3 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri.....70

2.1.2.2.“4 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri 73

2.1.2.3. “5 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri 77

2.1.2.4. “6 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri 80

2.1.3. Prozodi (Ses-söz Uyumu) Bakımından Becerileri 83

2.1.3.1.“3 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-söz Uyumu)

Bakımından Becerileri 84

2.1.3.2.“4 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-söz Uyumu)

Bakımından Becerileri.....88

2.1.3.3.“5 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-söz Uyumu)

Bakımından Becerileri 92

2.1.3.4. “6 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-söz Uyumu)

Bakımından Becerileri.....95

2.1.4. Uygulamada “3-6” Yaş Grubu Çocukların En Çok Zorluk

Çektikleri Aşamalar 98

2.1.5. Ses Sınırları.....114

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	134
KAYNAKÇA.....	138
EKLER.....	141
ÖZGEÇMİŞ (Türkçe).....	148
ÖZGEÇMİŞ (İngilizce).....	151

**TÜRKİYE’DE 3-6 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN
SES SINIRLARI, ŞARKI SÖYLEME BECERİLERİ VE
MÜZİKAL DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

Evrin KÜRKÜ

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ankara 2003
ÖZET**

Bu araştırma, Türkiye’de ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumlardaki “3-6 yaş” grubu çocukların ses sınırlarını, müzikal düzeylerini ve şarkı söyleme becerilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini; Ankara’da ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumların 3 tanesinden seçilmiş 3, 4, 5 ve 6 yaş grubundan toplam 160 çocuktur. Örneklem grubu içinde yer alan “3-6” yaş grubu çocuklara şarkı öğretimi ağırlıklı bir uygulama yapılmıştır.

Elde edilen verilerle, 3-6 yaş grubu çocukların ses sınırları, müzikal düzeyleri ve şarkı söyleme becerileri belirlenerek ortaya konmuştur.

Bilim Kodu :

Anahtar Kelimeler : 3-6 Yaş Çocuklar, Ses Sınırları, Şarkı Söyleme Becerileri

Sayfa Adedi : 153

Tez Yöneticisi : Prof. Dr. Salih AKKAŞ

**THE INVESTIGATION OF 3-6 AGED CHILDREN'S REGISTER,
MUSICAL LEVEL AND SINGING SKILLS IN TURKEY
(Master's Thesis)**

Evrin KÜRKÜ

**GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF EDUCATION SCIENCE
Ankara 2003**

ABSTRACT

This research is conducted in order to determine, the age group of 3-6 children's, receives musical education at kindergarten, register, musical level and singing skills in Turkey.

The universe of the research includes; 160 "3-6" aged children who selected from 3 kindergarten in Ankara. After the election a singing weighted application was applied for the children.

With the data, register, musical level and singing skills of "3-6" aged children are betrayed.

**Science Code :
Key Words : 3-6 Aged Children, Register, Singing Skills
Page Number : 153
Adviser : Prof. Dr. Salih AKKAŞ**

TEŞEKKÜR

Bu tezin her aşamasında bana danışmanlık yaparak yol gösteren ve bilgilerini benden esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Salih AKKAŞ'a, lise ve üniversite eğitimim boyunca değerli bilgilerinden yararlandığım ve daima yararlanacağım Yrd. Doç. Dr. Selçuk BİLGİN'e, şarkı öğretimi uygulaması sırasında yardımlarını esirgemeyen arkadaşım Çiğdem BAHADIR'a, anaokulu ve kreş yetkililerine, sevgili çocuklara, yazım ve düzeltme konusundaki yardımlarını hiç unutmayacağım arkadaşım Koray YÜKSELBABA'ya, en sıkıştığım anda yardımına gözü kapalı koşan ve daima mucizeler yaratan annem Şükran KÜRKLÜ'ye, her zaman maddi, manevi yanımda olan, babam Caner KÜRKLÜ'ye, kardeşim Selin KÜRKLÜ'ye, arkadaşım Oğul GÖÇMEN'e ve iyilik meleğim Nergis ŞİMŞEK'e destekleri, sabırları ve sağladıkları her türlü imkan için teşekkür ederim.

TABLoların LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1: “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler (3 yaş).....	55
Tablo 2 : “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler (3 yaş)	56
Tablo 3 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler 3 yaş)	57
Tablo 4 : “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(4 yaş).....	58
Tablo 5 : “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(4 yaş)	59
Tablo 6 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(4 yaş)	60
Tablo 7 : “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(5 yaş).....	62
Tablo 8 : “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(5 yaş).....	63
Tablo 9 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(5 yaş)	64
Tablo 10 : “Zımtarellelli” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(6 yaş)	66
Tablo 11 : “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(6 yaş).....	67
Tablo 12 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler(6 yaş)	68
Tablo 13 : “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(3 yaş)	70
Tablo 14 : “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(3 yaş)	71
Tablo 15 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(3 yaş)	72
Tablo 16 : “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(4 yaş)	73
Tablo 17 : “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(4 yaş)	74
Tablo 18 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(4 yaş)	75
Tablo 19 : “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(5 yaş)	77
Tablo 20 : “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(5 yaş)	78
Tablo 21 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(5 yaş)	79
Tablo 22 : “Zımtarellelli” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(6 yaş)	80
Tablo 23 : “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(6 yaş)	81
Tablo 24 : “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler(6 yaş)	82
Tablo 25 : “3” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Da-Di” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu	84
Tablo 26 : “3” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Akvaryum” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu	85

Tablo 27 : “3” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Yurdumda” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	87
Tablo 28 : “4” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Da-Di” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	88
Tablo 29 : “4” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Akvaryum” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	89
Tablo 30 : “4” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Yurdumda” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	90
Tablo 31 : “5” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Da-Di” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	92
Tablo 32 : “5” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Karga ile Tilki”	
Şarkısının Prozodisine Uygunluğu	93
Tablo 33 : “5” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Yurdumda” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	94
Tablo 34 : “6” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Zımrerellelli” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	95
Tablo 35 : “6” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Karga ile Tilki”	
Şarkısının Prozodisine Uygunluğu	96
Tablo 36 : “6” Yaş Grubu Çocukların Prozodi Bakımından “Yurdumda” Şarkısının	
Prozodisine Uygunluğu	97
Tablo 37 : “3” Yaş Grubu Çocukların “Da-Di” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk	
Çektikleri Aşamalar	98
Tablo 38 : “3” Yaş Grubu Çocukların “Akvaryum” Şarkısını Öğrenirken En Çok	
Zorluk Çektikleri Aşamalar	99
Tablo 39 : “3” Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok	
Zorluk Çektikleri Aşamalar	100
Tablo 40 : “4” Yaş Grubu Çocukların “Da-Di” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk	
Çektikleri Aşamalar	102
Tablo 41 : “4” Yaş Grubu Çocukların “Akvaryum” Şarkısını Öğrenirken En Çok	
Zorluk Çektikleri Aşamalar	103

Tablo 42 : “4” Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	103
Tablo 43 : “5” Yaş Grubu Çocukların “Da-Di” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	106
Tablo 44 : “5” Yaş Grubu Çocukların “Karga ile Tilki” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	107
Tablo 45 : “5” Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	108
Tablo 46 : “6” Yaş Grubu Çocukların “Zımtarelelli” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	110
Tablo 47 : “6” Yaş Grubu Çocukların “Karga ile Tilki” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	111
Tablo 48 : “6” Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar.....	112
Tablo 49 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “3” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses.....	114
Tablo 50 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “3” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses.....	115
Tablo 51: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “4” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses.....	116
Tablo 52 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “4” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses.....	117
Tablo 53 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “5” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses.....	118
Tablo 54 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “5” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses.....	119
Tablo 55 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “6” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses.....	120
Tablo 56 : Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre “6” Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses.....	121

GRAFİKLERİN LİSTESİ

Grafik	Sayfa
Grafik 1 : “3” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre Zorluk Çektikleri	
Aşamalar ve Dereceleri.....	101
Grafik 2 : “4” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre Zorluk Çektikleri	
Aşamalar ve Dereceleri.....	105
Grafik 3 : “5” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre Zorluk Çektikleri	
Aşamalar ve Dereceleri.....	109
Grafik 4 : “6” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre Zorluk Çektikleri	
Aşamalar ve Dereceleri.....	113
Grafik 5 : Uygulama Yapılan Çocukların Yaşlara Göre Verebildikleri	
En Tiz (İnce) Ses	123
Grafik 6 : Uygulama Yapılan Çocukların Yaşlara Göre Verebildikleri	
En Pes (Kalın) Ses	124

TANIMLAR ve KISALTMALAR

Öykünme: Taklit (Sun, Seyrek: 1998)

Prozodi (Fr.): Hecelerin vurgu, çıkarılış bakımından müzikle uyum sağlaması, ses-söz uyumu(Çalışır, 1996:112).

Register (İng.): Ses Sınırı, Ses Alanı (Çalışır, 1996:117).

Transpoze (Fr.): Aktarım (Çalışır, 1996:142).

Bkz.: Bakınız

Fr. : Fransızca

İng. : İngilizce

GİRİŞ

Her çocuk, müzikle anne karnındayken tanışır. Doğduktan sonra da müzikle etkileşim içerisinde büyür. Evden, okuldan, sokaktan, radyodan, televizyondan kısaca girdiği ve etkilendiği her ortamdan duyup, dinlediği, öğrendiği müziklerle beslenir. Her çocuk müziği sever. Fakat her çocuk eşit derecede müziksel yeteneğe ve beceriye sahip değildir.

Çocukların gereken müzikal becerileri kazanabilmeleri, sahip olduğu müzik yeteneğinin keşfedile bilinmesi ve bu yetenek ve becerilerin doğru olarak işlenmesi bulundukları ortama bağlıdır. Bu sebeple çocukların aileden sonra ilk olarak girdikleri ve okul ortamıyla ilk kez tanıştıkları yer olan anaokulu, kreş, çocuk yuvası vb. gibi kurumlar çocuğun yaşamında önemli bir göreve sahiptirler. Genel adı “ilköğretim öncesi eğitim kurumları” olan bu kurumlarda verilen müzik eğitimi, çocukların her türlü yeteneğinin keşfedilip, bu yetenekler doğrultusunda çocuğun işlenip yönlendirilmesini sağlayacak kurumlar niteliğinde olmalıdır.

Çocuklar ilerideki yaşamlarında müziği meslek olarak seçmeseler bile ilköğretim öncesi eğitim kurumlarında aldıkları müzik eğitimi sayesinde, müziği seven, müzik konusunda seçici davranarak nitelikli müzik dinlemeyi bilen birer fert olacaklardır. Bu nedenle ilköğretim öncesi eğitim kurumları çocukların temelini sağlam olarak atıldığı onların bedensel ve ruhsal gelişimlerini sağlıklı ve mutlu olarak sürdürebilecekleri niteliklere sahip olmalıdır.

İlköğretim öncesi eğitim kurumlarındaki en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmen, çocuğu bütün yönleriyle tanımaya, onu yetenekleri doğrultusunda geliştirmeye çalışırken müzik yeteneği bakımından da tanımaya ve çocuğun müziksel becerilerinin tespitini yapmaya ve bu becerilerin ve müzik yeteneğinin gelişmesi için gerekli ortamı sağlamaya çalışmalıdır.

İlköğretim öncesi dönemde müzik eğitiminin en önemli unsuru şarkılardır. Bu dönemde çocuğun her türlü müzikal becerisi şarkılar sayesinde kazandırılır. Çünkü henüz okuma yazma bilmeyen çocuk ancak kulaktan öğrenebildiği şarkılarla müzik yapabilir ve müzik etkinliğine katılabilir. Şarkılar birçok müzikal unsur içinde barındırdığı için, ritm, söz, ezgi gibi birçok müzikal beceri çocuklara kolay yoldan şarkı öğretimiyle kazandırılabilir.

Bu dönemde çocuklar şarkı söylemeyi en az oyun oynamak kadar severler. Günlük yaşamlarının büyük bir kısmını şarkılar ve oyunlar alır. Çocuk bir yandan kulaktan şarkılar öğrenirken diğer yandan da sözleri, ritimleri ve çoğu zamanda ezgiyi kendine göre değiştirerek yaratıcılık yönünü de şarkılar sayesinde geliştirmiş olur ve bundan da büyük zevk alır. Ayrıca çocuğun müzik beğenisinin gelişmesinde en önemli etken yine şarkılardır.

Çocuk, şarkılara “Bunu beğenmedim.” yada “Bu çok güzelmiş.” gibi kendince yorumlar yaparak beğenisini dile getirir. Bu da yine şarkı öğretimi sayesinde olur.

İlköğretim öncesi dönem müzik eğitiminde bir başka önemli konu ise çocuğun ses gelişimidir. Çocuklar yaş gruplarına göre belli ses sınırları içerisinde şarkıları seslendirebilirler. Ses sınırları dışında söyleyecekleri her şarkı onların seslerine zarar verir. Şarkıyı söylemekte zorlanan çocuk boğazında ağrı hissetmekle beraber o şarkıyı söylemek istemez ve hatta bu çok sık tekrarlanırsa müzik dersinden nefret bile edebilir. Bu sebeple bu nokta kesinlikle üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir noktadır. Şarkı seçimi sırasında ilk olarak ses sınırlarına dikkat edilmelidir.

Tüm bu bilgilerden yola çıkarak ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumlarda çocukların ses ve fizyolojik özellikleri göz önünde bulundurularak şarkı söyleme becerilerine uygun şarkıların seçilmesi gerekmektedir.

Bu araştırmada hem 3-6 yaş grubu çocukların şarkı söyleme becerileri incelenmiş hem de bu yaş grubu çocukların ses sınırları ve müzikal düzeyleri ile ilgili olarak şarkı söyleme becerileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Problem

Bu araştırmanın problemi şu şekilde ifade edilebilir:

“Türkiye’de ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumlarda “3-6 yaş” grubu çocukların ses sınırları ve müzikal düzeyleri nelerdir ve bu özelliklere uygun şarkı söyleme becerileri nasıldır?”

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumlardaki “3-6 yaş” grubu çocukların ses sınırlarını, müzikal düzeylerini ve şarkı söyleme becerilerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaya çalışılmıştır:

1. 3-6 yaş grubu çocukların gelişim özellikleri nasıldır?
2. 3-6 yaş grubu çocukların ses sınırları nasıldır?
3. 3-6 yaş grubu çocukların söyleyebileceğı şarkıların genel özellikleri nelerdir?
4. 3-6 yaş grubu çocukların şarkı söyleme becerileri ne düzeydedir?

Araştırmanın Önemi

Bu araştırma “3-6 yaş” grubu çocukların ses sınırlarının, müzikal düzeylerinin ve bunlara bağılı olarak şarkı söyleme becerilerinin hangi düzeyde olduğunun belirlenmesi ile bu yaş grubu çocukların alacakları, müzik eğitime sağlayacağı yararlar bakımından büyük önem taşımaktadır. Ayrıca daha sonra bu konuda araştırma yapacak kişilere de yardımcı kaynak olması bakımından önemlidir.

Sayıtlılar

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde dayanan temel sayıtlılar şunlardır:

1. Bu araştırmada seçilen araştırma yöntemi araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümü için geçerli ve güveniliridir.
2. Hazırlanan veri toplama araçları yeterince geçerli ve güveniliridir.
3. Araştırmanın yapılabilmesi için ulaşılan kaynaklar ve elde edilen veriler bu araştırma için yeterlidir.
4. Yazılı ve sözlü kaynaklardan elde edilen veriler tamamen gerçeği yansıtmaktadır.
5. Yapılan şarkı söyleme uygulamaları araştırmaya cevap teşkil edecek verileri toplayıcı niteliktedir.
6. Yapılan şarkı söyleme uygulamaları sonucu elde edilen veriler gerçekleri yansıtmaktadır.
7. Örneklem evreni temsil etmektedir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. Türkiye’de “3-6 yaş” grubu çocukların müzik eğitimi ile,
2. Konu olarak “Türkiye’de 3-6 yaş” grubu çocukların ses sınırları, müzikal düzeyleri ve şarkı söyleme becerileriyle,
3. T.C. Kalkınma Bankası Kreş ve Gündüz Bakımevi, TEDAŞ (Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi) Kreş ve Anaokulu ve Çiğdem Abla Anaokulu olmak üzere Ankara’dan seçilen üç farklı ilköğretim öncesi eğitim kurumuyla,
4. Ve bu kurumlardan tesadüfen seçilmiş 3, 4, 5 ve 6 yaş grubundan toplam 160 çocukla, sınırlıdır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın evreni, örnekleme, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler ve yöntemler açıklanmıştır.

Bu araştırma; Türkiye’de ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumlardaki “3-6 yaş” grubu çocukların müzikal düzeylerini, ses sınırları ve şarkı söyleme becerilerini ortaya koymaya yönelik olmasından dolayı betimsel ve deneysel bir çalışmadır.

Evren

Araştırmanın evreni; Ankara’da ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumlarındaki (ana okulu, kreş, çocuk kulübü vb.) “3-6 yaş” grubu çocuklardır.

Örneklem

Araştırmanın örneklemini; Ankara’da ilköğretim öncesi müzik eğitimi veren kurumların 3 tanesinden seçilmiş 3, 4, 5 ve 6 yaş grubundan toplam 160 çocuktur.

Verilerin toplanması

Bu araştırmada kuramsal veriler literatür taraması yoluyla elde edilmiştir. Literatür taraması yapılırken konuyla ilgili makale, bildiri, kitap, tez, ansiklopedi ve araştırma yayınlarından faydalanılmıştır. Ayrıca araştırmanın uygulama kısmında; 3-6 yaş grubu toplam 160 çocuğa, şarkı öğretimi uygulaması yapılmış, bu çocukların şarkı söyleme becerileri ses sınırları ve müzikal düzeyleri ile ilgili veriler toplanmaya çalışılmıştır.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumu

Elde edilen teorik veriler araştırmada yer alan konular arasında bağlantı kurularak düzenlenip yorumlanmıştır.

Uygulama sonucunda elde edilen veriler; frekans(f) ve yüzde (%) dağılım tablosuyla sayısal verilere dönüştürülmüş, grafiklerle gösterilmiş ve değerlendirilerek yorumları yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE EĞİTİM VE TÜRKİYE'DE İLKÖĞRETİM ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI

1.1. İlköğretim Öncesi Dönemde Eğitim

İlköğretim öncesi dönem, gelişimin ve öğrenmenin en hızlı olduğu dönemdir. Bu sebeple ilköğretim öncesi dönemde eğitim oldukça etkili ve önemlidir. Bu dönem çocuklarının özellikleriyle ilgili olarak verilmesi gereken eğitim ve niteliği de çok önemlidir.

İlköğretim öncesi dönem, çocuğun yaşamının temelini oluşturur. Bu dönemde çocuğun beslenmeye, sağlıklı gelişim ve büyüme için uygun bir ortama ve bu ortamda da ilgi, sevgi ve şefkate ihtiyacı vardır. Çocuğun içinde bulunduğu fiziksel ve sosyal ortamlar onun gelecekteki yaşamı ve yaşama bakış açısı bakımından oldukça önemlidir. Bu sebeple bu dönemde çocuğun aldığı eğitim çocuğun yaşamı boyunca alması gereken en nitelikli eğitimlerden biri olmalıdır. Bu dönemde eğitimin önemini Oktay şu ifadelerle açıklamıştır:

“Bu dönem eğitiminde aile en önde gelen kurum olmakla birlikte, ilköğretim öncesi eğitim kurumları, kitle iletişim araçları da ailenin eğitim çabalarına önemli katkılarda bulunabilir. Aile, hem çocuğun her yönüyle gelişimi ve eğitimindeki doğru yerini ve rolünü bilmek, hem de dıştan gelen zararlı olabilecek etkileri ortadan kaldıracak önlemleri almak zorundadır. Bu da ancak ilköğretim öncesi çocuğun bulunduğu yaş grubunun bireysel gelişim özelliklerini, ihtiyaçlarını ve bu dönemdeki eğitimin amaç ve ilkelerini bilmekle gerçekleşebilir. Sağlıklı, mutlu, yaratıcı insanlar yetiştirebilmek için bu dönemi tanımalı ve en iyi şekilde değerlendirerek gerekenler yapılmalıdır.

Çocuğun dış etkilere en fazla açık olduğu ve korunmaya en fazla gereksinim duyduğu ilköğretim öncesi dönemin, öğretmenler, aile, okul ve toplum işbirliği ile en iyi şekilde değerlendirilmesi; sağlıklı bireylerin yetiştirilmesi açısından oldukça önemlidir”(Oktay, 2000:16).

Çocuğun doğumundan, ilkokula başladığı güne kadar geçirdiği yılları kapsayan döneme, bir çok yazar tarafından “**okul öncesi dönem**” denmektedir. Fakat anaokulu, kreş gibi eğitim kurumları da birer okul olduğu için bu araştırmada bu döneme “**İlköğretim öncesi dönem**” denmiştir. İlköğretim öncesi dönem; çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre imkanları sağlayan, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini destekleyen, kendilerini toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan temel öğretim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim sürecidir.

0-6 yaşlar arasını kapsayan ilköğretim öncesi dönem kişiliğin oluşumu ve şekillenmesi, temel bilgi, beceri ve alışkanlıkların kazanılması ve gelecek yıllara olan etkisi nedeniyle, yaşamın en kritik ve önemli dönemlerinden biridir. Bu dönem çocukların gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Çocuğun doğuştan getirmiş olduğu yetenekleri en üst düzeye çıkartabilmesi ve bunu gösterebilmesi; çocuğun bedensel, zihinsel, sosyal, duygusal gelişimini hızlandıracak ve destekleyecek doğal ve çevresel etmenlere bağlıdır(Arı,Dinçer,2002).

Bu etmenlerin en önemlisi ilköğretim öncesi eğitim kurumlarıdır. Çocuğun bu dönemde aldığı eğitimin niteliği ne kadar iyi olursa, çocuk da o kadar nitelikli gelişir,yetenekleri keşfedilir ve işlenir.

Çocuğun diğer çocuklarla eğitsel ve sağlıklı bir ortamda bir araya gelmesi de nitelikli ilköğretim öncesi eğitim kurumları ile gerçekleşir. Bu kurumların en önemli fonksiyonlarından biri çocuğun toplumsallaşmasını sağlamaktır. Çocuğun bireysel özellikleri, yeterlik ve yetersizlikleri, eğilimleri, duygusal sorunları, varsa gelişimsel gerilikleri dikkatli bir gözlemle ve değerlendirmelerle erken yaşlarda saptanarak gerekli önlemler alınabilmektedir(Arı.Dinçer.2002).

İlköğretim öncesi eğitim kurumları sadece çocuk açısından değil ebeveynler açısından da önemlidir. Özellikle çalışan annelerin sorumluluklarını günün belli saatleri içinde üstlenerek, bir yandan annenin gönül rahatlığı içinde işinde verimli

olmasını sağlarken, diğer yandan çocuğun yetersiz koşullarda zedelenmesini önlemektedir (Arı,Dinçer,2002).

1.2. Türkiye’de İlköğretim Öncesi Eğitim Kurumları

Ülkemizde ilköğretim öncesi çağıdaki çocuklara bakım ve eğitim hizmeti veren çok çeşitli kurumlar bulunmaktadır. Bağlı oldukları kurumlara göre ilköğretim öncesi eğitim kurumları şunlardır:

- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı,
Bağımsız anaokulları (37-72 aylık çocuk)
 - İlköğretim okullarının bünyelerindeki anasınıfları (61-72 aylık çocuk)
 - Orta dereceli okullardaki uygulama sınıfları (37-72 aylık çocuk)
 - Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne bağlı,
Çocuk yuvaları (0-12 yaş).
Kreş ve gündüz bakımevleri (0-6 yaş).
 - KİT'lere bağlı,
Gündüz bakımevleri (0-6 yaş).
 - Özel ve tüzel kişilerle, üniversitelere bağlı,
Anaokulları, kreş ve gündüz bakımevleri (0-6 yaş)
- (Arı,Haktanır,Dinçer,2002).

2. “3-6” YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN GELİŞİMİ VE GENEL GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

2.1.“3-6” Yaş Grubu Çocukların Gelişimi

Çocuk doğumundan belirli bir yaşa kadar çevresine bağımlı olarak büyür ve gelişir. Bu gelişim ve büyümede içinde bulunduğu ortamın ve çevresindeki insanların çok büyük etkisi vardır. Çocuk, doğar doğmaz başta annesi olmak üzere yakın çevresi tarafından her türlü ihtiyacı karşılanan bir canlıdır. Onun kendi kendine yeterli bir birey olabilmesi için belirli bir zamanın geçmesi gereklidir. Bu zaman sürecinde de bakılmaya, yönlendirilmeye ve rehberliğe ihtiyacı vardır. Bu yönlendirmeler, insanın doğuştan getirdiği kalıtsal özelliklerle birleşerek çocuğun kişilik yapısını oluşturur. Yeni doğan bir çocuk, anne babasından aldığı kalıtsal

özelliklerle belirli yeteneklere ve potansiyele sahiptir. Bunun yanı sıra dış uyarımlara da son derece açık, duyarlı olan çocuk bu uyarımlar sayesinde başarılı bir birey olabileceği gibi başarısız bir birey de olabilir. Bu tamamen uyarımlara bağlıdır. bir canlıdır. Bu açıdan ilk yaşam ortamı ve bu ortamda aldığı etkiler çocuğun gelecekte nasıl biri olacağını belirleme konusunda son derece etkilidir (Oktay,2000:23).

İlköğretim öncesi dönemin genel özelliği, gelişmenin oldukça hızlı olduğu bir dönem olmasıdır. İlk bir yılda çocuğun uyku, yemek, temizlik gibi temel yaşam faaliyetlerinin karşılanması ve bir düzene girmesi gerekmektedir. Bunu izleyen yıllarda ise bu yaşamsal faaliyetlerin karşılanması ile ilgili alışkanlıklar kazanılır. Başlangıçta dış dünyayı annesine göre algılayan bebek, giderek kendi bedenini annesininkinden ayırmaya başlar. Birinci yaştan sonra yürüme, ikinci yaşta konuşma yeteneği gelişmeye başlar ve böylece çocuk, yaşamı başkalarına bağımlı, her türlü ihtiyacı çevresindekiler tarafından karşılanan bir canlıdan, çevresi ile ilgili, kendisine ilgi ve sevgi gösterilmesini bekleyen, ihtiyaçlarını ve isteklerini dile getirebilen, giderek kendine ait işleri başarma konusunda gelişme kaydeden bir çocuğa dönüşür. 5-6 yaşlarına geldiğinde ise artık başkalarının farkında olan, yetişkinlerle olduğu kadar yaşlıları ile de bir arada olmaktan hoşlanan bir bireydir. Yaşamın ilk yıllarında yalnızca bedeniyle kurduğu iletişim giderek sözel hale gelir.

İlköğretim öncesi yıllar diğer yaşam dönemleriyle kıyaslandığında farklı gelişim dallarının birbirleriyle ilişkisinin en fazla olduğu dönemdir. Örneğin; hareket gelişimi, zihinsel gelişimle iç içedir. Duygusal gelişim, sosyal gelişimle sıkı sıkıya bağlıdır. Fiziksel gelişim ve dil gelişimi ile müziksel gelişim birbiriyle doğru orantılıdır. (Oktay,2000:111).

Gelişimle ilgilenen psikolog ve uzmanların belirledikleri ve ufak tefek yıl farklılıkları da olsa genel olarak hepsinin ortak olarak buluştukları nokta, gelişim dönemlerini kapsayan yaş dilimleri ve bunların sıralamasıdır. Buna göre; genel olarak anne karnında geçen dönem “doğum öncesi dönem”, doğumdan sonraki ilk iki yıl “bebeklik dönemi” olarak kabul edilir.

İlköğretim öncesi döneme denk gelen 3-6 yaş arası dönem “ilk çocukluk (erken çocukluk) dönemi”, 6-13 yaşları arasındaki dönem “ikinci çocukluk (geç çocukluk) dönemi”, ortalama 13-20 yaşları arasındaki dönem “ergenlik dönemi” olarak kabul edilir. 20-45 yaşları arasındaki döneme “genç yetişkinlik”, 45-65 yaş arasındaki döneme “orta yaş” ve 65 yaştan ölüme kadar olan döneme de “yaşlılık dönemi” denir (Onur,2000:40; Erden,Akman,2001:44).

Bu araştırmada; araştırmanın konusu ile ilgili olarak bu gelişim dönemlerinden sadece ilk çocukluk (erken çocukluk) dönemine ait gelişim özellikleri alınmıştır.

2.1.1. “3-6” Yaş Grubu Çocuklarda Bedensel Büyüme ve Gelişim

İlköğretim öncesi döneme denk gelen 3-6 yaşları arasındaki bedensel gelişme hızı, bebeklik dönemine oranla yavaşlar. Yaşamın ilk ve üçüncü yılları arasındaki büyüme, üçüncü ve beşinci yılları arasındaki büyümenin yaklaşık iki katıdır.

İlköğretim öncesi dönemde beden orantılarında da değişiklikler göze çarpar. İki yaşında baş, toplam beden boyutunun yaklaşık dörtte birini kapsar; beş buçuk yaşında bu oran altıda bire düşerek, çocuk bebeklik görünümünden uzaklaşmaya başlar. Altı yaşlarına varıldığında ise, organların birbiriyle orantıları, bir yetişkininkini andırmaya başlar.

Boy ve kilo artışının, beden orantılarındaki değişikliğin yanı sıra ilköğretim öncesi dönemde başka fiziksel değişiklikler de göze çarpmaya başlar. Öncelikle bu dönemde, kaslardaki gelişme dikkati çeker. İlköğretim öncesi dönemde kaba motor hareketleri sağlayan kaslara oranla daha fazladır; buna bağlı olarak da çocuklar rahatlıkla koşup zıplayabilmelerine karşın, dar bir tahta üzerinde denge sağlamak gibi daha üst düzeyde motor koordinasyon gerektiren hareketleri yapmakta güçlük çekerler. İnce motor kasların koordineli bir biçimde, tam olarak işlevlerini yerine getirebilmeleri ancak ergenlik döneminde gerçekleşebilir. Gelişimsel olarak çocuklar, henüz gözlerini küçük nesneler ya da ayrıntılar üzerinde odaklayabilmek

için de, yeterli olgunluğa ulaşmamışlardır, bu nedenle el-göz uyumları yetersizdir. Bu özellikler dikkate alınarak çocuklara seçilecek olan resim , kitap ve yazıların büyük olması gerekir.

Bu dönemde erkek çocukları kızlardan daha uzun ve ağır olmalarına karşılık, kız çocuklarının ince motor kaslarının gelişimi, erkek çocuklardan biraz daha ileridir. Bu durum göz önüne alınarak aynı yaşlarda, farklı cinsiyetteki çocukların ince motor beceri gerektiren düğme iliklemek, makas kullanmak gibi işlerdeki başarılarını karşılaştırmamak gerekir. Üstelik, aynı yaş ve cinsiyetteki çocuklar arasında da bireysel farklılıklara dayalı olarak ortaya çıkan beceri farklılıklarının olabileceği unutulmamalıdır (Erden,Akman,2001:49).

2.1.2. “3-6” Yaş Grubu Çocuklarda Bilişsel Gelişim

İlköğretim öncesi dönemin önemli bir özelliği, bu dönemdeki çocukların tümüyle ben-merkezci bir düşünce yapısına sahip olmasıdır. bu dönemde çocuklar, kendi görüşlerinin olabilecek tek görüş olduğuna inanırlar.; çevredekilerin kendilerinkinden daha farklı bakış açılarına sahip olabileceklerini anlayamazlar. Örneğin; beş yaşlarında bir çocuk yoğurt yemeyi sevmiyorsa, ona göre hiç kimse yoğurt yemekten hoşlanmıyordur. Ben-merkezci görüş, çocuğun adalet anlayışına da (vicdan gelişimine) yansır. Çocuk koşullara değil olayların sonuçlarına bakarak karar verir; haklılığı ve haksızlığı sonuca bakarak değerlendirir.

Bu çağlardaki çocuklarda, konuşma da ben-merkezlidir. Konuşmaya başladığı ilk dönemlerde, adeta monolog yapar gibi kendi kendine durmadan konuşur. Birkaç çocuk bir arada olunca, hepsi aynı anda konuşurlar, ancak aralarında bir iletişim kurulmaz. 2-3 yaşları arasında yer alan kendi kendine konuşma, 4 yaştan başlayarak yerini ben-merkezli konuşmaya bırakır.

Hayal dünyalarının çok geniş olması, bu yaş çocuklarının bir başka özellikleridir. Oyunları gözlemlendiğinde, kurdukları hayal dünyasında saatlerce oynadıkları, hayali arkadaşlarıyla ya da oyuncakları ile konuştukları gözlenebilir. “cansız ya da düş ürünü varlıklara, canlıymış gibi anlam yükleme” olarak tanımlayabilecek bu özellikleri, çoğu kez yetişkinler için eğlenceli sonuçlar doğurur. Çocuk büyüdükçe, ben-merkezci düşünce gitgide azalmaya ve yerini mantıklı düşünceye bırakmaya başlar (Erden,Akman,2001:65).

2.1.3. “3-6” Yaş Grubu Çocuklarda Psiko-sosyal Gelişim

İlköğretim öncesi dönemde 2-3 buçuk yaş arası çocuk artık yürümeye ve konuşmaya başlamış ve annesine olan bağımlılığı da azalmaya başlamıştır. Fiziksel olgunlaşmaya bağlı olarak, kas kontrolünün ortaya çıkması, yürüme, koşma, istediği nesneyi eline alma istediklerini bırakma ve tuvalet kontrolünün ortaya çıkmasını da beraberinde getirir.

Böylece çocuk bağımsız bir biçimde davranmaya ve bu bağımsız eylemlerinden zevk almaya başlar. Çocuğa kendi eylemlerini kontrol etme olanağını vermek, bağımsızlık duygusunun gelişmeye başlamasını sağlayacaktır.

Aşırı koruyucu ya da baskıcı bir çocuk yetiştirme tutumu ile çocuğun istekleri yerine kendi istekleri ve kurallarını geçerli kılan, davranışlarının kontrolünü çocuğa bırakmayan anne babalar, çocuğu bağımsız olma çabalarını engelleyecektir. Anne babanın aşırı kontrolü ve baskısı, çocuğun kendi kapasitesine yönelik kuşkulara düşmesine ve utanç duymasına yol açacaktır. Çocuğun davranışlarını çok sıkı bir biçimde denetleyen, “mükemmel” davranışı elde etmek için sık sık cezaya başvuran anne babanın tutumu, çocukta “tek başına hiçbir şeyi beceremem” duygusunu oluşturarak; kuşku ve utanç duygularını ortaya çıkaracaktır. Öte yandan zarar görür kaygısıyla, çocuğun özgürce davranmasını engelleyen aşırı koruyucu tutum da bağımsızlık duygusunun gelişmesini engelleyecektir.

4-6 yaş arası çocuklarda da artık yürüme ve konuşmaya ilişkin sorun kalmadığı için çocuk, bağımsız bir biçimde hareket edip, isteklerini dile getirebilmektedir. Dil gelişimine ve rahatlıkla hareket edip, çevresini araştırabilmesine bağlı olarak çocuğun etrafında olup bitenlere yönelik merakı da artar. Çevresindeki olayları anlayabilmek için sürekli sorular sorar, girişimlerde bulunur.

Cinsiyet farklılıkları da bu yaşta keşfedilerek, bu konuda da sorular sorulur. Çocuğu sorduğu sorular yüzünden azarlamak, araştırma girişimlerine engel olmak, çocukta suçluluk duygularının gelişmesine neden olacaktır.

Bu dönemde yetişkinlerin dünyasını da merak etmeye başlayan çocuk, çevresindeki büyükleri de izlemeye başlar. Çocukların bu dönemde hayal dünyaları da oldukça geniştir. Bazı çocuklar hayallerinde asla anne babaları gibi olmayacaklarından, büyüdüklerinde de hep böyle küçük kalacaklarından korkabilirler. Çocuğu sürekli eleştiren, soru sorduğu ve bazı hareketleri için suçlayan bir yetişkin, çocuğun kendini suçlu hissetmesine, kendi davranışlarını daima hatalı bulmasına yol açar ve asla büyüymeyeceği, büyükler gibi olamayacağı gibi korkular geliştirmesine ve girişimci olmayan pasif bir karaktere sahip olmasına neden olabilir. Çünkü suçlanan çocuk, araştırmadan vazgeçerek kendi kabuğuna çekilecek, bir şeyi merak etse bile, soru sormaktan çekinecektir. Bu nedenle yetişkinlerin bu konuda da dikkatli olması gerekmektedir(Erden,Akman,2001:91).

2.1.4. “3-6” Yaş Grubu Çocuklarda Dil Gelişimi

Bir çok konuda olduğu gibi konuşmada da hızlı bir gelişimin görüldüğü 3-6 yaş döneminde, dil kullanımında iki temel değişiklik göze çarpar. Bu dönem dil gelişiminde öncelikle genellemeler azalarak, belirli bir nesne ya da olaylara yönelik kullanılan sözcüklerin sayısı artmaya başlar. Örneğin 3 yaşındaki bir çocuk bütün dört ayaklı bütün hayvanlara aynı ismi verirken, 5 yaşına geldiğinde ise köpek, kedi, tavşan gibi uygun sözcükler kullanmaya başlar.

Bu dönemde çocuğun soyut kavramlara ve çevresinde olmayan nesnelere ilişkin kullandığı sözcüklerde artış görülür. Çocuklar ilk önce gözleriyle görebildikleri somut nesnelerin (ev, bebek, elma, şeker) isimlerini öğrenirler. Genel ve soyut kavramların öğrenilip kullanılması ise daha sonra olur. Örneğin çocuk önce “süt” sözcüğünü, daha sonra sütün inekten sağıldığını, en son olarak da sütün faydalı bir içecek olduğunu bu sözcükleri kullanmaya başlar.

İlköğretim öncesi dönemin sonlarında çocukların kullandıkları sözcük sayısı artarak, akıcı bir konuşma biçimi oluşmaya başlar. Çocuk çevresiyle etkileşimine, bağlı olarak sözcük dağarcığını genişletmeye devam eder. Bilişsel gelişimine de bağlı olarak önceden duyduğu halde hiç dikkatini çekmemiş sözcükleri günlük konuşmalarına eklemeye başlar(Erden,Akman,2001:78).

2.2.“3-6” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri

Bu başlık altında 3,4,5 ve 6 yaş grubu çocukların yaşlara göre genel gelişim özellikleri verilmiştir. Genel gelişim özellikleri kapsamında, dil, sosyal ve fiziksel gelişim özellikleri yer almaktadır.

2.2.1. “3” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri

Üç yaş grubu çocuklar yürümeye ilişkin tüm hareketleri kolaylıkla başarabilen, düzgün bir şekilde konuşarak çevresi ile sözlü iletişim kurabilen, kendi yaşlıları olan çocuklarla ilgilenen ve kısa bir süre de olsa onlarla oynayabilecek şekilde belli bir gelişim düzeyine sahip çocuklardır.

Bu yaş grubundaki çocuklar genellikle kendi kendine oynamaktan olduğu kadar anne yada babasıyla birlikte olmaktan, onlarla oynamaktan, konuşmaktan da zevk alır. Kendisi ile konuşulmasından sorular sormaktan hoşlanır, bu bir ölçüde

onun çevresinde olanlara ilişkin merakından kaynaklanır. Üç yaş çocuğunun dili kullanma yeteneği bir hayli gelişmiştir. Konuşma kadar dinlemekten de hoşlanan bu yaş grubu çocuklar, basit ve çok uzun olmayan hikayeler dinlemekten, basit melodisi olan şarkıları tekrarlamaktan hoşlanır. Büyük resimli kitaplara, boya kalemlerine ilgi duymaya başlar. Yetişkinlerle birlikte kitaplardaki resimlere bakmaktan hoşlanır. Resimlerin hikayelerini severek dinler, hoşuna gidenlerin tekrarlanmasını ister. Henüz çizme konusundaki becerisi gelişmemiştir fakat renkli kalemlerle boyamaya ve çizmeye bayılır. Daha önce de bahsedildiği gibi 3 yaş grubu çocuklar büyük ölçüde ben merkezcidir. Ancak aile içinde geçerli olan kurallar uymaya, isteklerinin yerine getirilmesi için sabırlı olmayı öğrenmeye başlar. Ancak kuralları öğrenebilmesi için daha çok zamana ve pek çok pekiştirmeye ihtiyaç vardır.

Kendi başına bir çok işi başarabilen üç yaş çocuğu hareketli, neşeli ve canlıdır. Rahatça yürür, koşar, el ve kollarını kullanabilir. Uygun fırsatlar sağlanırsa, kendi kendine giyinip soyunmada ve yemek yemede başarı gösterebilir. Dış dünya ve çevresindekilerle son derece ilgilidir, yetişkinlerin giysilerini giymekten, onların davranışlarını taklit etmekten, gerçek nesnelerle oynamaktan büyük zevk alır.

Genellikle neşeli olan üç yaş çocuğu, özellikle sevdiği insanlara karşı çeşitli duygular içindedir. Bu nedenle zaman zaman kızgın ve saldırgan davranışlarda bulunabilir. Henüz kendisine verilen görevleri sonuna kadar götürmekte başarılı değilse de, bu konuda verilecek fırsatlar ona kendisini tanıma konusunda yardımcı olur (Oktay,2000:117).

2.2.2. “4” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri

Dört yaşındaki çocuk sürekli peşinden koşulması gereken bir bebek değil. kendi kendine hareket edebilen, soru sorabilen, seçim yapabilen, kendisi hakkında bilgiler verebilen bir bireydir. Gece çok başarılı olamasa da gündüz saatlerinde böbreklerini ve bağırsaklarını kontrol edebilir. Ama hala bazı kazaların olması hoş

görülmelidir. Dört yaş çocuğu rahatça koşar zıplar, yürütür, her fırsatta hareket etme ihtiyacı duyar.

Üç yaşın sonlarına doğru hareket becerisi oldukça gelişmiştir. Üç tekerlekli bir bisiklete binebilir ve topu atıp tutabilir. El ve parmaklarını kullanmada oldukça başarılıdır. Kalem, fırça ve makası başarılı bir şekilde kullanabilir. Büyük boydaki kağıtlara resim yapmaktan hoşlanır. “Ne? Nerede? Niçin? Nasıl?” vb. gibi çok fazla soru sorar, kendisine yapılan açıklamaları ilgi ile dinler. Yalnız yapılan açıklamaları dinlemekle kalmaz, yetişkini gözler, yaptıklarını tekrarlamaya çalışır, onun davranışlarını taklit eder. Bu nedenle anne babanın olumlu yöndeki tutum ve hareketleri çocuğun da olumlu olmasına, olumsuz yöndeki hareket ve tutumları ise çocuğun da olumsuz tavırlar sergilemesine yol açar.

Yaşlılarıyla oynamaktan da büyük zevk alır. Oyun sırasında her çocuğun kendi istekleri konusunda anlaşmazlıklar çıkabilir ve buda tartışma ortamı yaratabilir. Fakat bu tartışma ortamı çocuğu olumlu yönde etkileyerek onun ben merkezilikten çıkmasına, herkesin kendine özgü fikirleri olduğunu kabul etmesine ve onlarla birlikte olabilmek için bazı fikirlerinden vazgeçmesine neden olur. Çocuğun toplumsallaşma süreci içerisinde bu tip olayların yaşanması gereklidir. Dört yaş çocuğu dil aracılığı ile duygu ve düşüncelerini ifade etmekte güçlük çekse de, genellikle oldukça başarılıdır.

Hala gerçekte hayali birbirine karıştırma konusunda çok kere hayal ürünü olan hikayeler anlatmaktan hoşlanır. Bazı anneler çocuğun bu tür anlatımları karşısında onun yalan söylediğini düşünerek endişeye kapılırlar. Oysa bu durum yalan değil, çocuğun bilişsel gelişiminin gereği, gerçekte gerçek olmayanın sınırını tam olarak ayıramamasından kaynaklanan geçici bir durumdur. Çocuk gerçekte gerçek olmayanın sınırlarını ayırt etmeyi başardığı zaman bu durum kendiliğinden kaybolur(Oktay,2000:119).

2.2.3. “5” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri

Beş yaş grubu çocuklar çevresine ilişkin yeni keşiflerde bulunan, arkadaş ortamını giderek geliştiren, yetişkinlere daha az ihtiyaç duyan ve bazı sorumluluklar almaya hazır olan çocuklardır. Bu yaş grubu çocuklar genellikle canlı ve neşelidir. Bu yaştaki gelişim ilk dört yıla kıyasla daha yavaştır. Davranışları genellikle kendine güvenli ve dostçadır. Yetişkinin tüm davranışlarını izler ve onların gerçek hayatta yaptıklarını oyunlarında taklit ederler. Evdeki pek çok işte annesine ve babasına yardımcı olur.

Oyun oynamayı çok sever. Grup takiplerinin isteklerine uyma konusunda büyük çaba gösterir. Grup halinde oyun oynarken kendini göstermeye çalışır. Diğer çocuklarla oldukça başarılı bir biçimde oynayabilen beş yaş çocuğu, yetişkinlerle ilişkilerinde de başarılı ve mutludur. Evde ve okuldaki kuralları oldukça iyi anlar ve uygular. Hikaye dinlemeyi ve anlatmayı çok sever. Sayılar ilgisini çeker. Bildiği sayılarla gördüğü her şeyi sayar. Renkli boyalarla resimler yapmaktan, basit melodileri dinlemek ve tekrarlamaktan hoşlanır. Kendi kendine giyinmek, yemek yemek , saçını taramak, yıkanmak konusunda oldukça başarılıdır. Ayakkabısını giyebilir, basit tokaları takabilir, biraz zorluklada olsa düğmelerini ilikleyebilir(Oktay,2000:121).

2.2.4. “6” Yaş Grubu Çocukların Genel Gelişim Özellikleri

Altı yaş, ilköğretim öncesi dönemin sonu, ilköğretim döneminin başlangıcı önemli dönemlerden biridir. Beş yaşında uyumlu ve sakin olan çocuk, altı yaşın ortalarına doğru değişmeye, hareketli ve uyumsuz olmaya başlar.

Bu yaşta çocuğun süt dişleri değişmeye başlar hastalıklara karşı daha duyarlıdır. Çocuk artık bu yaşta bedenini daha iyi kullanabildiğinden, kendi kendine tuvaletini ve hatta banyosunu yapmak gibi bir çok ihtiyacını başında bir büyük olmaksızın karşılayabilir.

Altı yaşındaki çocuklar koşmak, kaymak, müzik eşliğinde dans etmek ve şarkı söylemekten hoşlanırlar. Ayrıca son derece meraklı olan çocuk çevresindeki her şeye ilgi duyar ve bazen bu merakı etrafın dağılmasına ve bazı zararlara yol açabilir. Bu yaşlarda çocuk, pek çok şeyden korkmaz ama hayali durumlardan endişe duyar. Hırsızdan, cadıdan, hayaletlerden vb. gibi şeylerden korkar. İşittiği öykülerden, seyrettiği filmlerden etkilenebilir.

İyi bir okul, altı yaş çocuğu için son derece yararlıdır. Öğrenmeye istekli olduğu için okuldan zevk alır ve öğretilen her şeyi rahatlıkla öğrenir. Öğretmen özellikle yedi yaşlarına doğru onun hayatındaki en önemli kişilerden biri olmaya başlar. Bu yaşlarda çocuğun davranışlarında zaman zaman ev ve okul arasında farklılıklar görülebilir. Okulda öğretmenin talimatına sessizce uyum sağlayan çocuk evde yaramazlık yapabilir. Ya da tam tersi evde oldukça sessiz sakin olan çocuk okulda yaramaz ve hareketli olabilir. Bu yaşlarda çocuk için ailesi önemlidir fakat onun için en az ailesi kadar önemli olan bir başka kişi de öğretmenidir.

Bu yaş gruplarının oyunlarında kurallar çocuklar tarafından konur, kızlarla erkekler arasında roller ve kullandıkları oyun malzemeleri konusunda farklılıklar görülür. Artık oyunlarda verilen rolleri yerine getirmeyi başarabilir. Kalem ve fırça kullanmakta oldukça başarılı hale gelen çocuğun yaptığı resimler de artık daha kolay anlaşılır niteliktedir(Oktay,2000:123).

3. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİK EĞİTİMİ

3.1. İlköğretim Öncesi Müzik Eğitiminin Amaçları

İlköğretim öncesi eğitimin çok önemli bir kolu olan müzik eğitimi çocuğa birçok davranışı kazandırma konusunda araç olarak büyük önem teşkil etmektedir. Bunun yanı sıra çocuğun doğuştan getirdiği yetenekler arasında en önemlilerinden

biri olan müzik yeteneğini keşfetme ve geliştirme konusunda da ilköğretim öncesi dönemde müzik eğitimi oldukça önemlidir. Şüphesiz ki müzik eğitiminin faydaları bunlarla sınırlı değildir ancak ilk olarak ilköğretim öncesi dönemde müzik eğitiminin amaçları konusuna değinmek gerekir.

Akkaş ilköğretim öncesi dönemde müzik eğitiminin amaçlarını şu şekilde açıklamıştır:

“ İlköğretim öncesi eğitimde ana amaç; çocukların devinimsel, duyuşsal ve bilişsel gelişimine yardımcı olacak toplumsal çevre farklılıklarından gelen ve ilköğretimde fırsat eşitsizliği yaratacak gelişme farklılıklarını azaltabilmek, çocukları aynı gelişim çizgisine yaklaştırmak, ana dilin gelişimini sağlayarak onları temel eğitime hazırlayabilmektir.

İlköğretim öncesi eğitimin bir başka amacı da çocuğun duyduklarını ve düşündüklerini ritm ve melodiyle serbestçe ifade edebilmelerini sağlayarak, çocuğun ritm duygusunu ve müzik sevgisini geliştirebilmektir.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için çocukların etkinlik yolu ile neşelendirilmesi, günlük konulara ilgili çocukların seviyelerine uygun şarkı, şarkılı oyunlar, marşlar, türküler, ritmik hareketler ile çocuğun yorgunluğunun giderilmesi, çocuğun boş zamanlarının neşeli bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir” (Akkaş,1993:15).

İlköğretim öncesi dönemde müzik eğitiminin ana ve önemli amaçlarını bu şekilde açıklayan Akkaş bu dönemde müzik eğitiminin diğer amaçlarını da şöyle ifade etmiştir:

- Çocukta dinleme yeteneğini geliştirebilmek
- Çocukların, dinledikleri sesler yoluyla algı yeteneklerini geliştirebilmek.
- Algıladıkları sesleri çözümlemelerini sağlamak ve bunu yaşayışlarına katabilmek.
- Çözümledikleri müziği çeşitli araçlarla anlatmalarını sağlayabilmek.
 - Harekete dönüştürmek
 - Mimik ve jestlere dönüştürmek
 - Söz ile anlatmak.
 - Çizgi, yazı ve renkler ile anlatmak
 - Sesle anlatmak
- Çocukta, müzik dinleme yeteneğini geliştirebilmek, alışkanlığı sağlayabilmek, çocuğun dikkatini artırarak, ayrıntılara ve bütüne verilen önemi öğretebilmek.
- Yaratma duygusunu geliştirebilmek

- Müzik yoluyla kendini çevresindeki insanları ve doğayı tanımlamasını yorumlamasını sağlayabilmek.
- Bireysel ve toplulukla müzik yaparak kendini dinletmek, kabul ettirmek, başkasını dinleme, kabul etme, işbölümü, işbirliği, toplulukta görev alma, sorumluluğu anlama, kendini ve başkalarını eleştirme ve disiplin gibi toplumsal davranışlar kazanılmasını sağlayabilmek.
- Yerel, ulusal ve evrensel çocuk müziği ile ulusal kültürüne ve geleneklerini tanımasını sağlayabilmek.
- Kulak, ses ve enstrüman eğitimi ile genel ve özel müzik yeteneğini keşfedip, ortaya çıkararak işleyebilmek.
- Erken yaşta çocuğu temel sanat eğitimine sokarak, yeteneği fazla olanlara gelişme ortamı hazırlayabilmek.
- Toplumsal değişmeyi sağlamaya yardımcı olabilmek, ilköğretim öncesi müzik eğitiminin diğer amaçlarındandır”(Akkaş,1993:16).

Akkaş'ın da bahsettiği gibi ilköğretim öncesi dönem müzik eğitiminde; çocuğun bu dönemdeki her türlü gelişimini sağlıklı olarak desteklemek, çocuktaki yeteneği açığa çıkartarak bu yeteneğini işlemek ve yeteneği olmasa da müzik beğenisini geliştirerek müzik bilinci olan bireyler yetiştirmek amaçlanır.

3.2. İlköğretim Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimsi

İlköğretim öncesi dönemde kurumlar verilen eğitimde müzik oldukça geniş bir yer almaktadır. Bu nedenle eğitiminin, görevini zorunlu olarak yeterli bir biçimde yapması gerektirmektedir. Tüm bunlar müzik eğitimcisinin her şeyden önce iyi bir müzik bilgisine ve tecrübesine sahip olmasını ve ilköğretim öncesi müzik eğitiminin amaçları doğrultusunda bilinçli bir programın uygulanmasını gerektirir.

İlköğretim öncesi eğitim kurumlarında uygulanacak olan müzik eğitim programı, çocukların yaşları, gelişimleri, sosyal ve psikolojik durumları, içinde yaşadıkları ortamlar temel alınarak hazırlanmalıdır. Bunun içinde çocukları tek tek ve her yönüyle tanımak gerekir. Burada müzik öğretmenine çok büyük ve önemli görevler düşmektedir. Her şeyden önce doğru ve sağlıklı tespitler yapıp objektif olmalıdır.

Genellikle ilköğretim öncesi dönemde çocuklar müziğe karşı bazı çekingen davranışlar sergilerler. Çocukları bu çekingenlikten kurtarmak, onları cesaretlendirmek, ve yapılan aktivitelere istekli olmalarını sağlamak da müzik öğretmenin görevidir. Çocuk ancak, müziği yakından tanıdığı, içinde bulunduğu gruba güvendiği zaman çekingenliğinden kurtulur. Bu durumda eğitmenin yaratacağı ortam çocuğun şarkı söylemesini, aktivitelere katılmasını sağlamalıdır. Müzik eğitimcisinin amacı, çocuklara güzel şarkı söyletmek olmamalıdır. Çünkü her çocuk güzel şarkı söyleme yeteneğine sahip olmayabilir. Ve onun güzel şarkı söylemeye zorlanması demek, müzik dersinden sıkılması ve bunalması anlamına gelebilir(Akkaş,1993:95). Bu konudaki ısrarcı olan her davranış çocuğu müzikten soğutabilir. Bu nedenle özellikle bu dönemde müzik öğretmeni çocuğu fazla sıklamalı ve çocuk doğru şarkı söylenmeye zorlanmamalıdır.

Müzik eğitimcisi müzik dersinde kullandığı yöntemleri grubun özelliğine göre deneyerek bulmalıdır. Ayrıca sadece yöntem değil öğretilecek şarkıların seçimini de son derece dikkatli yapmalı, yaşa göre becerileri göz önünde bulundurarak gruba uygun şarkılar seçmelidir.

3.3. İlköğretim Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimi

İlköğretim öncesi dönem müzik eğitimi; bir arada işlenmesi gereken konulardan oluşur. Bu konular birbiriyle bağlantılı birbirini destekleyici ve her biri kendi içinde önemli olan konulardır. Ve genel bir ifadeyle müzik eğitimi; bu konuların hepsini kapsar. Bu konular sırasıyla ;

- Ritm Eğitimi
- Kulak Eğitimi
- Ses Eğitimi
- Şarkı Öğretimi'dir.

3.3.1. Ritm Eğitimi

İlköğretim öncesi dönem müzik eğitiminin en temel ve önemli konusu ritm eğitimidir. Çocuğun müzik eğitimine önce ritm eğitimiyle başlanmalıdır. Çünkü çocukta öncelikle gelişmesi gereken ritm duygusudur. Öncelikle “Ritm .ritm eğitimi, ritm duygusu” gibi kavramlara açıklık getirmek gerekir. Bu kavramlar, Sun, Seyrek ve Akkaş tarafından şu şekilde açıklanmıştır;

“Müzikte seslerin zamana göre düzenli aralıklara bölünmesine “ritm ” denir. Daha kısa bir deyişle ritm, zamanın düzenli bölünmesidir. Birden çok ritmden oluşan ritmsel bütüne “ritm kalıbı” denir. Ritm eğitimi, ritm kalıplarıyla yapılır. Çocuklara bir ritm kalıbını (elleriyle, ayaklarıyla, bedeniyle, araçlarla ya da sözlerle yinelenebilecek bir biçimde) öğretmeye “ritm eğitimi” denir” (Sun,Seyrek,1998:57).

“Müzik sanatının iki temel ögesi ritm ve sestir. Zamanın, eşit ve muntazam bölümlerine, uygun seslerin ve hareketlerin çıkarılabilmesine “ritm duygusu” denir. Çocuk bu duygu ile dünyaya gelmektedir. Bu bakımdan, bu duygunun geliştirilmesi ve ritm fikrinin kazandırılması, üzerinde durulması gereken bir konudur”(Akkaş,1993:49).

Ritm eğitiminde amaç, çocuğun ritm duygusunu geliştirmenin yanı sıra bedensel yeteneklerini ve becerilerini de geliştirmektir. Sun ve Seyrek’in de belirttiği gibi,

“Ritm eğitimiyle çocuğun ritm duygusunun gelişmesinin yanı sıra denge, dikkat, tepkileri ile büyük ve küçük kasları da gelişir; göz, el, kol, ayak, baş gibi organlar arasında eşgüdüm sağlanmasına; davranışlarında incelik ve çeviklik kazanmasına yardımcı olur” (Sun,Seyrek,1998:57).

Akkaş’a göre ise;

“Ritm, büyük ve küçük kas gelişimini sağlamaktan başka, duysal gelişimi, yani ritm ve tempoyu algılamaya da yardımcı olmaktadır. Ayrıca, kavramsal gelişim, sosyal, duygusal gelişim gibi noktalarda, diğer çocuklarla etkileşim, yaratıcılık ve gerilimin giderilmesi konularındaki katkılarında dolayı ilköğretim öncesi müzik eğitiminde önemli bir yeri vardır”(Akkaş,1993:49).

Kulak eğitiminin en önemli ögesi ritmdir. Ritm, kişinin doğuştan getirdiği kalıtsal beceri ve yetiler arasında yer alan bir duygudur. Ritm duygusu, bir melodiyi duyduktan sonra o melodinin ritmik özelliklerini doğru olarak

hatırlayabilme ve uygulayabilme yeteneğidir. İlköğretim öncesi müzik eğitiminde ritmin hem müzik eğitimi hem de çocuk için büyük önemi vardır. Çocuğa ritm yoluyla bir çok davranış kazandırılabilir. Ritm çocuğa, kendi kendini kontrol etme becerisi ve alışkanlığı kazandırır(Akkaş,1993:52).

Sonuç olarak ilköğretim öncesi müzik eğitiminde ritm eğitiminin faydalarından bazıları Akkaş'a göre şu şöyledir:

- Ritm, denge hissi aşılar.

Ritm, simetriye dayanmaktadır. Bu da şekil ve düzen güzelliği yaratır. Ritmin sağladığı psikolojik rahatlama düzeninden kaynaklanır.

- Ritm hissi, insanlarda bağımsızlık, yaratıcılık, serbestlik gibi kavramlar yaratır.

Dinlenen bir müzik, ritmik olarak izlenirse seslerin ve temponun düzeni içten duyulur ve eser dinleyeni kendi yaratıyormuş gibi duygulandırır. Bu doğal bir hazzdır.

- Ritm, güçlülük duygusu verir.

Ritmin kalıbı kavrandığı zaman arkadan ne geleceği anlaşılabilir. Bunun nedeni işitsel algının motor faaliyete doğal olarak dönüşmesidir.

- Ritm, sesleri izlemeye yöneltir, heyecanlandırır.

Dans hareketi, müziğin ritme uyma dürtüsünün sonucudur. Bunun nedeni ise, kulak yoluyla alınan uyarıcının motor sistemimiz tarafından organik şekilde cevaplandırılmasıdır. Sonuç, bir rahatlama ve gerilimden arınmadır.

- Ritme uyma eğilimi insanda var olan bir özelliktir.

Bu bir biyolojik kuraldır. Aynı şekilde uyarak, ritmik hareketler yapmakta biyolojik bir kurala dayanır. İnsan bir sonraki harekette el ve ayağını nasıl hareket ettireceğini bilemezse hareket amaçsız olur. Fakat harekete eşlik eden bir uyarı varsa bilinç dışı bir uyum sağlanır. İnsanda ritme uyma eğilimi doğuştan vardır. Motor refleks ile gittikçe gelişir.

- Ritm, tüm organizmada titreşim yaratır.

Ritme uyma eğilimi dolaşım, solunum ve salgılama gibi hayati fonksiyonları etkileyen bir unsurdur. Görerek ve duyarak etrafımızda oluşan her türlü ritm olayını yaşarız. Şimdilik bu ani dürtüyü ölçmek için mevcut araç-gereçler yeterli değildir. Sadece kayıt araçları bulunmaktadır.

- Ritm, olay ile imge arasında ilişki kurar.

Müziğin ritmine uyarak geçmişe ve geleceğe dayanan veya tamamen imgesel olarak pek çok düşüncelere kapılmak mümkündür. Bu nedenle hayal gücünü geliştirmede ritm önemli bir etkidir”(Akkaş,1993:64,65).

Özet olarak verilen ritmin ve ritm eğitiminin faydaları dışında ritm eğitiminden çok çabuk sonuç alınabildiği görülmüştür. Bu da ritm eğitiminin ne kadar etkili olduğunu göstermektedir.

İlköğretim Öncesi Müzik Eğitiminde Kullanılan Ritm Kalıpları :

Bu bölümde ilköğretim öncesi dönem çocuklarının yaş ve becerilerinden yola çıkarak onların müzik eğitiminde kullanılması gereken ritm kalıplarından söz edilmektedir.

Akkaş'a göre;

“İlköğretim öncesi müzik eğitimde çocuklara en uygun ritm kalıpları “dörtlük” ve “sekizlik” ritm kalıplarıdır. Çocuklar, bu ritimleri öğrendikten sonra hiç uyarı almadan, bunu hareketler ve çeşitli yollarla ifade edebilirler. Ritimde temel hareketler yürüme, koşma ve sıçrama hareketleridir. Yürüme, koşma ve zıplama ritimleri doğal ritimlerdir. Taklit edilen ritimler ise çocuğun hayal gücünü kullanarak yaptığı hareketlerdir. Yürüme ve koşma birbirine zıt ritimler olmakla birlikte, bu iki ritim başlangıçta birlikte verilmelidir. Ritm öğretiminde kalıplar çok önemlidir. Başlangıçta yapılacak şey bir müzik dinleterek, çocukların yürüme, koşma ve sıçrama hareketlerinden hangisini yapacağına karar vermelerini beklemektir. Dörtlük ve sekizlik kalıplar çocuklara bazı işaret ve sözcüklerle kavratılabilir. Ritm kalıplarını çocuklara kavratma yöntemleri, gelişim alanlarına bağlı olarak çocuğun bu ölçüleri daha bilinçli bir şekilde algılamasına yardımcı olur”(Akkaş, 1993:52).

Çocuklar kendilerini ve hareketlerini kontrol etmekte bir takım güçlükler yaşarlar. Bu nedenle yapılan ilk ritmik aktiviteler düzensiz olabilir. Fakat, çocuk bedenini hareket ettirirken aynı anda müziği dinlemeyi öğrenirse, zamanla ritme karşı verdiği hareketsel cevaplar yanlışsız olmaya başlar. Akkaş'ın da vurguladığı gibi;

“Motor gelişime bağlı olarak iki tür temel hareket vardır. Birincisi, lokomotif hareketler, (koşma ve zıplama) ikincisi, lokomotif olmayan hareketlerdir (taklit edilen ve ritimlerle yapılan hareketlerdir)” (Akkaş, 1993:59).

Sınıfta yapılacak ritm aktivitelerinde başlangıç olarak müzik eşliğinde lokomotif hareketler yapılması istenir. Çocuk ister istemez hareketlerini müziğin

ritmine uyduracaktır. Daha sonraki aşamada çocuktan bir hayvanın taklidinin yapılması yada doğal hareketlerin yapılması istenir(rüzgar gibi esmek, karın yağış hareketi, kedi köpek yürüyüşü vb. gibi). Böylece çocukların müziğe göre hareketler yaratması sağlanır. Ayrıca çeşitli ritm çalgılarıyla yapılan aktivitelerle çocuğun bazı motor becerileri kazanması sağlanabilir. Çocuğun, vücut hareketleriyle ritim aletlerini birlikte kullanabilmesi ve bunları yaparken ritmik uyarılarla bir bütünlük içinde olması ritm algısına ve motor yeteneğe bağlıdır.

Sonuç olarak, ritm olgusu tamamen zihinsel bir işlemdir. Ritm sadece müzik alanında değil, günlük hayatta da insanı etkiler. Bu sebeple ilköğretim öncesi eğitimde çocuğa ritm eğitimi vermek, onun ritm duygusunu geliştirmek müzikal becerilerin temelini atmak demektir ve bu da son derece önemlidir(Akkaş, 1993:60).

3.3.2. Kulak Eğitimi

Kulak eğitimi, ilköğretim öncesi müzik eğitiminin diğer bir önemli parçasıdır. Çocuğun doğuştan getirdiği müzik yeteneğinin derecesi çocuğun işitme becerisine bağlı olarak müzik kulağıyla belirlenir. Çocuğun duyduğu sesleri tanıma, kavrama, anımsama ve belleme yeteneğine “müzik kulağı” denir. Her çocuk doğuştan müzik kulağına sahiptir fakat her çocuğun doğuştan getirdiği müzik kulağı aynı derecede değildir. Müzik kulağının derecesi müzik eğitiminin kapsamında olan kulak eğitimiyle değişebilir. Yani doğuştan müzik kulağı çok iyi olmayan bir çocuğun aldığı müzik ve kulak eğitimi bu yeteneğini geliştirebilir. Bununla birlikte “Müzik eğitiminin vazgeçilmez bir parçası olan kulak eğitimi nedir?”.sorusuna cevap vermek gerekir. Sun ve Seyrek kulak eğitimi şu cümlelerle açıklamıştır:

“Çocuğa sesleri; incelikleri, kalınlıkları ve ritimleri kavrama ve yineleme becerisi kazandırma amacıyla yapılan eğitime “kulak eğitimi” denir.

Kulak eğitimi, çocukta, sesleri birbirinden ayırma, ezgiyi, melodiyi tanıma, kavrama, anımsama ve belleme yeteneğini geliştirir. Gelişen bu yetenekler, gitgide bir beceri ve alışkanlık durumuna dönüşür. Çocuğun

bir şarkıyı kolaylıkla öğrenebilmesi için ritm eğitimi ne kadar gerekliyse kulak eğitimi de o kadar gereklidir”(Sun. Seyrek.1998:72).

Yukarıda da bahsedildiği gibi kulak eğitimi müzik kulağını geliştirir. Bu gelişimin zamanla alışkanlığa dönüşmesi müzik yeteneğinin oluşması ve belli bir düzeye ulaşması anlamına gelir.

3.3.3. Ses Eğitimi

3.3.3.1. Ses Kavramı ve Özellikleri

İlköğretim öncesi müzik eğitiminin bir diğer konusu da ses eğitimidir. Ses eğitime değinmeden önce sesin tanımı ve özellikleri konusuna değinmek gerekir. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Erol Belgin’in Sesin Eğitimi-Gelişimi-Kullanılması-Korunması adlı dersinde sesin tanımını şu şekilde yapmıştır:

“Ses enerjidir. Titreşen moleküllerin ortam moleküllerini harekete geçirerek yayılması sonucu ortaya çıkan bir hareket enerjisidir. Bu enerjinin yayılabilmesi için hava, sıvı, veya katı ortamlardan birisine ihtiyaç vardır. Kısaca ses, ses veren cisimlerin titreşimleri sonucunda meydana gelen fiziksel bir olaydır.” (Belgin,1995.Ders notları).

Sesin tanımından sonra sesin özelliklerinden bahsetmek gerekir. Özgül sesin özelliklerini üç bölümde açıklamıştır:

“Sesin İncelik –Kalınlık Özelliği (Frekans): Sesin incelik- kalınlık özelliğine sesin dikliği veya frekansı da denmektedir. Sesin frekansı, bir saniyedeki titreşim sayısıdır. Bir saniyede meydana gelen ses dalgası o sesin frekansını belirler. Sesin frekansı titreşen bir cismin boyuna ve kalınlığına göre değişir. Sesin frekansı, inceliği, kalınlığı veya dikliği sesi meydana getiren cismin cinsine, kalınlığına, boyuna ve gerginliğine göre değişmektedir.

İnsan kulağı 20-20000 cps frekanslar arasındaki seslere karşı duyarlıdır. Günlük hayatımızda en çok uyaran frekanslar 250-4000 Hertz arasında yer almıştır.

Sesin Gürlük Özelliği (Şiddet): Sesin önemli özelliklerinden birisi de sesin şiddetidir. Ses şiddeti desibel (dB) adı verilen bir birimle ifade edilir. Örneğin; fısıltı sesi 20-25 dB, normal konuşma sesi 50-60 dB, trafik

gürültüsü 70-90 dB, jet motorunun gürültüsü 130-150 dB'dir. 120 dB'i aşan her ses insan kulağı için zararlı etkiye sahiptir. Sesin meydana getiren kaynağın, mutlaka titreşmesi gerekir. Bu etkinin kaynağı, titreştirme gücüne göre, ses hafif veya kuvvetli duyulabilir.

Sesin Tınısı: Titreşimin kaynağı, kaynağın cinsine ve ortama göre sesin özelliklerini belirler. Bu özellikler fiziksel olarak ölçülebilen, sesin şiddeti ve frekansı olduğu kadar insan kulağının, sesi psikofizik olarak algılamasını da içine alır. Bu psikofizik algılamının frekansla ilgili olanına sesin tınısı (pitch), şiddetle ilgili olanına ise sesin yüksekliği (loudness) denir. Ses kaynağından çıktıktan sonra çevredeki oluşumlar kaynakla veya ses dalgaları ile ilişkilerine göre rezonans adı verilen bir fiziksel olaya neden olur. Sese asıl karakterini de bu olay kazandırır”(Özgül.2000:31).

Ses eğitimine başlamadan önce çocukların ses özelliklerini ve türünü tek tek tespit etmek gerekir. Fakat bu tespit sırasında özellikle eğitimsiz seslerde çok dikkatli davranmak gerekir. Özellikle sesin incelik kalınlık özelliğine çok dikkat etmek gereklidir. Eğitimsiz bir çocuk sesini doğru kullanmayı bilmediği için sesinin özelliklerinin tespiti sırasında yanıltıcı davranabilir. Bu nedenle çok bu tespitleri yaparken çok hassas davranılmalıdır. Küçük bir hata bile çocuğun sesine zarar verebilir. Sadece zarar vermekle kalmaz aynı zamanda ses yada şarkı eğitimi sırasında sesi yetersiz kaldığı için ton dışı (detone) kalabilir. Ve uyumsuz sesler elde edilebilir.

3.3.3.2.“3-6” Yaş Grubu Çocukların Ses Özellikleri

3-6 yaş grubu çocukların ses eğitiminden bahsetmeden önce bu yaş grubu çocukların ses özelliklerini açıklamak gerekir. Özgül'e göre;

“Çocuk sesleri erkek ve kız sesleri olarak düşünülmez. Erkek ve kız çocuklarının sesleri, ergenlik çağına gelinceye kadar genelde aynı özelliği taşırlar. Ergenlik çağından sonra erkek çocukların sesleri bir oktav (8 ses) kalınlaşarak, erkek çocuk sesi özelliğini yitirirler.

Büyüdüklerinde soprano ve mezzosoprano olacak kız çocukların sesleri, küçükken ince çocuk sesi olarak, mezzosoprano ve alto olacak kız çocukların sesleri de kalın çocuk sesi olarak görülebilir. Erkekler de ise, büyüdüklerinde bariton ya da tenor niteliği kazanacak çocukların sesleri, küçükken ince çocuk sesi, bas ya da bariton nitelik kazanacak çocukların sesleri kalın çocuk sesi olarak görülebilir.

Bu bakımdan çocukların büyüdüğü zaman belirecek asıl ses sınırları, küçükken de daha dar alanda da olsa ince çocuk sesi yada kalın çocuk sesi niteliklerini taşıyabilir.

Çocuklar ancak ses sınırları arasındaki şarkıları söyleyebilirler. Ses sınırlarının dışındaki şarkıları söyleseler veya söylüyormuş gibi görünseler de, bu tür söylemlerin çocukların ses sağlığına önemli ölçüde zararı vardır. Çocuklara ses sınırlarının dışında şarkılar kesinlikle söylenmemeye çalışılmamalıdır. Şarkılar öğretilirken , bu ses sınırları içerisinde kalmaya özen gösterilmelidir” (Özgül.2000:46).

Çocuklara şarkı öğretimi yapılırken öğretmenin gruptaki çocukların yaşlarına ve içinde bulundukları döneme göre ses özelliklerini çok iyi bilmesi gerekir. Bu nedenle yukarıda da bahsedildiği gibi seslerin tespiti iyi yapılmalı ve her çocuğa ses kapasitesine göre davranılmalıdır.

3.3.4. Şarkı Öğretimi

Şarkı öğretimi ilköğretim öncesi müzik eğitiminde en çok zaman ayrılan konu “şarkı öğretimi”dir. Şarkı öğretimi, bir şarkıyı sözleri ezgisi ve ritmi ile doğru olarak öğretmeye denir. Şarkı öğretimiyle yalnızca şarkı öğretmek değil, aynı zamanda çocuğa müziği sevdirmek, çocuğun mutlu olmasına ve çocukta olumlu kişilik gelişimine yardımcı olmak da amaçlanır.

İlköğretim öncesi eğitimde şarkı öğretimi, çocuğun fiziksel becerilerine, ruhsal ve fizyolojik gelişimleriyle doğrudan ilişkili olmalıdır. Bu nedenle eğitimci şarkı öğreteceği grubun her türlü özelliğini iyi bilmeli ve çocukları becerileriyle doğru tanımalıdır.

Çocuklar, nota bilmedikleri için şarkıları kulaktan öğrenirler. Bir şarkıyı kulaktan öğrenmek de; işitme, görme, dokunma, hareket duyuları, ses organlarının birlikte aynı anda kullanmayı gerektirir(Sun.Seyrek.1998:44).

Daha önce toplu ses eğitimi başlığı altında, ilköğretim öncesi dönemde çocuklara ses eğitiminin toplu bir halde yapılması gerektiğini çünkü bireysel bir çalışmanın o yaşlardaki çocuklara uygun olmayacağına değinmiştik. Toplu ses eğitiminin devamı olarak şarkı öğretiminde de, her çocuğa ayrı ayrı şarkılar öğretmek biçiminde değil, toplu olarak şarkı öğretmek en doğrusu olacaktır. Böylece çocuk çekingenlik göstermeden yaşlılarıyla aynı anda şarkıyı öğrenecek ve müzik dersinden zevk alacaktır.

Çocukların sesleri yaşlara göre ve bireysel olarak farklılık gösterir. Kimi çocuk ince sesleri rahat rahat verebilirken kimisi veremeyebilir. Tüm bu farklılıklara rağmen şarkı öğretilecek grubu oluşturan çocukların kolaylıkla çıkarabildikleri seslerden oluşan ortak bir ses alanı mutlaka vardır. Şarkı öğretimine başlamadan önce yapılması gereken ilk şey, şarkı öğretilecek olan grubun ortak ses alanını belirlemektir. Öğretmen, müzik eğitimi başlığı altındaki her çalışmada olduğu gibi bu çalışmayı da oyunlaştırarak, ve çocuklara fark ettirmeden yapmalıdır. Çeşitli çalgıların yardımıyla gruptaki her çocuğun çıkarabildiği en ince ve en kalın ses tespit edilmeli ve genel bir değerlendirmeyeyle ortak ses alanı bulunmalıdır (Sun,Seyrek,1998:44).

Çocuk kendi ses alanı dışındaki bir şarkıyı ya söyleyemez yada söylerken zorlanır ve bu zorlama sonucunda da sesine zarar verebilir. Bu aşamada çocuğun yaşayacağı en ufak zorluk onu şarkıdan, şarkı öğrenmekten ve müzik dersinden soğutabilir. Bu nedenle ortak ses alanını saptarken hassas olunmalı doğru tespitler yapılmalıdır.

Şarkı öğretiminde ikinci aşama şarkıyı seçme aşamasıdır. Bu konuda da oldukça hassas olunmalıdır. Şarkı seçerken yine öğretilecek grubun özellikleri temel alınmalıdır. Seçilen şarkılar grubu oluşturan çocukların, ortak ses alanına, yaşlarına, gelişim düzeylerine, ses sınırlarına, uygun olmalıdır.

Çocukların ses sınırları dışındaki sesleri içeren şarkılar çocukların ortak ses alanına aktarılmalıdır (transpoze). Sun-Seyrek'e göre aktarım (transpoze);

“Belirli bir eksende (tonda, makamda) yazılmış bir parçayı, seslerinin birbirlerine göre aralıklarını bozmadan, başka bir eksene aktarmağa denir” (Sun,Seyrek,1998:47).

Şarkılar seçilirken ya ortak ses alanında olmasına ya da ortak ses alanına aktarılabilir nitelikte olmasına dikkat edilmelidir.

Ortak ses alanından sonra şarkının müzikal yapısının çocukların müzikal becerilerine, sözlerinin çocukların dil gelişimine, konusunun çocukların beğenisine uygun olmasına, prozodisinin (ses-söz uyumu) olmasına, ezgisinin çok fazla atlamalı seslerden oluşmamasına, ritmsel yapısının sade ve basit olmasına dikkat edilmelidir.

Şarkı seçiminin ardından öğretme işlemine geçmeden önce çocuklar şarkı öğrenmeye hazırlanmalıdır. Çocuklar şarkı öğretimine hazırlandıkları zaman çocukların dikkati şarkıya çekildiği ve yoğunlaştırıldığı için şarkı daha kısa bir sürede ve daha doğru öğretilmiş olur. Bu bakımdan, şarkı öğretiminde çocukları şarkı öğrenmeye hazır bir duruma getirmek, özel bir önem taşır. Şarkı öğretimine geçmeden önce çocukların bedensel ve ruhsal olarak şarkı öğrenmeye hazırlanması için bedensel ve ruhsal gevşeme çalışmaları yapılmalıdır. Çocuğun kendini şarkı öğrenmek ve söylemek için bedensel ve ruhsal olarak hazır hissettiğinde ses ve nefes alıştırmalarına geçilmeli. şarkı söylemeye yarayan organlarda faaliyete hazırlanmalıdır (Sun.Seyrek.1998:49).

Nefes ve ses çalışmalarının ardından öğretilecek şarkının konusuyla ilişkilendirerek bazı adale açma egzersizleri yapılabilir. Örneğin; öğretilecek olan şarkının konusu hayvanlarla ilgili ise. çocuklara şarkıda adı geçen hayvanların hareketlerinin taklitleri yaptırılabilir. Böylece hem şarkının konusu hakkında ipucu verilmiş, hem de beden çalıştırılmış olur. Daha sonra şarkının konusu hakkında daha

ayrıntılı bilgi verilerek, konuşarak ve sorular sorarak şarkı öğretimine giriş yapılır. Şarkının içinde bulunan ve çocukların bilmedikleri kelimeler açıklanır. Yada şarkı bir öyküyü anlatıyorsa öykü anlatılabilir ve hatta canlandırılabilir. Öğretmen, yeni bir şarkı öğretimine başlamadan önce, çocukların bildikleri ve sevdikleri birkaç şarkıyı onlara söyletirse . çocukların ilgilerini toplamış ve konsantre sağlamış olur. Daha sonra şarkı öğretimine geçilebilir(Sun,Seyrek,1998:49).

Şarkı öğretimine başlandığında ilk yapılması gereken şarkıyı tanıtmaktır. Bunun için öğretmen şarkıyı bütün olarak birkaç kez söylemeli ve imkan varsa çalmalıdır. Daha sonra yapılması gerekenler şarkıya ve şarkının müzikal yapısına göre değişir. Eğer şarkının sözleri çok uzun değilse ki olmamasına özen gösterilmelidir; sözleri söylenir ve tekrarlatılır. Şarkı ya parçalara ayrılarak bütüne doğru yada bütünden parçaya doğru öğretilmelidir. Öğrenilmeyen pasaj ve cümleler üzerinde durulmalıdır. Şarkı, grup şeklinde öğrenilmelidir. Çocukların tümünün şarkı çalışmasına katılması sağlanmaya çalışılmalı, ancak katılmayan çocuklar zorlanmamalıdır. Çocuğun gruba alışmasına paralel olarak sonraki çalışmalarda çocuk etkinliğe katılacaktır.

Şarkı öğretimi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

“Şarkı söyleme etkinlikleri, genellikle günün her saatinde yapılabilir ve öteki etkinliklerle de bütünleştirilebilir. Toplu şarkı uygulamaları için en uygun zaman, kahvaltıdan sonraki “bir saat” içindeki süredir. Bu saat çocukların uykularını aldıkları, karınlarını doyurdukları yani tüm ihtiyaçlarının karşılanmış olduğu bir saat olduğu için çocuk tüm dikkatini şarkı öğrenme üzerine yoğunlaştırabilir. Şarkı söyleme etkinliği hiçbir zaman yorucu bir çalışmanın ardından gelmemelidir. Şarkı öğretimi çalışmaları uzun sürmemelidir. Çünkü uzun süreli çalışmalar çocukları yorar ve ilgilerini dağıtır, müzik sevgisinin ve beğenisinin yitirilmesine yol açabilir” (Sun.Seyrek.1998:50).

Şarkı öğretimi sırasında çocuk olabildiğince serbest bırakılmalıdır. Onları kıracak, üzecek, her türlü laftan davranıştan kaçınılmalı çocuğun şarkıları içinden geldiği gibi ve yaratıcı kişiliğini kullanarak söylemesi sağlanmalıdır. Eğer çocuğun

canı şarkı söylemek istemiyorsa da zorlanmamalı kendi haline bırakılmalıdır. Şarkıda geçen sözler oyunlaştırılabilir;

Çocuklara şarkı öğretme sayısı ile değil doğru söylenmesiyle ölçülmelidir. Yani çocuğa çok şarkı öğretmek marifet değil, yeterince ve doğru şarkı öğretmek yerinde olur. Çünkü şarkı öğretiminde amaç çocuğa müziği sevdirmek ve onun kişilik gelişimine müziğin olumlu etkilerinden yararlanmasını sağlamaktır. (Sun,Seyrek,1998:51).

Şarkı öğretiminde ortamda çok önemlidir. Çocukların şarkı öğrenmelerine uygun bir ortam hazırlanmalıdır. Çalışmalar varsa müzik odasında yapılmalıdır. Şarkı öğretimi sırasında çocuk sayısı çok fazla olmamalıdır ve çocuklar öğretmeni görebilecekleri şekilde oturtulmalıdır. Bunun için en uygun olanı çocukları yarım daire biçiminde oturarak öğretmenin karşısına ve tam ortaya oturduğu şekildedir. Ortam ne sıcak ne de soğuk olmalıdır. Çalışılacak salonun yeterince havadar olmasına çocukların dikkatini dağıtacak ses yada gürültü olmamasına da dikkat edilmelidir (Akkaş,1993:41).

Şarkı öğretimi sırasında öğretmen; **“Çocuklar, bugün yeni bir şarkı öğrenelim mi?, Çocuklar, size yeni bir şarkı söyleyeceğim. Dinleyin bakalım, bu şarkıyı sevecek misiniz?”** (Sun,Seyrek,1998:51) şeklinde sorularla giriş yapabilir yada şarkıyı söyledikten, çaldıktan yada dinlettikten sonra çocuklara;**“Bu şarkıyı öğrenmek ister misiniz?, Bu şarkıyı biliyor musunuz?, Öğrenelim mi?”** (Sun,Seyrek,1998:51) gibi sorular yönelterek ilgileri çekilebilir. Bir başka ilgi çekme yolu da, çocuklara, öğretilecek şarkının konusuna bağlı olarak öykü anlatmaktır. Öğretmen öyküyü anlattıktan sonra, **“Bu öykünün şarkısını öğrenelim mi?”** gibi bir soruyla çocukların dikkatini çekebilir. Öğretmen yeni bir şarkı öğreteceği zaman bunu ilgi çekici bir sözle çocuklara anlatmalıdır.

Şarkı öğretimi sırasında kullanılan yöntemler:

İlköğretim öncesi eğitim kurumlarında şarkı öğretimi sırasında kullanılan yöntemler şunlardır:

“Şarkı öğretmenin temel yöntemlerinden biri “tümüyle öğretim” yöntemidir. Bununla birlikte bu yöntem, şarkı öğretme de her şarkı ve her çocuk için uygun olmayabilir. Bu gibi durumlarda ise “bütün-parça-bütün” yöntemi uygulanmalıdır. Bir şarkıyı, parçalarına ayırmadan öğretme yöntemine “tümüyle öğretim yöntemi” denir. Şarkı öğretiminde bu yöntem uygulanırken söz ayrı müzik ayrı öğretilmeyeceği gibi, şarkının her cümlesi de ayrı ayrı öğretilmez. Tersine, şarkı, sözleri ile, ezgisi ile bütün olarak öğretilir.” (Sun,Seyrek,1998:53).

Bu yöntem, özellikle kısa şarkıların öğretiminde başarılı sonuç verebilir. Uzun şarkıların öğretiminde ise sözlerin uzunluğu, ezgi ve ritmsel yapının çeşitliliği gibi nedenlerle başarılı sonuç vermeyebilir. Bu yöntemle göre şarkının tümü bir ya da birkaç kez söylenir. Öğrenildiği kanısına varıldıktan sonra, çocukların söylemeleri istenir. Çocuklar kendi başlarına şarkının tümünü söylemeye çalışırlar. Zamanla şarkı bu şekilde öğrenilmiş olur(Sun,Seyrek,1998:54).

Şarkı öğretmenin temel yöntemlerinden bir diğeri ise “bütün-parça-bütün” yöntemidir:

“Bir şarkıyı, bütünüyle söyledikten sonra parçalarına ayırarak kavratmağa ve sonra yine bütünüyle söyleyerek öğretmeye “bütün-parça-bütün yöntemi” denir” (Sun,Seyrek,1998:54).

Bu yöntemle göre ilk aşamada öğretmen, tümüyle öğretim yönteminde olduğu gibi şarkının bütününi birkaç kez söyler. İkinci aşamada şarkıyı cümle cümle ele alarak söyler ve tekrarlatır.

Şarkının tüm cümleleri öğrenildikten sonra üçüncü aşamada öğretmen, şarkıyı baştan sona ve kesintisiz olarak söyler; gerekli bulursa yineler; sonra da çocuklarda aynı biçimde, şarkıyı baştan sona tekrar eder ve şarkı öğrenilmiş olur.

Bütün-parça-bütün yöntemi uygulanırken, parçaların öğretimi aşamasında, her cümle öğretmen ve çocuklar tarafından birkaç kez tekrarlanır. Bu tekrar, her şarkı cümlesinin doğru öğrenilmesine yardımcı olabileceği gibi, çocukların sıkılmalarına ve ilgilerinin dağılmasına da neden olabilir. Öğretmen bunu göz önünde bulundurarak şarkı öğretimi süresince çocukların ilgili ve istekli olmalarını sağlamaya özen göstermelidir.

Şarkı öğretimi yapan öğretmen, şarkı öğretimi için burada belirtilen yöntemlerden birini ya da ikisini birden, uygun bulduğu şarkılar için uygulamakta özgürdür. İster tümüyle öğretim yöntemi, ister bütün-parça-bütün yöntemi uygulansın, daha öncede belirtilmiş olduğu gibi şarkı öğretiminde unutulmaması gereken amaç; çocuğa müziği sevdirmek ve müzik eğitimi vermek; çocuğun mutlu olmasına ve çocukta olumlu kişilik gelişmesine yardımcı olmaktır (Sun,Seyrek,1998:55).

4. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİĞİN ÇOCUKLARIN YAŞAMINDAKİ VE EĞİTİMİNDEKİ YERİ VE ÖNEMİ

4.1. İlköğretim Öncesi Dönemde Müziğin Çocuğun Yaşamındaki Yeri ve Önemi

Müzik, çocuğun yaşamında, diğer sanat dallarına göre en çok süreyi kapsar. Her çocuk, ilk aylardan itibaren müziğe ilgi duyar. Bu ilgi annesinin söylediği ninni ile başlar, gitgide çevreden, radyodan, televizyondan duyduğu, evde-okulda-sokakta duyup öğrenip, söylediği müziklerle beslenir. Her çocuk, müziğe aynı ölçüde yetenekli değildir. Fakat bütün çocuklar müziği severler. Genel olarak çocukların büyük çoğunluğu, orta müzik yeteneğine sahiptir. Müziğe yetenekli çocukların müzik sanatını öğrenmeleri ve sanatçı olarak yetişebilmeleri, büyük ölçüde, içinde

bulundukları ortama bağlıdır. Yetişmeye elverişli ortam ve koşullar bulunmazsa çocuk üstün yetenekli de olsa da sanatçı olamaz. Bu açıdan ilköğretim öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitiminin önemini bir kez daha vurgulamak gerekir(Sun,Seyrek,1998:31).

İlköğretim öncesi eğitim kurumları müziğe yeteneklerinin derecesi henüz bilinmeyen çocuklara, müzik eğitimi verirken, öğretmen, her çocuğu bütün yönleriyle tanıma ve geliştirmeye çalışmalı, müzik yeteneği bakımından tanımaya, onlara, yeteneklerine göre müzik eğitimi vermeye, çok yetenekli çocuklar olursa bu türlü çocuklara yeteneklerini geliştirecek bir ortam hazırlamaya özen göstermelidir.Bununla birlikte ilköğretim öncesi eğitim kurumları, sanatçı yetiştirmeyi amaçlayan kurumlar değildir. İlköğretim öncesi eğitim kurumunda çalışan öğretmen, profesyonel müzikçi yetiştirecek bir müzik eğitimi vermekle görevli değil; tersine, her çocuğu, müziği sevmeye, şarkı söyleyerek, çalgı çalarak müzik yapmaya, güzel müzikler dinlemeye yöneltmeye çalışmalıdır.

Her çocuğun müziğe ilgisini çekmek bu ilgiyi beslemek, yeteneğini olabildiğince geliştirmek ve bu yoldan her çocuğun, müziğin olumlu etkilerinden yararlanmasını sağlamak gerekir. Böylece ileride müziği seven, seçen ve ondan yararlanmasını bilen bir fert olmaları da sağlanmış olur(Sun,Seyrek,1998:31).

4.1.1. İlköğretim Öncesi Dönemde Müziğin Çocuğun Gelişimine Etkileri

İlköğretim öncesi eğitim kurumlarında oyun gibi müziğinde çocuğun gelişimine büyük etkisi vardır. Sözlü müzik parçaları çocuğun dil gelişimini, olumlu yönde etkiler. Çocuk bu tür parçaları söylerken, bunları sözlerini de öğrenir. Bununla sözcük dağarcığı genişler. Sözlerin doğru ve anlaşılır biçimde söylemeye özendirilirse, anadilindeki sözcüklerin seslerini doğru ve güzel söylemeyi öğrenmiş olur (Diksiyon). Prozodisi (ses-söz uyumu) başarılı olan parçalar yoluyla, her

sözcüğün ritmini ve vurgusunu doğru biçimde öğrenir. Ayrıca, tekerleme ve saymacaların sık söylenmesi, dil çevikliği ve akıcı bir konuşma becerisi kazandırır (Sun, Seyrek, 1998:32).

Müzik, çocuğun dil bakımından gelişimini olumlu yönde etkilediği gibi, duygusal ve sosyal gelişimini de olumlu yönde etkiler. Kimi çocuklar şarkı söylemeyi kimileri de çalgı çalma, müzik dinleme, müzikli oyunlar oynamak gibi müzik etkinliklerini severler. bunun için çocuklara özgür bir ortam sağlanırsa çocuk ilgi duyduğu faaliyeti yapacak sorun ve problem yaşamayacaktır. Bu da çocuğun duygusal gelişimi açısından son derece önemlidir. Toplu halde yapılan etkinlikler çocuğun psiko-sosyal gelişimine olumlu etki eder. Örneğin toplu şarkı öğretimi sırasında çocuk şarkı söylerken sesini kullanmayı, denetlemeyi kavrar ve çok sayıda şarkı öğrenir. Sesinin, arkadaşlarında çok ya da az çıkmamasına özen gösterir. Ritimsel açıdan çabuk ya da ağır söylemeyi, arkadaşlarıyla uyum içinde olmayı öğrenir. doğru ve temiz seslerle şarkı söyleme becerisi kazanır. Böylece, birlikte iş yapmanın grupta uyum içinde olmayı öğrenir. Yeni bir şey öğrenmenin, toplu şarkı söylemenin tadına varır; birlikte iş yapmanın gerektirdiği disiplin alışkanlığı kazanır ve sağlıklı bir şekilde sosyalleşir (Sun, Seyrek, 1998:32).

Çocuk kendi başına bir çalgı çalarken fazla enerjisini olumlu yönde harcar; sesleri ve ritimleri tanır. Birbirinden ayırmayı öğrenir, bunlar arasındaki farkları kavrar, ritm duygusu ve sesleri tanıma yeteneği gelişir ve kendi başına bir iş yapmanın tadına varır. Bu yolla da kişisel doyum sağlar, duygusal yönden gelişir. Çalgı çalma eylemi, toplu çalışma biçiminde olursa, toplu şarkı söylemede olduğu gibi, başka yararların yanında, çocuğun sosyal gelişimini olumlu yönde etkileyen yararlar da sağlar.

Müzik sadece dil, duygusal ve sosyal gelişimi etkilemesiyle kalmaz aynı zamanda bedensel gelişime de büyük katkı sağlar. Örneğin; çocuk şarkı söylerken değişik biçimde soluk alıp verir. Bunlar şarkının cümlelerine göre düzenli biçimde olduğu için çocuğun akciğerleri gelişir, ve çocuk soluk alıp vermeyi denetleme

becerisi kazanır. Çalgı çalmak ya da ses veren bir araçtan ses elde etmeye çalışmak, çalgının ya da aracının özelliklerine göre çocukta büyük ve küçük kasların gelişimine yardımcı olur(Sun,Seyrek,1998:34).

4.2. İlköğretim Öncesi Dönemde Müziğin Çocuk Eğitimindeki Yeri ve Önemi

Eğitim insan yaşamıyla doğru orantılı bir süreçtir. Bir binayı ayakta ve sağlam tutan temelidir. Eğitim sürecinin temeli de ilköğretim öncesi dönemde verilen eğitimidir. Bu bakımdan ilköğretim öncesi eğitimde müziğe mümkün olduğunca ağırlık verilmeli ve çocuğun müzik ruhuyla gelişmesine dikkat edilmesi gereklidir.Bu konuyu Akkaş şu kelimelerle ifade etmiştir:

“Müzik eğitimi, insanın soyut hayatında ve dünyasında iç güdülerini ve eğilimlerini ortaya koymasına yardımcı olur. Kişi olarak toplum içindeki davranışlarını etkiler ve bunun sayesinde çocuk, topluma daha iyi ve kolay bir şekilde uyum sağlar. Disiplin, düzen ve daha mutlu bir görüş açısı kazanır. Müzik eğitimi çocuğun ruhsal yapısında heyecanlı ve aşırı duygusallık ortamında daha sakin bir ortama yönelmesine yardımcı olur. Ayrıca güvensizlik, saldırganlık, gerilim ve korku gibi davranışlarla, güçlüklerin yenilmesi konusunda önemli bir etkidir. Bu eğitim, kişilik gelişmesinde çocuğun davranışını etkiler, dikkati yoğunlaştırır, gözlem yeteneğini güçlendirir.

Çocuğun gelişim düzeyine göre hazırlanan onlara zevk ve heyecan verebilen müzik eğitiminin sayısız yararları olacağı muhakkaktır. Çocuğa güven dolu bir başlama noktası gösterir ve böylece eğitimde anlamlı bir yol izlenir” (Akkaş,1993:9).

Eğitimin tüm aşamalarında olduğu gibi, ilköğretim öncesi müzik eğitimi, çocuğa yaşadığı ülkenin kültür değerlerini, örf, adet, gelenek ve göreneklerini kavratarak çocuğun toplumsallaşmasında önemli bir rol oynar. Böylece çocuk kendi kültür ve geleneklerini müziği ve danslarını tanır, milli duyguları gelişir. Bir kültür ürünü olan müzik ait olduğu toplumun tüm kültür öğelerini taşıdığı ve bunları sürekli biçimde geleceğe ilettiği için geçmişle gelecek arasında bir bağ kurar ve kuşakları birbirine bağlar(Akkaş,1993:10).

Sonuç olarak, bu dönemde verilecek müzik eğitimi; çocukların kendilerini ifade etmelerine yardım eder, sosyalleşmeleri bakımından önemli rol oynar, onlara, güven ve başarı duygusu kazandırır, ona yaşamı algılama, yorumlama, yaratıcılık ve düşünme konusunda yardımcı olur.

4.3. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEMDE MÜZİĞİN PROGRAMDAKİ YERİ

İlköğretim öncesi eğitimin bir günlük etkinlik programında müzik eğitimine ilişkin çalışmalar çok önemli bir yer tutar. Programda ağırlıklı olarak yaratıcı etkinliklere yer verilmesi gerektiği için müzik eğitimi oldukça fazla yer tutar. Yaratıcı etkinlikler çocuğun kendini rahat, özgür ve güven içinde hissetmesini sağlar. İlköğretim öncesi müzik eğitiminin günlük programındaki yeri konusunda Akkaş şunları ifade etmiştir:

“Günlük etkinlik programında şarkı öğrenme ve söyleme, basit şarkılar yaratma, ritm çalışmaları, müzikli dramatizasyon, ses çalışmaları, müzikli oyunlar ve yaratıcı dans gibi etkinlikler, temel etkinlikler arasında yer almalıdır. Eğitimci, müzikal etkinlikler sırasında çocukları gözleyip onların duygu düşünce ve ihtiyaçları hakkında ipuçları yakalayarak, programı ona göre düzenleyebilir.

Müzikal etkinlikler, günlük programda yemeklerden önce ve yemeklerden hemen sonra müzikal etkinliklerden şarkı söyleme ritm çalışması, müzikal oyun ve müzikli dramatizasyona yer vermekle, hem psikolojik hem de fizyolojik nedenlerden ötürü, olumlu neticeler almanın mümkün olamayacağı kesindir. Çünkü, yemeklerden önce çocuk açlık güdüsünün etkisindedir. O nedenle çalışmalar yeterince ilgi gösteremez. Ayrıca karnı aç olan çocuğun sesi de zayıflayacaktır. Yemeklerden sonra tok karnına müzikal etkinlikler yapmak fiziksel olarak sakıncalıdır. Son olarak, yorgun olan çocuklara müzik çalışmaları yaptırmanın fiziksel olarak doğru olmayacağı da bir gerçektir. Bir günlük etkinlik programında saat 10.30-11.00 arasında veya saat 10.00-11.00 arasında, müzikal etkinliklere yer verilebilir. Öğleden sonra da saat 14.30-15.30 arasında yer verilebilir” (Akkaş,1993:21).

Müzik eğitiminin uygulandığı saat yukarıda da belirtildiği gibi çocuğun tüm ihtiyaçlarının karşılandığı ve tamamen yapılacak aktiviteye yoğunlaşabileceği bir

saat olmalıdır. Eğitimcilerin bu noktaya dikkat etmesi müzik eğitiminin amacına ulaşması açısından son derece önemlidir.

5. “0-6” YAŞ GRUBU ÇOCUKLARIN MÜZİKSEL GELİŞİMİ

Çocukların doğuştan getirdikleri yeteneklerin keşfi ve becerilerin geliştirilmesi ilköğretim öncesi eğitim kurumlarının başlıca görevleri arasındadır. Bu yetenek ve becerilerin arasında önemli yer tutan müzik yeteneği ve geliştirilmesi konusunda Uçan şunları ifade etmiştir:

“Çocuğun müziksel özellikleri, genellikle çocukluk döneminin ilk yıllarından itibaren kendini belli etmeye başlar. Bu olgu, çocukta müziksel oluşum, gelişim, değişim ve biçimlenimin erken başladığını gösterir. Çocukların yaklaşık yarısında daha 2-6 yaşları arasında görülmeye başlanan özel müziksel kıvılcımlar, hızlı bir gelişim içinde ilk en yüksek noktasına onuncu ve on birinci yaşlarda erişir. Öteki çocuklar ise müziksel eğilim ve özelliklerini, genellikle, ergenlik döneminde belli eder. Çocuklarda müziksel gelişim öteki sanatsal gelişimlerinden farklı bir nitelik gösterir. Nitekim, müzik, sanat dalları arasında, yeteneğin daha çocukluk dönemindeyken kendini en çok belli ettiği sanat dalı olarak kabul edilir.” (Uçan,1997:16)

İlkçağlarda çocuğun müziğe karşı olan doğal ilgisi ve yeteneği bilinçli ve sistemli bir şekilde incelenmeli ve işlenmelidir. Müzik etkinliği, tüm gelişim alanlarına paralel bir şekilde bütünleşmelidir. Bu dönemde, köklü ve düzenli bir eğitim yapılırsa, çocuğun gelişiminde boşluklar olmaz tam tersine çocuk her yönden daha sağlıklı ve problem yaşamadan gelişmiş olur.

5.1.“0-1” Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi

Her çocuğun müzikal yeteneği doğumdan hemen sonra başlar. Çocuk gözleriyle daha sabit olarak bakmadan bile sese karşı duyarlıdır. Ses uyarıcısına tepki gösterir. Anne ve babasının seslerini tanır. Ağlayarak ve ses tonunu yükseltip alçaltarak mutluluğunu veya mutsuzluğunu belli eder. Biraz büyüyünce de sesler çıkarmaya başlar ve seslere karşı duyarlılığı artar (Ürfioğlu,2000:7).

Yeni doğan bebeklerin sesleri ve sese karşı tepkilerini Akkaş şu şekilde ifade etmiştir:

“Yeni doğan bebeğin ağlama sesi 5-12 değişik sestten oluşur. Bu sesler gittikçe çoğalır ve doğumda olduğundan bir ton daha yukarı çıkar. Çocuk bu yolda ilerler ve yeni sesler geliştirir. Bebekler ilk ağlama anında işitmeye başlarlar. Yeni doğan bebeklere flüt ile bir müzik parçası dinletilmiş ve gözlenmiş, gözlem sonunda bazı bebeklerin çok sakin oldukları ve hafif bir gülme davranışı yaptıkları görülmüştür. Alçak tonda çalınan müziğe ise her ikisinin de hiçbir tepki göstermediği görülmüştür. Bebekler doğumdan itibaren ses tonuna karşı oldukça duyarlıdırlar. Hırçın ve sert bir ses çocuğa korku hissi verebildiği gibi yumuşak bir ses çocuğu rahatlatır. Plak ve radyo gibi araçlarla, çocukta kulak eğitimi başlatılabilir. El çırpma, çingirak sesi veya masaya vurulan parmak sesi, çocuk dünyasında müzikal ve ritmik bir uyarı yaratır.”(Akkaş,1993:82).

Konuşmayı öğrenmeden önce bebeğin çıkardığı anlamsız sesler son derece müzikaldir. Sesler belli bir düzende değildir, gelişi güzeldir. Beşinci aydan itibaren bebeğin seslere verdiği cevaplarda bir artış görülür. Bu aylarda bebek alışık olduğu ve tanıdığı seslere karşı çok duyarlıdır. Özellikle müzik dinletildiğinde daha dikkatlidir. Müziğin geldiği yöne döner ve dinler.

Hafızanın gelişmesiyle müzik hayatında da hızlı bir gelişme olur. Normal gelişim içinde olan bir bebek dokuz aylık olduktan sonra, müziği sadece dinlemez, aynı zamanda müziğe karşı sesle cevap verir. Müzikten zevk aldığını veya hoşlanmadığını belli eder.

Çocuğun, müziğe verdiği karşılığın temeli sese dayanır. Kısa sürede ritmik motor hareketler buna eklenir. Bir yaş ve altındaki çocuklar seslerin alçalma ve yükselme farklarını algılayamazlar melodiyi anlamadaki en önemli konu ses perdelerini, yani alçalma ve yükselme arasındaki farklılıkları anlamadır. Bu durum bir yaşında olan bir çocuktan beklenmemelidir(Akkaş,1993:85).

5.2.“1-2” Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi

Bir çok pedagog ve kuramcıya göre, çocuk gelişiminde en önemli değişmeler çocuğun öğrenmeye, yürümeye ve konuşmaya başladığı ilk zamanlarda olmaktadır.

1-2 yaş arasında; çocuğun müziğe olan ilgisi gitgide artmaktadır. Müzik çalınırken hareketlerinde artış olur, müziğe karşılık vermeye başlar. Müziğin gürlüğüne göre gösterilen tepkiler bu dönemde bebeklik döneminden farklıdır. Bu dönemden itibaren çocukta düşünme sistemi gelişmeye başladığı için yüksek seste müziğe karşı surat asma, tepinme, ağlama korku ve kaçma gibi davranışlar gözlenmez. Çünkü çocuk dinlediğini resimle, hareketle veya başka bir sesle bağdaştırabilir. Örneğin duyduğu bu yüksek sesteki müziği bir hayvan sesine benzetebilir. Bu dönemde yapılan gözlemlere göre; müzik çalındığında çocuklar genel olarak şu hareketleri yapmaktadır: Sağa sola ve öne arkaya sallanma, iki ayakla zıplama oturup kalkma, asker gibi yürüme, belini öne eğme gibi, koşma, dönme vb.(Akkaş,1993:86).

5.3.“2-3” Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi

2-3 yaş arası çocukların müzik eşliğinde yaptığı hareketler değişimler gösterir. Bu yaşta, yine öne-arkaya sallanma, yana ve aşağı-yukarı sallanma, zıplama hareketleri yaygındır.

Bu yaştaki çocuklarda şarkıların algılanmasında bir düşüş kaydedilir. Çocuk, kendine özgü, öğretilen şarkılarla pek ilgisi olmayan şarkıları söylemekten hoşlanır ve bu konuda da oldukça başarılıdır. Söz ve müziğini kendi kendilerine uydurdukları bu şarkıları büyük bir keyifle söylerler ve bu üç yaşında da devam eder ve hız kazanır (Akkaş,1993:87).

Bu yaş grubundaki çocuğun müzikal becerileri ilgili Akkaş şunları söylemiştir:

“2 ve 3,5 yaş arası çocuklar kendiliğinden dört dakika süreyle şarkı söyleyebilirler. Bu dönemde şarkı söyleme, çocuklar için çok basit bir olaydır. Bu yaş çocuklarına çok kısa şarkılar öğretilir ve öğrenmeleri çok çabuk olur. Şarkı dinlemeleri kısa bir süre alır. Solunumları tüm şarkı boyunca hızlıdır. Bu yaş çocukları çok başarılı bir şekilde ses taklitleri yapabilirler. Daha çok ritm de hata yapmaktadırlar. Bu ritm söz düzenini takip etmediği zaman daha çok hata yapmaktadırlar. Bu yaştan önemli bir özelliği de, çocuk öğrendiği şarkının sözlerini kendi hayali melodilerini veya hayali sözcüklerini bildiği bir melodiye uyarlar. Bu taklitler, çocuktaki yeteneğin fazla olduğunu göstermez. Kendi sözcüklerini müziğe eklemek istediğinde ortaya çıkar. Kendi varolan müzik tecrübesini kendi ses gelişimine katar” (Akkaş,1993:88).

Bu yaşlarda çocuk halen derdini tam olarak anlatamadığından, müzikal gelişimi de çok fazla gerçekleşmemektedir. Çocuğun müzikal gelişimi bir çok gelişim koluyla bağlantılı olduğundan müziksel beceriler de ancak bu ölçüde gelişebilmektedir.

5.4. “3-4” Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi

Bu yaşta çocuk artık müziğin bilincine varmaktadır. Örneğin müziğin ritmine göre dans edebilir ve hareketlerini müziğe göre ayarlayabilir. Yine bu yaşta çocuk, hızlı ve yavaş ritmi ayırt edebilir.

3,5 yaşından sonra çocuğun hareketlerinde artış görülür. Ayakları, kolları sallama, ağzı ritmik olarak hareket ettirme, kafayı öne doğru sallama, kolları gergin tutarak daireler çizme, alkışlama, dönme koşma dans etme gibi bir çok hareketi yapabilirler (Akkaş,1993:90).

Özgül’e göre “3-4” yaş arası çocuklar şunları yapabilir:

“Sesleri gelişi güzel çıkarabilirler. Bilinen veya özel bir müzik aletini, bir harekete eşlik etmek üzere veya anlatmak, istediği bir fikri anlatmak üzere kullanabilirler. Kendine özgü şarkılar söyler ve mırıldanırlar. Başkaları ile beraber şarkı söylemek için gerekli olan kendine güven hissini kazanırlar. Basit şarkılar söylerken başkalarının da kendisine eşlik etmesine izin verirler. Ritm aletiyle yürüyebilir, fakat ritm vuruşuna tam olarak uyamaz. Genellikle hızlı vuruşlarda, yavaş vuruşlardan daha başarılıdır. Radyoda veya teyipten dinlediği büyük küçük müzikal gruplara veya sololara o an uydurduğu hareketlerle eşlik etmeye çalışırlar. Müzik aletlerine elleri ile vurarak, sallayarak ve tellerini titreterek kullanma becerisini kazanır, ritmik vuruşlar için, ritm sopalarını kullanabilir. Piyanoda işaret parmağı ile sesler çıkarabilirler” (Özgül,1993:44).

Bu yaşta çocuk birçok yönden geliştiği için müziksel becerilerindeki gelişim de daha önceki yaşlara göre daha fazladır.

5.5 “4-5” Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi

Çocuklarda yaş ilerledikçe müziksel becerilerde de artış görülür. 4-5 yaş arası bir çocuk birçok müziksel faaliyeti doğru olarak gerçekleştirebilir. Yüksek-alçak, gürültülü, sessiz, uzun kısa gibi farklı çeşitlerde seslerin ayrımını yapabilir. Basit melodiyi enstrüman ile çalabilir. Enstrümantal olarak melodiler yaratmaya çalışır.

Ses ifadesinde sınırlı olarak kelime haznesi kazanır. Şarkı söylemeye isteklidir. Hareket becerileri oldukça gelişmiştir(Özgül,1993:45).

Bu yaş grubundaki bir çocuğun belleği daha fazla geliştiği için hareketleri ve hareket dizisini sırasıyla belleğinde tutabilir. Hareketle ritme uyabilir. Küçük kas gelişimi ile ilgili hareketler; el çırpma, ayağını yere vurma gibi hareketler yaparak daha değişik ritmik kalıpları hareketlerle uygulayabilir. Melodilere, el çırpma, dize vurma, parmaklarını kullanma, ısıklık çalma, ayağını yere veya ellerini birbirine vurma gibi vücudunu kullanarak oluşturduğu seslerle eşlik ederler (Akkaş,1993:91).

5.6. “5-6” Yaş Arası Çocuğun Müziksel Gelişimi

Vücut organlarının hareketi en çok bu yaşta olmaktadır. Beş yaşından önce güçlükle yapılan ritme uygun el çırpma hareketi altı yaş çocuklarının en sık yaptığı harekettir. Bu hareket çocukların çok hoşlandıkları şarkılı oyunlarda kullanılır. 5-6 yaş çocuklarında el çırpma hareketi müzik eşliğinde yapılan bir hareket olarak görülür. Bu nedenle, çocuklar, bu hareketi müziği duydukları zaman yaparlar. El çırpma hareketlerinin dışında müzikle kendiliğinden ortaya çıkan hareketler bu yaşlarda daha azdır.

5-6 yaşındaki bir çocuk şarkının sözlerini, ritmini anlaşılabilir şekilde söyleyebilir. Bu, çocuğun müzik yeteneğine bağlı olduğu için, bir çocuktan diğerine önemli ölçüde değişim gösterir. İmkan sağlanırsa ve gerekli eğitim verilirse, bu yaştaki bir çocuğun şarkı söyleme yeteneği önemli ölçüde geliştirilebilir. Bu yaştaki çocukların önemli özelliklerinden biri de, tekrarı çok yapmalarıdır. Aynı hikayenin anlatılmasını devamlı isteyebildikleri gibi, aynı şarkılarında uzun süre söylenebilmesini isterler. Onları uzun süreden beri biliyor olsalar bile aynı hikaye ve şarkıların söylenmesini isterler (Akkaş,1993:93).

5-6 yaş arası çocuklar; vurmalı müzik aletlerini çalabilirler. Müzik aletlerini hayali oyunlarında kullanabilir ve eline geçen her türlü oyuncacı hayali müzik aleti gibi kullanabilirler.

Müzik çalarken, seslerin şiddetini anlar ve ifade edebilirler. Şarkı söylerken çalgı çalarken, kısa ritm kalıplarını tekrarlayabilirler. Hareket etme şarkı söyleme ve alet çalma becerilerini yerinde ve zamanında kullanırlar(Akkaş,1993:94).

Sonuç olarak şu ana kadar bahsedilen tüm yaş grupları ve müziksel becerilerinden anlaşıldığı üzere; ilköğretim öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi; 3 yaşından itibaren verilebilmektedir. Çocuk ancak 3 yaşından sonra müzik eğitimi için gerekli olan müzikal becerileri kazanmaya başlar. 3 yaşından daha küçük olan çocukların fizyolojik ihtiyaçlarının çoğunu kendilerinin sağlayamamaları, dil gelişimlerini tamamlamamalarından dolayı konuşma problemleri yaşamaları bunun yanı sıra sınırlı hareket edebilmeleri gibi sebepler çocukların ancak 3 yaşından sonra müzik eğitimi görebilmelerini sağlamaktadır. Araştırmanın konusunun “3-6” yaş grubu çocuklar olarak sınırlandırılmasının sebebi de budur.

6. İLKÖĞRETİM ÖNCESİ DÖNEM MÜZİK EĞİTİMİNDE KULLANILAN ŞARKILAR

6.1. Şarkı Türleri:

İlköğretim öncesi müzik eğitiminde öğretilen ezgi türleri, çocukta müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratmak, onların müzik zevkini geliştirerek müzik dinleme, müzik yapma ihtiyacını karşılamak, sosyal ve toplumsal yönlerini kuvvetlendirmek için kullanılan ezgi türleridir. Çocukların gelişiminde oldukça etkili olan ve müzik eğitiminde ağırlıklı olarak kullanılan ezgi türleri şunlardır:

6.1.1. Çocuk Şarkıları:

Müzik eğitiminde en çok kullanılan şarkı türlerinden biri olan çocuk şarkıları, özellikle ilköğretim öncesi müzik eğitiminin vazgeçilmez bir parçasıdır.

“Sözleri ve ezgisi ile çocuklar için yaratılmış olan şarkılara çocuk şarkıları denir”(Sun, Seyrek,1998:26). Çocuk şarkılarının özellikleri ve içeriği konusunda

“Çocuk şarkıları; sanatsal değer taşıyan, orijinal ezgileri, çocuğun zevk ve psikolojisine uygun, sözlerinin eğitsel değeri olan şarkılardır. Çocuğu ilköğretim öncesi müzik eğitiminin amacına ulaştıracak müziklerin başında çocuk şarkıları gelmektedir.Çocuk şarkıları ülkenin bestecileri tarafından yazılmış orijinal şarkılar, halk ezgileri ya da başka ulusların şarkılarından çevrilmiş adapte şarkılardan oluşmaktadır. İlköğretim öncesi eğitimin konularını işleyen ve bu yolla kavramların, objelerin ve konuların daha kolay kavranmasına yardım eden, melodik bakımdan orijinal ve kolay, konu bakımından ise, çocuğu iyiye yöneltten, toplumsallaşmasına yardım eden, ritm bakımından kolay ve ses olarak çocukların ses sınırını aşmayan çocuk şarkıları, ilköğretim öncesi müzik eğitiminin temelini oluşturmaktadır” (Akkaş,1993:22).

Ülkemizde, müzik eğitiminde kullanılan çocuk şarkıları üç başlık altında toplanabilir:

- Aktarma Şarkılar
- Öykünme Şarkılar
- Türk Okul şarkıları

Aktarma Şarkılar: Alman İngiliz, Fransız, İsveç, İtalya gibi yabancı ülkeler başta olmak üzere başka ülkelere alınan ezgilere Türkçe sözler yazmak yoluyla elde edilen çocuk şarkısı türüne “aktarma şarkılar” denir(Sun, Seyrek,1998:26).

Öykünme Şarkılar: Ezgi ve sözlerini Türk bestecilerin yarattığı, kaynağını başka toplumların müziklerinden alan okul şarkılarına “öykünme” ya da “taklit” şarkılar denir. Bunlar, batı müziğinin majör-minör dizileri ve ölçüleri içinde, batılı toplumların estetik anlayışına ve beğenisine özenilerek yapılmış, ve yapısı ve özümü Türk halkına yabancı, Türk müziğinden farklı olan şarkılardır(Sun, Seyrek,1998:26).

Türk Okul Şarkıları: Türk bestecilerinin yarattığı, kaynağını türk müziğinden alan okul şarkılarına“Türk Okul Şarkıları” denir. Bunlar, Türk müziği armonisiyle yapılmış, Türk toplumuna özgü, geliştirici, öykünme(taklit) olmayan, halka yabancı düşmeyen eserlerdir(Sun, Seyrek,1998:27).

6.1.2. Tekerlemeler:

Tekerleme; çocukların başta oyun olmak üzere, tören, bayram gibi etkinliklerinin çeşitli yerlerinde söyledikleri anlamlı, anlamsız yada yarı anlamlı sözcüklerden oluşan ezgili yada ezgisiz ritimli bir yapıya sahiptir. Tekerlemeler ses tekrarıyla kafiye, yarım kafiye ile çeşitli yöntemlerle başvurularak elde edilir. Başta ve sonda kafiyelerle birbirine bağlanmış, belirli bir şiir düzenine uydurulmuş, tutarlı yada tutarsız bir çok imge ve düşünceden meydana gelir. Bir kelime ve hayal oyunudur(Akkaş,1993:24).

Tekerlemeler kullanım alanlarına göre farklı isimler alabilir. Çocukların oyun ve faaliyetlerde kullandığı tekerlemelere “çocuk tekerlemeleri” denir. Tekerlemelerin önemli ve büyük bir bölümünü de bu tekerlemeler oluşturur. Bu tür tekerlemelerde şiir unsuru ön plandadır. Oyunlarda kullanılan tekerlemeler; bilinmeyen bir şeyin bulunması veya bulunduğu yerin gösterilmesi için ya da ebenin kimliğini ortaya koymak için söylenir. Oyun tekerlemelerinin bazıları da, büyüklerin küçük çocukları eğlendirmek, oyalamak, kendilerine bir şey öğretmek veya onları uyarmak için söylemesiyle oluşmuştur (Akkaş,1993:26).

Oyun tekerlemelerinin en yaygın türü, çocukların oyuna başlamadan önce ebenin belirlenmesi yada oyuna kimin önce başlayacağını tespit edilmesi için söyledikleri tekerlemelerdir. Bu tekerlemelere sayışma (saymaca) denir. Sayışmanın (saymacanın) son kelimesinin son hecesi kimi gösteriyorsa ebe yada oyuna ilk başlayan o olur (Akkaş,1993:27).

Tekerleme ve saymacalar, çocuğun müzik gelişimine yardımcı olmanın yanı sıra dil gelişimine sosyal-duygusal gelişimine, bellek ve anımsama gelişimine de büyük ölçüde yardımcı olurlar (Sun, Seyrek,1998:24).

6.1.3. Ninniler ve Türküler:

Ninniler, çoğunlukla anneler tarafından yaratılan ve çocuğu uyutmak için söylenen, her ulusun halk müziği literatüründe önemli bir yeri olan ezgi türleridir. Türk halk müziğinde de derlenmiş ve derlenmemiş çok sayıda ninni bulunmaktadır

Ninniler, çocuğun bebekken tanıştığı ilk ezgilerdir. Çocuğun sakinleşmesine ve uykuya daha rahat geçmesine yardımcı olurlar.

Türküler ise halk müziğinin en önemli kesimini oluştururlar. Türk müziğinin en önemli kolu olan Türk halk müziği çok sayıda türküden oluşur. Halk müziğimizi oluşturan türküler yerel ve bölgesel özellikler taşırlar. Kendine özgü ritimleri, sesleri ve ses dizileriyle bu müzikler Karadeniz, Ege, Orta Anadolu, Trakya, Akdeniz, Doğu ve Güneydoğu Bölgesi halk müzikleri gibi isimler alırlar (Sun, Seyrek,1998:24).

Oyun havaları ve çalgı müzikleri gibi halk türkülerinin de çoğu kez yaratıcısı belli değildir. Bunlar bir kişi tarafından yaratıldıktan sonra halkın diline düşer ve her söyleyenin her söyleyişinde ufak tefek değişikliklerle yeniden yaratılırlar. Böyle bir süreç sonunda, türkünün ilk yaratıldığı hali zamanla gelişerek ve değişerek yeni biçimler alır. Ve böylece ilk yaratıcısı unutulur. Bu türlü bestecisi bilinmeyen, toplumun ortak malı haline gelmiş olan türkülere “anonim” adı verilir. Türk halk müziğinde pek çok anonim türkü vardır (Sun, Seyrek,1998:26).

Halk türkülerinde sözler, ritmsel ve ezgisel yapısı çocuklar için elverişli olanlar, ilköğretim öncesi müzik eğitiminde kullanılabilirler. İlkokul, ortaokul, lise vb. okullarda olduğu gibi anaokulunda da bu tür türkülere öncelikle yer verilmelidir.

Halk türküleri, sözleriyle, ezgisiyle, taşıdığı geleneksel değerlerle, çocuğun müzik eğitiminde son derece yararlı ve etkin bir eğitim aracıdır (Sun, Seyrek,1998:25).

6.2. Şarkıların Nitelikleri

Çocukta müziğe karşı ilgi ve sevgi yaratmak, ona iyi bir müzik zevki vererek müzik dinleme, müzik yapma ihtiyacını uyandırmak, sosyal, kültürel ve psikolojik yönünü kuvvetlendirmek için yapılacak çalışmaların başında okul şarkıları gelmektedir.

Grup veya bireysel olarak şarkı söyleme, tüm çocuklar için bir dizi uyarıcı ve özgürlük verici deneyim sağlar. Her şarkının yapısal niteliği çocuklara canlılık verir, kelime hazinelerini zenginleştirir. Ayrıca, konuşma, gözlem, anlama ve anlatma yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Tüm bu davranışları kazandıran şarkılar; belli başlı bazı niteliklere sahiptir. Bu nitelikler şarkıyı oluşturan öğelere göre aşağıda verilmiştir.

6.2.1. Ezgi

Şarkıyı oluşturan öğelerden ilki ezgidir. Ezgi bir şarkıyı oluşturan seslerin sıralanışına verilen addır. Ezgiyi oluşturan sesler sıralı yada atlamalı olarak karşımıza çıkabilir. Çocuk şarkılarında ezgiler genellikle 5-6 perde içinde kalan seslerden yapılmıştır. Bir sestən ötekine, genellikle ikili-üçlü aralıklarla geçilmekte, dörtlü ve beşli atlayan aralıklar ender olarak kullanılmakta, altılı atlayan aralıklar ise hemen hemen hiç kullanılmamaktadır (Sun, Seyrek,1998:35).

Tekerleme, saymaca ve çocuk şarkıları kuruluş bakımından genellikle bir ya da iki müzik cümlesinin sözlere göre yapılan küçük değişikliklerle yinelenmesinden

oluşmaktadır (Sun, Seyrek,1998:36). Şarkının ezgisi oldukça önemlidir. Ezgi, çocuğun müziksel becerilerine uyumlu olmalıdır. Öğretilecek şarkıların ezgilerinin sade olması o şarkının öğretimini kolaylaştırılacaktır. Ezginin sade olması şarkının ağırlıklı olarak sıralı seslerden oluşması anlamına gelmektedir. Bu yüzden öğretilecek şarkıların çocukların becerilerine göre sıralı ve atlamalı ses gidişlerine dikkat edilmelidir.

6.2.2. Ritm

Şarkıyı oluşturan öğelerden ikincisi ise ritmdir. Bir şarkının ritm kalıbı sözleriyle doğru orantılıdır. Şöyle ki; her sözcük bir yada birden çok heceden ve bu hecelerin her biri ya sesli ya da sessiz harfle biter. Sesli harfle biten heceye **açık hece**, sessiz harfle biten heceye **kapalı hece** denir. Ve buna bağlı olarak da sesli harfle biten her açık hece kısa ritimli, sessiz harfle biten her kapalı hece ise uzun ritimli olmaktadır (Özgül,2000:36).

Bu durumda besteleme tekniklerinde örneğin sözlere göre melodi yazarken heceye göre ritm kalıbı oluşturmaya ya da melodiye göre söz yazarken ritme göre hece oluşturmaya dikkat edilmektedir. Burada da ezgide olduğu gibi çocukların becerilerine göre şarkının ritmsel yapısının yani nota değerlerinin sade ve kolay olmasına dikkat edilmelidir.

6.2.3. Prozodi (Ses-Söz Uyumu)

Şarkıyı oluşturan öğelerin üçüncüsü prozodidir (ses-söz uyumu). Özgül prozodiyi şu şekilde açıklamıştır:

“Prozodi dilin müziğidir. Konuşmaların bütün çeşitlerinde ses dalgalanışları, sözlerde hece, cümlelerde söz vurguları vardır. İnce ve

kalm, uzun ve kısa, heceler yan yana sıralanıp duraklarla, dilin müziğini meydana getirirler. Dili oluşturan bu öğeler birbirleriyle kaynaşır, bir bütünlük içinde duygularımızla ve anlamak istediklerimizi ortaya çıkarırlar”(Özgül,2000:37).

Bir başka deyişle ses ve sözlerin birbirine uyumu anlamına gelen prozodinin doğru olabilmesi için şunlar gereklidir:

- Prozodi bakımından ölçülerin ve vuruşların ilk notası kuvvetli olmalıdır.
- Kuvvetli vurgulu heceler, ölçü ve zamanların ilk notasına düşürülmelidir.
- Sessiz ve kısa heceler zayıf zamanlarla çakışmalıdır (Özgül,2000:37).

Besteciler çocuk şarkılarını bestelerken yukarıda belirtilen kurallara uymalı, öğretmenler ise şarkı seçerken bu kurallara uygun şarkıları seçmelidir. Özellikle ilköğretim öncesi dönem çocuklarının müzikal becerileri göz önünde bulundurulduğunda, tıpkı ezgi ve ritimde olduğu gibi şarkının prozodisine de ayrıca dikkat edilmelidir.

6.2.4. Söz

Şarkıyı oluşturan öğelerin bir diğeri de sözlerdir. Çocuk şarkılarında sözlerin genel özelliği uyaklı olmalarıdır. Uyaklar genelde cümle sonunda yer alabildiği gibi, cümle ortasında ve cümle başında da yer alabilmektedir (Sün, Seyrek,1998:36).

Tekerleme ve saymacaların sözlerinin, anlamlı, yarı anlamlı ve anlamsız sözcüklerden oluştuğunu vurgulamıştık. Tekerleme ve saymacaların dışındaki çocuk şarkılarının sözleri genellikle çocukların ilgi ve beğenilerini çeken, onlara ders vermeyi amaçlayan ve kazanılması gereken alışkanlıkların işlendiği konulardan oluşur. Bunların dışında kalanlar ise masal yada hikayelerin anlatıldığı şarkılardır.

Şarkıların sözlerinde dikkat edilmesi gereken nokta, konularından ziyade sözlerin kısalığı, uzunluğu, bilinmeyen ve telaffuzu zor olan kelimelerin kullanılmamasıdır. Özellikle küçük yaştaki çocuklar düşünüldüğünde dil gelişimlerine aykırı kelimeler ve hafızasını zorlatacak kadar uzun sözlerden özellikle kaçınılmalıdır.

6.2.5. Yaşa ve Seviyeye Uygunluk

İlköğretim öncesi çağda, çocuğun, yaşına ve gelişim düzeyine uygun şarkılar seçilirken, “çocuk şarkılarının özellikleri” göz önünde bulundurulmalıdır. Öğretmen; geniş bir okul şarkıları dağarcığına sahip olmalıdır. Şarkıları iyi tanımalı, özenle incelemelidir. Şarkılar, ünitelere ve çocukların günlük yaşamına göre seçilmelidir. Sözleri değiştirilmeye elverişli olan, bu yolla çocuklara yeni sözler bulma ve onları yaratıcılığa yönelten şarkılara öncelik tanınmalıdır. Şarkıların, çocuklar tarafından topluca söylemeye elverişli olmalarına ve ayrıca çocuklara solo ya da koro-solo değişerek söyleme olanağı vermesine, şarkı seçmede özen gösterilmelidir. Sonuç olarak çocuk şarkılarında şu nitelikler aranmalıdır;

Şarkılar, ezgisel, ritmsel, prozodi, ses sınırları ve çocukların müzikal becerileri açısından uygun olmalı, çocukların tutum, düşünce ve duygularını yansıtan şarkılar seçilmesine özen gösterilmelidir. Seçilecek şarkının ezgisi basit, kısa olmalı ve çok fazla tekrar içermemelidir. Açık, kolay bir ezgisi ve ritmik bir yapısı olmalıdır. Şarkılarda göz önünde bulundurulması gereken başka bir etmen de, çocuğu yaratıcılığa yönelten şarkıları tercih ederek, başka bir deyişle sözleri çocuklarca değiştirilebilecek şarkıları seçmektir. Seçilecek şarkıların sesleri arasındaki aralıklar birbirine yakın olmalıdır. Bu yaştaki çocuklar ikili ve üçlü aralıkları rahatça söyleyebilirler. Sözlerin şarkıya uygulanmasında her sese bir hece düşmesine ve müzikteki zayıf zamana, kelimenin vurgulu hecesinin rastlamamasına dikkat edilmelidir. Şarkıların çocukların ses sınırlarını aşmamalıdır.

Öğretilecek şarkıların sözleri çok basit, sade ve anlaşılabilir nitelikte olmalı çocuğa faydalı ve öğretici şekilde çok özenle yazılmalıdır. Kelimelerin dizilişi ve vurguları bozuk olan şarkılar, çocukların konuşmasını olumsuz yönde etkiler. Seçilecek şarkıların konularının, çocukların kendi bildikleri veya anlamaya çalıştıkları olayları içermesine özen gösterilmelidir. Seçilecek şarkılar harekete yönelik, zevkli ve eğlendirici nitelikte olmalı, monoton, yorucu ve tekrarı bol olan şarkılar seçilmemelidir (Sun, Seyrek,1998:38).

2. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, toplanmış olan verilerin araştırmanın problemi çerçevesinde çözümlenmesiyle elde edilen bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir.

2.1. İlköğretim Öncesi Kurumlarda Müzik Eğitimi Gören “3-6” Yaş Grubu Çocuklara Yapılan Şarkı Öğretimi Uygulama Sonuçları

Bu bölümde; örnekleme oluşturan ve 3 farklı ilköğretim öncesi kurumdan seçilen; “3-6” yaş grubu toplam 160 çocuğa uygulanan şarkı öğretim programı sonucunda elde edilen ses sınırları ve şarkı söyleme becerilerine ilişkin veriler ve bu verileri içeren tablolar ile grafikler verilmiştir. 3-6 yaş grubu toplam 160 çocuğa yapılan şarkı öğretimi uygulamasında birbirinden farklı ezgi (sıralı ya da atlamalı ses gidişine), ritim(nota değerleri) ve prozodi (ses söz uyumuna) yapısına sahip 3'er şarkı seçilmiş ve her yaş grubu çocukların ezgisel, ritmsel ve prozodi bakımından becerileri ayrı ayrı ölçülmüştür.

2.1.1. Ezgisel Beceriler

Bir şarkının ezgisel yapısı, şarkının ezgisini oluşturan notaların dizilişi anlamına gelir. Ezgi, birbirine komşu ve atlamalı seslerin dizilişinden oluşur. Komşu ve atlamalı seslerin miktarı , atlamalı seslerin aralıkları şarkıdan şarkıya değişir. Aşağıdaki bölümde yaşlara göre, öğretilen 3'er şarkının, ezgisel özellikleri ve çocukların ezgisel becerilerinin öğrendikleri şarkıların ezgisel yapısına uygunluğu ile ilgili tablolar verilmiştir.

2.1.1.1 “3 Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri

Tablo 1: “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	30	90,9	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	2	6,06	
Çok Az	1	3,03	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	33	100	

Tablo 1’de, ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, çoğunlukla birbirine komşu yani sıralı, az da olsa atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise büyük üçlü ve tam dördü aralıklardır(4 büyük üçlü aralık ve 3 tam dördü aralık).Buna göre;

3 yaş grubu 33 çocuğun 30’unun ezgisel becerileri, “Da-di” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 2’sinin *kısmen*, 1 inin ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Da-di” şarkısının, ezgisel yapısına %90,9 *tamamen*, %6,06 *kısmen*, %3,03 ise *çok az* uygundur. Çocukların ezgisel becerilerinin şarkının ezgisel yapısına *büyük ölçüde* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. 33 çocuktan 30’u ezgiyi kolayca

öğrenerek ezberlemiş ve seslendirmiştir. 3 çocuk ise şarkıyı söylemek istememiş ve şarkının ezgisini 2 si kısmen 1'i ise çok az öğrenebilmiştir.

Tablo 2: “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	33	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	33	100	

Tablo 2’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Akvaryum” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Akvaryum” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, tamamen birbirine komşu yani sıralı seslerden oluşmuştur. Şarkıda sadece 3 tane atlamalı ses (1 büyük üçlü, 2 küçük üçlü aralık) kullanılmıştır. Bu seslerin aralığı ise büyük üçlüdür. Buna göre;

3 yaş grubu 33 çocuğun 33’ünün de ezgisel becerileri, “Akvaryum” şarkısının ezgisel yapısına uygundur. Yüzde olarak ise çocukların ezgisel becerileri, “Akvaryum” şarkısının, ezgisel yapısına %100 uygundur. Çocukların tamamı şarkının ezgisini hiç zorlanmadan öğrenmiş ve seslendirmiştir.

Tablo 3: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	4	12,12	
Büyük Ölçüde	8	24,24	
Kısmen	8	24,24	
Çok Az	11	33,33	X
Hiç	2	6,06	
Toplam	33	100	

Tablo 3’te; ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili aralılardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları; tam beşli, tam dördü ve büyük üçlü aralıklardır (3 büyük üçlü, 2, tam beşli, 1 tam dördü aralık). Buna göre;

3 yaş grubu 33 çocuğun 4’ünün ezgisel becerileri, “Yurdumda” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 8’inin *büyük ölçüde*, 8’inin *kısmen*, 11’inin *çok az* uygun, 2’sinin ise *hiç* uygun olmadığı görülmektedir. Yüzde olarak belirtmek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Yurdumda” şarkısının, ezgisel yapısına %12,12 *tamamen*, %24,24 *büyük ölçüde*, %24,24 *kısmen*, %33,33’üne *çok az* uygun, %6,06’sına ise *hiç* uygun değildir. 33 çocuktan sadece 4 tanesi ezgiyi kolayca

öğrenerek ezberlemiş ve seslendirmiştir. Diğer 29 çocuk ise şarkının ezgisini öğrenirken ve seslendirirken özellikle atlamalı seslerde zorluklar yaşamıştır.

Öğretilen bu üç farklı ezgi yapısındaki şarkının sonucunda, 3 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

3 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri, daha çok sıralı (birbirine komşu) seslerden oluşan ezgilere, atlamalı seslerde ise büyük, küçük üçlü aralıklar ve çok olmamak şartıyla en fazla dörtlü aralıkların olduğu ezgilere uygundur.

2.1.1.2 “4 Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri

Tablo 4: “Da-Di” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	34	97,14	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	1	2,85	
Hiç	0	0	
Toplam	35	100	

Tablo 4’te, ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, çoğunlukla birbirine komşu yani sıralı, az da olsa atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise büyük üçlü ve tam dördü aralıklardır(4 tam dördü aralık ve 3 tam dördü aralık).Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 34’ünün ezgisel becerileri, “Da-di” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 1 inin ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Da-di” şarkısının, ezgisel yapısına %97,14 *tamamen*, %2,85 ise *çok az* uygundur. Çocukların ezgisel becerilerinin şarkının ezgisel yapısına *büyük ölçüde* ve *kısmen* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. 35 çocuktan 34’ü ezgiyi kolayca öğrenerek ezberlemiş ve seslendirmiştir. 1 çocuk ise şarkıyı söylemek istememiş bu nedenle de şarkının ezgisini çok az öğrenebilmiştir.

Tablo 5: “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	35	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	35	100	

Tablo 5’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Akvaryum” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Akvaryum” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, tamamen birbirine komşu yani sıralı seslerden oluşmuştur. Şarkıda sadece 3 tane atlamalı ses (1 büyük üçlü, 2 küçük üçlü aralık) kullanılmıştır. Bu seslerin aralığı ise büyük üçlüdür. Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 35’inin de ezgisel becerileri, “Akvaryum” şarkısının ezgisel yapısına uygundur. Yüzde olarak ise çocukların ezgisel becerileri, “Akvaryum” şarkısının, ezgisel yapısına %100 uygundur. Çocukların tamamı şarkının ezgisini hiç zorlanmadan öğrenmiş ve seslendirmiştir.

Tablo 6: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	4	11,42	
Büyük Ölçüde	8	22,85	
Kısmen	18	51,42	X
Çok Az	5	14,28	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	35	100	

Tablo 6’da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili aralılardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan

ses aralıkları ise tam beşli, tam dörtlü, büyük ve küçük üçlü aralıklardır (3 büyük üçlü, 2, tam beşli, 1 tam dörtlü aralık). Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 4'ünün ezgisel becerileri, “Yurdumda” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 8'inin *büyük ölçüde*, 18'inin *kısmen*, 5'inin ise *çok az* uygun olduğu görülmektedir. Yüzde olarak belirtmek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Yurdumda” şarkısının, ezgisel yapısına %11,42 *tamamen*, %22,85 *büyük ölçüde*, %51,42 *kısmen*, %14,28 ise *çok az* uygundur. Çocukların ezgisel becerilerinin, şarkının ezgisel yapısına *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. 35 çocuktan sadece 4 tanesi ezgiyi kolayca öğrenerek ezberlemiş ve seslendirmiştir. Diğer 31 çocuk ise şarkının ezgisini öğrenirken ve seslendirirken özellikle atlamalı seslerde zorluklar yaşamıştır.

Öğretilen bu üç farklı ezgi yapısındaki şarkının sonucunda, 4 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

4 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri, daha çok sıralı (birbirine komşu) seslerden oluşan ezgilere, atlamalı seslerde ise büyük, küçük üçlü aralıklar ve dörtlü aralıkların olduğu ezgilere uygundur.

2.1.1.3 “5” Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri

Tablo 7: “Da-Di” Şarkısının Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	47	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	47	100	

Tablo 7’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, çoğunlukla birbirine komşu yani sıralı, az da olsa atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise büyük üçlü ve tam dördü aralıklardır(4 tam dördü aralık ve 3 tam dördü aralık). Buna göre;

5 yaş grubu 47 çocuğun 47’sinin de ezgisel becerileri, “Da-di” şarkısının ezgisel yapısına uygundur. Yüzde olarak ise çocukların ezgisel becerileri, “Da-di” şarkısının, ezgisel yapısına %100 uygundur. Çocukların tamamı şarkının ezgisini hiç zorlanmadan öğrenmiş ve seslendirmiştir.

Tablo 8: “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	8	17,02	
Büyük Ölçüde	9	19,14	
Kısmen	26	55,31	X
Çok Az	4	8,51	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	47	100	

Tablo 8’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Karga ile Tilki” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Karga ile Tilki” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının tamamına yakın bir kısmı atlamalı seslerden oluşmuştur. Sıralı (birbirine komşu) sesler ise sadece iki yerde kullanılmıştır. Atlamalı seslerde kullanılan ses aralıkları ise tam dörtlü ve küçük üçlü aralıklardır(8 tane tam dörtlü, 11 tane küçük üçlü aralık). Buna göre;

5 yaş grubu 47 çocuğun 8’inin ezgisel becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 9’unun *büyük ölçüde*, 26’sının *kısmen*, 4’ünün ise *çok az* uygun olduğu görülmektedir. Yüzde olarak belirtmek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının, ezgisel yapısına %17,02 *tamamen*, %19,14 *büyük ölçüde*, %55,31 *kısmen*, %8,51 ise *çok az* uygundur. Çocukların ezgisel becerilerinin, şarkının ezgisel yapısına *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır.

47 çocuktan sadece 8 tanesi ezgiyi kolayca öğrenerek seslendirmiştir. Diğer 39 çocuğun büyük bir kısmı ise şarkıyı kısmen öğrenebilmiştir. Şarkının neredeyse tamamen atlamalı seslerden oluşması, kullanılan aralıkların çok büyük aralıklar olmamasına rağmen, sıklıkla ve üst üste kullanılması bu yaş grubu çocukların ezgisel becerileriyle tam örtüşmemiştir. Aynı zamanda şarkının ezgisinin her cümleden sonra tekrarlanan, sözleri aynı fakat ezgisi farklı bir bölümü içermesi (*Bir gün bir hırsız karga hah ha hah ha ha ha – Bir parça peynir çalmış hah ha hah ha ha*) ezgiyi hep aynı söyleme eğiliminin oluşmasına yol açmıştır. Bu yaş grubu çocuklara yönelik şarkılarda ezgi değiştikçe sözlerin değişmesi, onların o ezgiyi daha kolay kavramasını ve öğrenmesini sağlamaktadır. Tüm bu sebeplerden dolayı 5 yaş grubu çocuklar bu şarkının ezgisini öğrenirken zorlanmış ve şarkının ezgisi yarıdan fazla çocuk tarafından kısmen öğrenilebilmiştir.

Tablo 9: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	5	10,63	
Büyük Ölçüde	38	80,85	X
Kısmen	4	8,51	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	47	100	

Tablo 9’da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir:

Şarkı, hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili aralılardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise tam beşli, tam dörtlü, büyük ve küçük üçlü aralıklardır(3 büyük üçlü, 2 tam beşli, 1 tam dörtlü).Buna göre;

5 yaş grubu 47 çocuğun 5’inin ezgisel becerileri, “Yurdumda” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 38’inin *büyük ölçüde*, 4’ünün ise *kısmen*, uygun olduğu görülmektedir. Yüzde olarak belirtmek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Yurdumda” şarkısının, ezgisel yapısına %10,63 *tamamen*, %80,85 *büyük ölçüde*, %8,51 ise *kısmen* uygundur. Çocukların ezgisel becerilerinin, şarkının ezgisel yapısına *çok az* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. 47 çocuktan sadece 5 tanesi ezgiyi kolayca öğrenerek ezberlemiş ve seslendirmiştir. 4 yaş grubunun ezgisel becerilerine oranla, 5 yaş grubunun ezgisel becerileri bu şarkının ezgisel yapısıyla daha çok uyum sağlamış ve toplam 38 çocuk şarkının ezgisini büyük ölçüde öğrenmiştir.

Öğretilen bu üç farklı ezgi yapısındaki şarkının sonucunda, 5 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

5 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri, daha çok sıralı (birbirine komşu) seslerden oluşan ezgilere, atlamalı seslerde ise büyük, küçük üçlü aralıklar ve dörtlü aralıkları içeren ezgilere uygundur. 5 yaş grubu çocukların ezgisel becerilerine göre ezgide atlamalı seslerin çok fazla kullanılmaması gerekir. “Karga İle Tilki” şarkısının sonucunda da belirtildiği gibi ağırlıklı olarak atlamalı seslerden oluşan ezgiler bu yaş grubu çocukların becerilerine uygun değildir.

2.1.1.4. “6” Yaş” Grubu Çocukların Ezgisel Becerileri

Tablo 10: “Zımtarelelli” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	42	93,33	X
Büyük Ölçüde	3	6,66	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	45	100	

Tablo 10’da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun “Zımtarelelli” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Zımtarelelli” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili aralıklardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise tam beşli, tam dörtlü, büyük ve küçük üçlü aralıklardır (3 büyük üçlü, 3 küçük üçlü, 2 tam beşli, 2 tam dörtlü aralık). Buna göre;

6 yaş grubu 45 çocuğun 42’sinin ezgisel becerileri, “Zımtarelelli” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 3’ünün ise *büyük ölçüde* uygun olduğu görülmektedir. Yüzde olarak belirtmek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Zımtarelelli” şarkısının, ezgisel yapısına %93,33 *tamamen*, %6,66 ise *büyük ölçüde* uygundur.

Çocukların ezgisel becerilerinin, şarkının ezgisel yapısına *kısmen* ve *çok az* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır.

Tablo 11: “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	10	22,22	
Büyük Ölçüde	35	77,77	X
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	45	100	

Tablo 11’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun “Karga ile Tilki” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Karga ile Tilki” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının tamamına yakın bir kısmı atlamalı seslerden oluşmuştur. Sıralı (birbirine komşu) sesler ise sadece iki yerde kullanılmıştır. Atlamalı seslerde kullanılan ses aralıkları ise tam dördütlü ve küçük üçlü aralıklardır (8 tane tam dördütlü, 11 tane küçük üçlü aralık). Buna göre;

6 yaş grubu 45 çocuğun 10’unun ezgisel becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının ezgisel yapısına *tamamen*, 35’inin ise *büyük ölçüde*, uygun olduğu görülmektedir. Yüzde olarak belirtmek gerekirse; çocukların ezgisel becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının, ezgisel yapısına %22,22 *tamamen*, %77,77 ise *büyük*

ölçüde uygundur.Çocukların ezgisel becerilerinin, şarkının ezgisel yapısına *kısmen* ve *çok az* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır.

Şarkının ezgisel yapısı konusunda bu yaş grubu çocukların yaşadıkları tek problem, şarkının her cümlesinden sonra tekrarlanan, sözleri aynı fakat ezgisi farklı bir bölümü içermesi (*Bir gün bir hırsız karga hah ha hah ha ha ha – Bir parça peynir çalmış hah ha hah ha ha*) sonucunda ortaya çıkan ezgiyi hep aynı söyleme eğilimidir. Bu yaş grubu çocuklara yönelik şarkılarda ezgi değişikçe sözlerin değişmesi, onların o ezgiyi daha kolay kavramasını ve öğrenmesini sağlamaktadır.

Tablo 12: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ezgisel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	45	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	45	100	

Tablo 12’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ezgisel becerilerin şarkının ezgisel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ezgisel yapı (sıralı ya da atlamalı ses gidişi) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkı, hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili

aralılardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise tam beşli, tam dördlü, büyük ve küçük üçlü aralıklardır (3 büyük üçlü, 2, tam beşli, 1 tam dördlü aralık). Buna göre;

6 yaş grubu 45 çocuğun 45'inin de ezgisel becerileri, "Yurdumda" şarkısının ezgisel yapısına uygundur. Yüzde olarak ise çocukların ezgisel becerileri, "Yurdumda" şarkısının, ezgisel yapısına %100 uygundur. Çocukların tamamı şarkının ezgisini hiç zorlanmadan öğrenmiş ve seslendirmiştir.

Öğretilen bu üç farklı ezgi yapısındaki şarkının sonucunda, 6 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

6 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri, daha çok sıralı (birbirine komşu) seslerden oluşan ezgilere, atlamalı seslerde ise üçlü dördlü ve beşli aralıkları içeren ezgilere uygundur. 6 yaş grubundaki çocuklar ses sınırlarının da gelişmesiyle 5'li aralığa kadar atlamalı sesleri içeren ezgileri rahatlıkla seslendirebilmektedir.

2.1.2. Ritmsel Beceriler

Bir şarkının ritmsel yapısı, o şarkının ezgisini oluşturan notaların değerlerini ve ölçüsünü kapsar. Ezgiyi, oluşturan notaların değerleri yani onların kaçar vuruş oldukları ve şarkının kaç kaçlık ölçüyle yazıldığı şarkının ritmik yapısını oluşturur. Aşağıdaki bölümde yaşlara göre, öğretilen 3'er şarkının, ritmik yapıları ve çocukların ritmsel becerilerinin öğrendikleri şarkıların ritmsel yapısına uygunluğu ile ilgili tablolar verilmiştir.

2.1.2.1.“3 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri

Tablo 13: “Da-di” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	0	0	X
Büyük Ölçüde	27	81,81	
Kısmen	4	12,12	
Çok Az	2	6,06	
Hiç	0	0	
Toplam	33	100	

Tablo 13’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), dörtlük (bir vuruş) ve onaltılık nota (çeyrek vuruş) değerleriyle ve 2/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

3 yaş grubu 33 çocuğun 27’sinin ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının ritmsel yapısına *büyük ölçüde*, 4’ünün *kısmen*, 2’sinin ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının, ritmsel yapısına %81,81 *büyük ölçüde*, %12,12, %6,06 ise *çok az* uygundur. Çocukların ritmsel becerilerinin şarkının ritmsel yapısına *tamamen* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. Şarkının öğretimi sırasında ritmsel yönden

(nota değerleri) yaşanan zorluk, şarkıda bulunan onaltılık notaların öğretilmesi sırasında yaşanmıştır. Ve sonuç olarak da çocukların çoğunun becerileri *tamamen* olmasa da *büyük ölçüde* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Tablo 14: “Akvaryum” şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	33	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	33	100	

Tablo 14’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 ocuğun “Akvaryum” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Akvaryum” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: şarkının ezgisi, dörtlük(bir vuruş) ve noktalı ikilik (3 vuruş) değerleriyle ve 3/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

3 yaş grubu 33 çocuğun 33’ünün de ritmsel becerileri, “Akvaryum” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen* uygundur. Yüzde olarak ise; çocukların ritmsel becerileri, “Akvaryum” şarkısının, ritmsel yapısına %100 *tamamen* uygundur. şarkının ritmik yapısını oluşturan nota değerlerinin basit olmasından dolayı şarkının öğretiminde hiç zorluk yaşanmamıştır

Tablo 15: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	0	0	
Büyük Ölçüde	26	78,78	X
Kısmen	4	12,12	
Çok Az	3	9,09	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	33	100	

Tablo 15’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), noktalı dörtlük (bir buçuk vuruş) ve dörtlük nota (bir vuruş) değerleriyle ve 5/8’lik bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

3 yaş grubu 33 çocuğun 26’sının ritmsel becerileri, “Yurdumda” şarkısının ritmsel yapısına *büyük ölçüde*, 4’ünün *kısmen*, 3’ünün ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının, ritmsel yapısına %78,78 *büyük ölçüde*, %12,12 *kısmen*, %9,09 ise *çok az* uygundur. Çocukların ritmsel becerilerinin şarkının ritmsel yapısına *tamamen* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır.

Şarkının ritminin aksak (5/8'lik) olmasına rağmen çok fazla problem yaşanmamıştır. Sadece başlangıçta vuruşlara dikkat edilmediği için bir takım ritm bozuklukları yaşanmıştır.

Ve sonuç olarak da çocukların çoğunun becerileri *tamamen* olmasa da *büyük ölçüde* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Öğretilen bu üç farklı ritm yapısındaki şarkının sonucunda, 3 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

3 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, daha çok ikilik, dördlük, sekizlik nota değerlerinden oluşan ezgilere ve ölçü olarak da 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük gibi basit ölçülü şarkılara uygundur.

2.1.2.2. “4 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri

Tablo 16: “Da-di” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	32	91,42	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	2	5,71	
Çok Az	1	2,85	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	35	100	

Tablo 16’da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), dörtlük (bir vuruş) ve onaltılık nota (çeyrek vuruş) değerleriyle ve 2/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 32’sinin ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen*, 2’sinin *kısmen*, 1’inin ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının, ritmsel yapısına %91,42 *tamamen*, %5,71 *kısmen*, %2,85 ise *çok az* uygundur. Çocukların ritmsel becerilerinin şarkının ritmsel yapısına *büyük ölçüde* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. Şarkının öğretimi sırasında ritmsel yönden (nota değerleri) yaşanan zorluk, şarkıda bulunan onaltılık notaların öğrenilmesi sırasında yaşanmıştır. Ve sonuç olarak da çocukların çoğunun becerileri *tamamen* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Tablo 17: “Akvaryum” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	35	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	35	100	

Tablo 17’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Akvaryum” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Akvaryum” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, dörtlük(bir vuruş) ve noktalı ikilik (3 vuruş) değerleriyle ve 3/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 35’inin de ritmsel becerileri, “Akvaryum” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen* uygundur. Yüzde olarak ise; çocukların ritmsel becerileri, “Akvaryum” şarkısının, ritmsel yapısına %100 *tamamen* uygundur. Şarkının ritmik yapısını oluşturan nota değerlerinin basit olmasından dolayı şarkının öğretiminde hiç zorluk yaşanmamıştır.

Tablo 18: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	31	88,57	X
Büyük Ölçüde	3	8,57	
Kısmen	1	2,85	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	35	100	

Tablo 18’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel

yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), noktalı dörtlük (bir buçuk vuruş) ve dörtlük nota (bir vuruş) değerleriyle ve 5/8’lik bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 31’inin ritmsel becerileri, “Yurdumda” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen*, 3’ünün *büyük ölçüde 1’inin ise kısmen* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Yurdumda” şarkısının, ritmsel yapısına %88,57 *tamamen*, %8,57 *büyük ölçüde*, %2,85 *kısmen* uygundur. Çocukların ritmsel becerilerinin şarkının ritmsel yapısına *çok az* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır.

Şarkının ritminin aksak (5/8’lik) olmasına rağmen çok fazla problem yaşanmamıştır. Sadece başlangıçta vuruşlara dikkat edilmediği için bir takım ritm bozuklukları yaşanmıştır. Ve sonuç olarak da çocukların çoğunun becerileri *tamamen* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Öğretilen bu üç farklı ritm yapısındaki şarkının sonucunda, 4 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

4 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, daha çok ikilik, dörtlük, sekizlik nota değerlerinden oluşan ezgilere ve ölçü olarak da 2/4’lük, 3/4’lük ve 4/4’lük gibi basit ölçülü şarkılara uygundur.

2.1.2.3. “5 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri

Tablo 19: “Da-di” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	45	95,74	X
Büyük Ölçüde	2	4,25	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	47	100	

Tablo 19’da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), dörtlük (bir vuruş) ve onaltılık nota (çeyrek vuruş) değerleriyle ve 2/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

5 yaş grubu 47 çocuğun 45’inin ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen*, 2’sinin ise *büyük ölçüde* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Da-di” şarkısının, ritmsel yapısına %95,74 *tamamen*, %4,25 ise *büyük ölçüde* uygundur. Şarkının öğretimi sırasında sadece 2 çocuk şarkıda bulunan onaltılık notaların öğrenilmesi sırasında zorluk yaşamıştır. Ve sonuç olarak da çocukların çoğunun becerileri *tamamen* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Tablo 20: “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	47	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	<i>47</i>	<i>100</i>	

Tablo 20’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Karga ile Tilki” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Karga ile Tilki” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, dörtlük(bir vuruş) ve sekizlik(yarım vuruş) değerleriyle ve 2/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

5 yaş grubu 47 çocuğun 47’sinin de ritmsel becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen* uygundur. Yüzde olarak ise; çocukların ritmsel becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının, ritmsel yapısına %100 *tamamen* uygundur. Şarkının ritmik yapısını oluşturan nota değerlerinin basit olmasından dolayı şarkının ritminin öğretiminde hiç zorluk yaşanmamıştır.

Tablo 21: “Yurdumda” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	41	87,23	X
Büyük Ölçüde	4	8,51	
Kısmen	2	4,25	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	47	100	

Tablo 21’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), noktalı dörtlük (bir buçuk vuruş) ve dörtlük nota (bir vuruş) değerleriyle ve 5/8’lik bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

5 yaş grubu 47 çocuğun 41’inin ritmsel becerileri, “Yurdumda” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen*, 4’ünün *büyük ölçüde* 2’sinin ise *kısmen* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Yurdumda” şarkısının, ritmsel yapısına %87,23 *tamamen*, %8,51 *büyük ölçüde*, %4,25 ise *kısmen* uygundur. Çocukların ritmsel becerilerinin şarkının ritmsel yapısına *çok az* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır.

Şarkının ritminin aksak (5/8’lik) olmasına rağmen çok fazla problem yaşanmamıştır. Sadece başlangıçta vuruşlara dikkat edilmediği için bir takım ritm

bozuklukları yaşanmıştır. Ve sonuç olarak da çocukların çoğunun becerileri *tamamen* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Öğretilen bu üç farklı ritm yapısındaki şarkının sonucunda, 5 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

5 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, daha çok ikilik, dördlük, sekizlik nota değerlerinden oluşan ezgilere ve ölçü olarak da 2/4'lük, 3/4'lük ve 4/4'lük gibi basit ölçülü şarkılara uygundur.

2.1.2.4. “6 Yaş” Grubu Çocukların Ritmsel Becerileri

Tablo 22: “Zımtarelelli” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	41	91,1	X
Büyük Ölçüde	3	6,66	
Kısmen	1	2,22	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	45	100	

Tablo 22’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun “Zımtarelelli” şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Zımterelelli” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), noktalı sekizlik (0,75 vuruş), dördlük (bir vuruş) ve onaltılık nota (çeyrek vuruş) değerleriyle ve 2/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

6 yaş grubu 45 çocuğun 41’inin ritmsel becerileri, “Zımterelelli” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen*, 3’ünün *büyük ölçüde* 1’inin *ise kısmen* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Zımterelelli” şarkısının, ritmsel yapısına %91,1 *tamamen*, %6,66 *büyük ölçüde*, %2,22 *ise kısmen* uygundur. Çocukların ritmsel becerilerinin şarkının ritmsel yapısına *çok az* uyduğu ya da *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılamamıştır. Şarkının öğretimi sırasında ritmsel yönden tek zorluk, şarkıda bulunan onaltılık notaların öğrenilmesi sırasında yaşanmıştır. Sonuç olarak çocukların çoğunun becerileri *tamamen* şarkının ritmik yapısına uygundur.

Tablo 23: “Karga ile Tilki” Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	45	100	
Büyük Ölçüde	0	0	X
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	45	100	

Tablo 23'te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun "Karga ile Tilki" şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

"Karga ile Tilki" şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, dörtlük(bir vuruş) ve sekizlik(yarım vuruş) değerleriyle ve 2/4'lük bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

6 yaş grubu 45 çocuğun 45'inin de ritmsel becerileri, "Karga ile Tilki" şarkısının ritmsel yapısına *tamamen* uygundur. Yüzde olarak ise; çocukların ritmsel becerileri, "Karga ile Tilki" şarkısının, ritmsel yapısına %100 *tamamen* uygundur. Şarkının ritmik yapısını oluşturan nota değerlerinin basit olmasından dolayı şarkının ritminin öğretiminde hiç zorluk yaşanmamıştır.

Tablo 24: "Yurdumda" Şarkısıyla Belirlenen Ritmsel Beceriler

Derece	f	%	Mod
Tamamen	43	95,55	X
Büyük Ölçüde	2	4,44	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	45	100	

Tablo 24'te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 47 çocuğun "Yurdumda" şarkısıyla belirlenen ritmsel becerilerin şarkının ritmsel

yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdunda” şarkısı; ritmsel yapı (nota değerleri) bakımından şu özelliklere sahiptir: Şarkının ezgisi, sekizlik (yarım vuruş), noktalı dörtlük (bir buçuk vuruş) ve dörtlük nota (bir vuruş) değerleriyle ve 5/8’lik bir ölçüyle yazılmıştır. Buna göre;

6 yaş grubu 45 çocuğun 43’inin ritmsel becerileri, “Yurdunda” şarkısının ritmsel yapısına *tamamen*, 2’sinin ise *büyük ölçüde* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların ritmsel becerileri, “Yurdunda” şarkısının, ritmsel yapısına %95,55 *tamamen*, %4,44 ise *büyük ölçüde* uygundur.

Şarkının ritminin aksak (5/8’lik) olmasına rağmen hemen hemen hiç problem yaşanmamıştır. Sadece vuruşlara dikkat etmeyen 2 çocuk için bir takım ritm bozuklukları yaşamıştır. Sonuç olarak çocukların ritmsel becerileri bu şarkıya tamamen uygundur.

Öğretilen bu üç farklı ritm yapısındaki şarkının sonucunda, 6 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri tam olarak belirlenmiştir. Buna göre;

6 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, daha çok ikilik, dörtlük, sekizlik nota değerlerinden oluşan ezgilere ve ölçü olarak da 2/4’lük, 3/4’lük ve 4/4’lük gibi basit ölçülü hepsi olmasa da 5/8’lik gibi aksak ölçülü şarkılara uygundur.

2.1.3. Prozodi (Ses-söz Uyumu)Bakımından Beceriler

Bir şarkının prozodisi yani ses-söz uyumu o şarkının başta nota değerleri ve seslerinin sözleriyle uyumu anlamına gelir. Ve çocukların prozodi bakımından becerileri büyük oranda dil gelişimlerine bağlıdır. Tüm bu bilgilerin ışığında,

aşağıdaki bölümde yaşlara göre, çocukların prozodi bakımından becerilerinin, öğrendikleri şarkıların prozodi yapısına uygunluğu ile ilgili elde edilen bulgular tablolastırılarak verilmiştir.

2.1.3.1. “3 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerileri

Tablo 25: “3 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Da-di” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	5	15,15	
Büyük Ölçüde	4	12,12	
Kısmen	17	51,51	X
Çok Az	7	21,21	
Hiç	0	0	
Toplam	33	100	

Tablo 25’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle uyumlu bir yapıdadır. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi)

konusunda sadece bazı sözcüklerde problem yaşamıştır. Problem yaşanmasının sebebi ise sözcüklerin 16'lık nota değerlerine karşılık gelmesidir. (Bu sözcükler; **ta-ka ta-ka ta-ka ta-ka** ve **can-kur-ta-ran** sözcükleridir.) Bu konuda çocuklar henüz dil gelişimlerini tamamlamadıkları için ve heceleri hızlı telaffuz edemedikleri için problem yaşamışlardır. Şarkının temposu yavaşlatıldığı zaman sorunun azaldığı gözlemlenmiştir.

3 yaş grubu 33 çocuğun 5'inin prozodi bakımından becerileri, "Da-di" şarkısının prozodisine *tamamen*, 4'ünün *büyük ölçüde*, 17'sinin *kısmen*, 7'sinin ise *çok az* uygundur. *uygundur*. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, "Da-di" şarkısının, prozodisine %15,15 *tamamen*, %12,12 *büyük ölçüde*, %51,51 *kısmen*, %21,21 ise *çok az* uygundur. Çocukların becerilerinin şarkının prozodisiyle *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılmamıştır. Sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri "Da-di" şarkısının prozodisine *kısmen* uygundur.

Tablo 26: "3 Yaş" Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin "Akvaryum" Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	31	93,93	X
Büyük Ölçüde	2	6,06	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	33	100	

Tablo 26’da; ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Akvaryum” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Akvaryum” şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle uyumlu bir yapıdadır. Şarkının ritmsel yapısının (nota değerleri) çok karmaşık olmamasından dolayı sözlerle bütünleşmiş bir yapıya sahiptir. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi) konusunda sadece; “**akvaryumum var**” cümlesindeki “**u-mum**” hecesinin söylenmesi konusunda, bazı çocukların dil gelişimlerini tamamlamamış olmasından dolayı cümleyi yanlış söyleme problemi yaşanmış ve bu problem yapılan tekrarlardan sonra çözülmüştür.

3 yaş grubu 33 çocuğun 31’inin prozodi bakımından becerileri, “Akvaryum” şarkısının prozodisine *tamamen*, 2’sinin ise *büyük ölçüde*, uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, “Akvaryum” şarkısının, prozodisine %93,93 *tamamen*, %6,06 ise *büyük ölçüde* uygundur. Sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri “Akvaryum” şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

Tablo 27: “3 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Yurdumda” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	29	87,87	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	3	9,09	
Çok Az	1	3,03	
Hiç	0	0	
Toplam	33	100	

Tablo 27’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 3 yaş grubu 33 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; 5/8’lik ölçüyle yazılmış ve sözlerini oluşturan heceler sesler ve ritm kalıplarıyla uyumlu bir yapıdadır. 3 yaş grubu çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu konusunda şarkının sadece bazı sözcüklerinde, tek hece karşısında 2 sekizlik nota olmasından dolayı problem yaşamıştır. (Problem yaşanan sözcükler ve heceleri; **yur-dum-da**, **yu-va-dır**, **ör-tü-dür**).

3 yaş grubu 33 çocuğun 29’unun prozodi bakımından becerileri, “Yurdumda” şarkısının prozodisine *tamamen*, 3’ünün *büyük ölçüde*, 1’inin ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, “Yurdumda” şarkısının, prozodisine %87,87’sine *tamamen*, %9,09’una *kısmen* ve %3,03’üne ise *çok az* uygundur.

Sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri “Yurdunda” şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

2.1.3.2. “4 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerileri

Tablo 28: “4 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Da-di” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	6	17,14	
Büyük Ölçüde	27	77,14	X
Kısmen	1	2,85	
Çok Az	1	2,85	
Hiç	0	0	
Toplam	35	100	

Tablo 28’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle uyumlu bir yapıdadır. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi) konusunda sadece bazı sözcüklerde problem yaşamıştır. Problem yaşanmasının sebebi ise sözcüklerin 16’lık nota değerlerine karşılık gelmesidir. (Bu sözcükler; **ta-ka ta-ka ta-ka ta-ka** ve **can-kur-ta-ran** sözcükleridir.) Bu konuda çocuklar henüz

dil gelişimlerini tamamlamadıkları için ve heceleri hızlı telaffuz edemedikleri için problem yaşamışlardır. Şarkının temposu yavaşlatıldığı zaman sorunun azaldığı gözlemlenmiştir.

4 yaş grubu 35 çocuğun 6'sının prozodi bakımından becerileri, "Da-di" şarkısının prozodisine *tamamen*, 27'sinin *büyük ölçüde*, 1'inin *kısmen*, 1'inin ise *çok az* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, "Da-di" şarkısının, prozodisine %17,14 *tamamen*, %77,14 *büyük ölçüde*, %2,85 *kısmen*, %2,85 ise *çok az* uygundur. Çocukların becerilerinin şarkının prozodisiyle *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılmamıştır. Sonuç olarak 4 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri "Da-di" şarkısının prozodisine *büyük ölçüde* uygundur.

Tablo 29: "4 Yaş" Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin "Akvaryum" Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	33	94,28	X
Büyük Ölçüde	2	5,71	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	35	100	

Tablo 29'da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun "Akvaryum" şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Akvaryum” şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle uyumlu bir yapıdadır. Şarkının ritmsel yapısının (nota değerleri) çok karmaşık olmamasından dolayı sözlerle bütünleşmiş bir yapıya sahiptir. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi) konusunda sadece; “**akvaryumum var**” cümlesindeki “**u-mum**” hecesinin söylenmesi konusunda, bazı çocukların dil gelişimlerini tamamlamamış olmasından dolayı cümleyi yanlış söyleme problemi yaşanmış ve bu problem yapılan tekrarlardan sonra çözülmüştür.

4 yaş grubu 35 çocuğun 33’ünün prozodi bakımından becerileri, “Akvaryum” şarkısının prozodisine *tamamen*, 2’sinin ise *büyük ölçüde*, uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, “Akvaryum” şarkısının, prozodisine %94,28 *tamamen*, %5,71 ise *büyük ölçüde* uygundur. Sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri “Akvaryum” şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

Tablo 30: “4 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Yurdumda” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	31	88,57	X
Büyük Ölçüde	3	8,57	
Kısmen	1	2,85	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	35	100	

Tablo 30’da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 4 yaş grubu 35 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Yurdumda” şarkısı; 5/8’lik ölçüyle yazılmış ve sözlerini oluşturan heceler sesler ve ritm kalıplarıyla uyumlu bir yapıdadır. 3 yaş grubu çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu konusunda şarkının sadece bazı sözcüklerinde, tek hece karşısında 2 sekizlik nota olmasından dolayı problem yaşamıştır. (Problem yaşanan sözcükler ve heceleri; **yur**-dum-da, yu-va-**dır**, ör-tü-**dür**).

4 yaş grubu 35 çocuğun 31’inin prozodi bakımından becerileri, “Yurdumda”şarkısının prozodisine *tamamen*, 3’ünün *büyük ölçüde*, 1’inin ise *kısmen* uygundur.Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, “Yurdumda”şarkısının, prozodisine %88,57 *tamamen*, %8,57 *büyük ölçüde*, %2,85 ise *kısmen* uygundur.

Sonuç olarak 4 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri “Yurdumda” şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

2.1.3.3. “5 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerileri

Tablo 31: “5 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Da-di” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	42	89,36	X
Büyük Ölçüde	3	6,38	
Kısmen	2	4,25	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	47	100	

Tablo 31’de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Da-di” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir.

“Da-di” şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle uyumlu bir yapıdadır. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi) konusunda sadece bazı sözcüklerde problem yaşamıştır. Problem yaşanmasının sebebi ise sözcüklerin 16’lık nota değerlerine karşılık gelmesidir. (Bu sözcükler; **ta-ka ta-ka ta-ka ta-ka** ve **can-kur-ta-ran** sözcükleridir.) Bu konuda çocuklar henüz dil gelişimlerini tamamlamadıkları için ve heceleri hızlı telaffuz edemedikleri için problem yaşamışlardır. Şarkının temposu yavaşlatıldığı zaman sorunun azaldığı gözlemlenmiştir.

5 yaş grubu 47 çocuğun 42'sinin prozodi bakımından becerileri, "Da-di" şarkısının prozodisine *tamamen*, 3'ünün *büyük ölçüde*, 2'sinin ise *kısmen* uygundur. Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, "Da-di" şarkısının, prozodisine %89,36 *tamamen*, %6,38 *büyük ölçüde*, %4,25 ise *kısmen* uygundur. Çocukların becerilerinin şarkının prozodisiyle *çok az* uyduğu yada *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılmamıştır. Sonuç olarak 5 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri "Da-di" şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

Tablo 32: "5Yaş" Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin "Karga ile Tilki" Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	47	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	47	100	

Tablo 32'de ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun "Karga ile Tilki" şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir. "Karga ile Tilki" şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle çok uyumlu bir yapıdadır. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi) konusunda hiç problem yaşamamıştır.

5 yaş grubu 47 çocuğun 47’sinin de prozodi bakımından becerileri, “Karga ile Tilki” şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur. Sonuç olarak 5 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri “Karga ile Tilki” şarkısının prozodisine %100 *tamamen* uygundur.

Tablo 33: “5 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Yurdumda” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	47	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	47	100	

Tablo 33’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 5 yaş grubu 47 çocuğun “Yurdumda” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir. . “Yurdumda” şarkısı; 5/8’lik ölçüyle yazılmış ve sözlerini oluşturan heceler sesler ve ritm kalıplarıyla uyumlu bir yapıdadır. 3 yaş grubu çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu konusunda hiç problem yaşamamıştır.

5 yaş grubu 47 çocuğun 47’sinin de prozodi bakımından becerileri, “Yurdumda” şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

Sonuç olarak 5 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri “Yurdumda” şarkısının prozodisine %100 *tamamen* uygundur.

2.1.3.4. “6 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerileri

Tablo 34: “6 Yaş” Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin “Zımtarelelli” Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	6	13,33	
Büyük Ölçüde	8	17,77	
Kısmen	25	55,55	X
Çok Az	6	13,33	
Hiç	0	0	
<i>Toplam</i>	45	100	

Tablo 34’te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun “Zımtarelelli” şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir. “Zımtarelelli” şarkısı; prozodi (ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle oldukça uyumlu bir yapıdadır. Fakat şarkının temposu çok hızlı olduğundan bazı noktalarda telaffuz problemleri yaşanmıştır. Bunun sebebi ise bazı hecelerin onaltılık ve sekizlik nota değerlerine karşılık gelmesidir. Bu sözcükler; **ge-len şen, zımtarelelli** sözcükleridir.

6 yaş grubu 45 çocuğun 6'sının prozodi bakımından becerileri, "Zımtarelelli"şarkısının prozodisine *tamamen*, 8'inin *büyük ölçüde*, 25'inin *kısmen*, 6'sının ise *çok az* uygundur. uygundur.

Yüzde olarak göstermek gerekirse; çocukların prozodi bakımından becerileri, "Zımtarelelli" şarkısının, prozodisine %13,33 *tamamen*, %17,77 *büyük ölçüde*, %55,55 *kısmen*, %13,33 ise *çok az* uygundur.Çocukların becerilerinin şarkının prozodisiyle *hiç* uymadığı konusunda ise bir tespit yapılmamıştır. Sonuç olarak 6 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri "Zımtarelelli" şarkısının prozodisine *kısmen* uygundur.

Tablo 35: "6 Yaş" Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin "Karga İle Tilki" Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	45	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	45	100	

Tablo 35'te ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun "Karga ile Tilki" şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir. "Karga ile Tilki"şarkısı; prozodi

(ses-söz uyumu) bakımından sözleri ve ezgisiyle çok uyumlu bir yapıdadır. Çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu (prozodi) konusunda hiç problem yaşamamıştır.

6 yaş grubu 45 çocuğun 45'inin de prozodi bakımından becerileri, "Karga ile Tilki" şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur. Sonuç olarak 6 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri "Karga ile Tilki" şarkısının prozodisine %100 *tamamen* uygundur.

Tablo 36: "6 Yaş" Grubu Çocukların Prozodi (Ses-Söz Uyumu) Bakımından Becerilerinin "Yurdumda" Şarkısının Prozodisine Uygunluğu

Derece	f	%	Mod
Tamamen	45	100	X
Büyük Ölçüde	0	0	
Kısmen	0	0	
Çok Az	0	0	
Hiç	0	0	
Toplam	45	100	

Tablo 36'da ilköğretim öncesi kurumlarda müzik eğitimi gören 6 yaş grubu 45 çocuğun "Yurdumda" şarkısıyla belirlenen prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerilerinin şarkının prozodi yapısına (sıralı ya da atlamalı ses gidişine) uygunluk dereceleri ve yüzdeleri verilmiştir. "Yurdumda" şarkısı; 5/8'lik ölçüyle yazılmış ve sözlerini oluşturan heceler sesler ve ritm kalıplarıyla uyumlu bir yapıdadır. 3 yaş grubu çocuklar şarkıyı öğrenirken ses-söz uyumu konusunda hiç problem yaşamamıştır.

6 yaş grubu 45 çocuğun 45'inin de prozodi bakımından becerileri, "Yurdumda" şarkısının prozodisine *tamamen* uygundur.

Sonuç olarak 6 yaş grubu çocukların prozodi bakımından becerileri "Yurdumda" şarkısının prozodisine %100 *tamamen* uygundur.

2.1.4 Uygulamada "3-6" Yaş Grubu Çocukların En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Tablo 37: 3 Yaş Grubu Çocukların "Da-Di" Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	3	9,09	
Ezgisini öğrenme	2	6,06	
Seslendirme	20	60,6	X

Tablo 37'de 3 yaş grubu 33 çocuğun "Da-di" şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

"Da-di" şarkısını öğrenirken 3 yaş grubu çocukların %9,09'u *sözlerini öğrenme*, %6,06'sı *ezgisini öğrenme*, %60,6'sı ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (33 çocuğun 3'ü şarkının *sözlerini öğrenme*, 2'si şarkının *ezgisini öğrenme*, 20'si ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Da-di” şarkısını öğrenirken 3 yaş grubu çocuklar şarkının bazı yerlerinde ritm konusunda problemler yaşadıkları için en çok *seslendirme* aşamasında zorluk çekmişlerdir.

Tablo 38: 3 Yaş Grubu Çocukların “Akvaryum” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	30	90,9	X
Ezgisini öğrenme	2	6,06	
Seslendirme	3	9,09	

Tablo 38’de 3 yaş grubu 33 çocuğun “Akvaryum” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

“Akvaryum” şarkısını öğrenirken 3 yaş grubu çocukların %90,9’u *sözlerini öğrenme*, %6,06’sı *ezgisini öğrenme*, %9,09’u ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (33 çocuğun 30’u şarkının *sözlerini öğrenme*, 2’si şarkının *ezgisini öğrenme*, 3’ü ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Akvaryum” şarkısının 2 sözü olmasından dolayı 3 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşama *sözlerini öğrenme* aşaması olmuştur.

Tablo 39: 3 Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

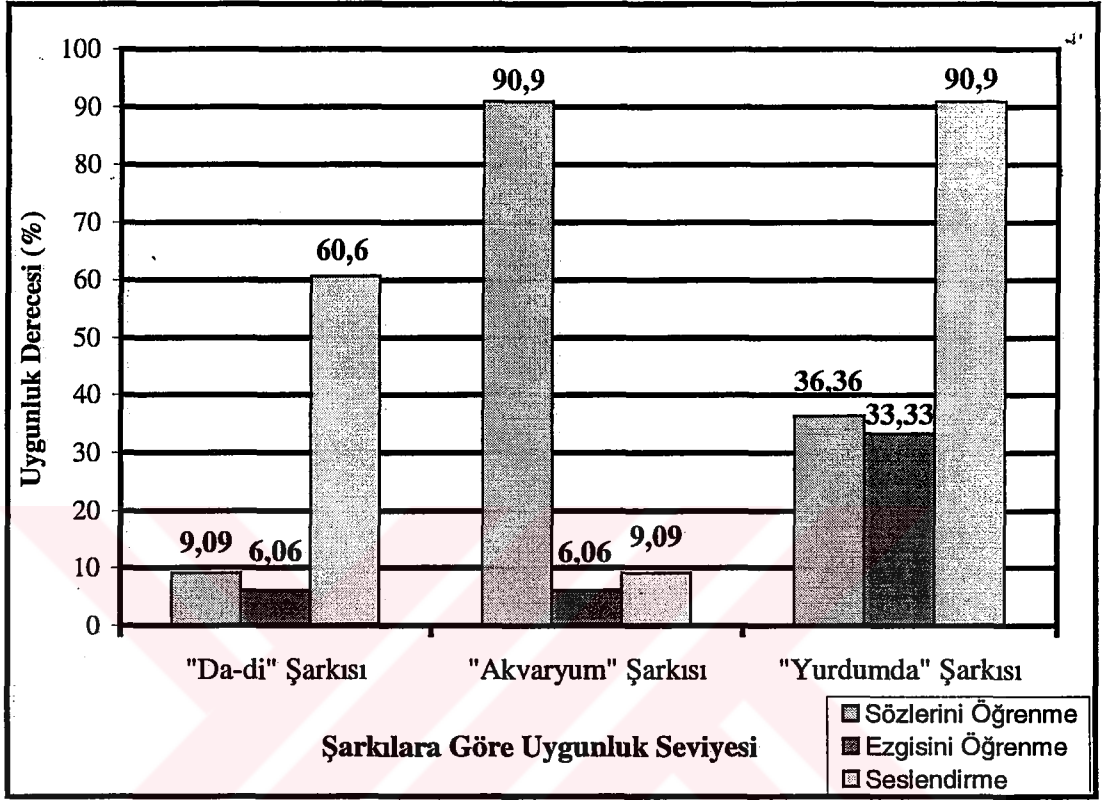
Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	12	36,36	
Ezgisini öğrenme	11	33,33	
Seslendirme	30	90,9	X

Tablo 39’da 3 yaş grubu 33 çocuğun “Yurdumda” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektiikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

“Yurdumda” şarkısını öğrenirken 3 yaş grubu çocukların %36,36’sı *sözlerini öğrenme*, %33,33’ü *ezgisini öğrenme*, %90,90’ı ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (33 çocuğun 12’si şarkının *sözlerini öğrenme*, 11’i şarkının *ezgisini öğrenme*, 30’u ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Yurdumda” şarkısının bu yaş grubu çocukların ses sınırlarının dışında olan bir nota (ince do) içermesinden dolayı 3 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektiikleri aşama *seslendirme* aşaması olmuştur.

**Grafik 1: “3” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre
En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar ve Dereceleri**

Grafik 1’de uygulamadaki şarkıların öğretimi sırasında şarkılara göre “3” yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşamalar ve dereceleri gösterilmiştir. Buna göre;

“3” yaş grubu çocukların “Da-di” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşama %60,6 *seslendirme*, “Akvaryum” şarkısını öğrenirken %90,9 *sözlerini öğrenme* ve “Yurdumda” şarkısını öğrenirken ise yine %90,9 *seslendirme* aşamalarıdır. Sonuç olarak “3” yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok problemi *seslendirme* aşamasında yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 40: 4 Yaş Grubu Çocukların “Da-di” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	3	8,57	
Ezgisini öğrenme	2	5,71	
Seslendirme	17	48,57	X

Tablo 40’da 4 yaş grubu 35 çocuğun “Da-di” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir.Buna göre;

“Da-di” şarkısını öğrenirken 4 yaş grubu çocukların %8,57’si *sözlerini öğrenme*, % 5,71’i *ezgisini öğrenme*, %48,57’si ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (35 çocuğun 3’ü şarkının *sözlerini öğrenme*, 2’si şarkının *ezgisini öğrenme*, 17’si ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk yaşamışlardır.)

Sonuç olarak “Da-di” şarkısını öğrenirken 4 yaş grubu çocuklar ritm konusunda problemler yaşadıkları için en çok *seslendirme* aşamasında zorluk çekmişlerdir.

Tablo 41: 4 Yaş Grubu Çocukların “Akvaryum” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	26	74,28	X
Ezgisini öğrenme	1	2,85	
Seslendirme	1	2,85	

Tablo 41’de 4 yaş grubu 35 çocuğun “Akvaryum” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre “Akvaryum” şarkısını öğrenirken 4 yaş grubu çocukların %74,28’i *sözlerini öğrenme*, %2,85’i *ezgisini öğrenme*, yine %2,85’i de *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (35 çocuğun 26’sı şarkının *sözlerini öğrenme*, 01’i şarkının *ezgisini öğrenme*, yine 1 tanesi ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmiştir.) Sonuç olarak “Akvaryum” şarkısının 2 sözü olmasından dolayı 4 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşama *sözlerini öğrenme* aşaması olmuş

Tablo 42: 4 Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	11	31,42	
Ezgisini öğrenme	8	22,85	
Seslendirme	28	80	X

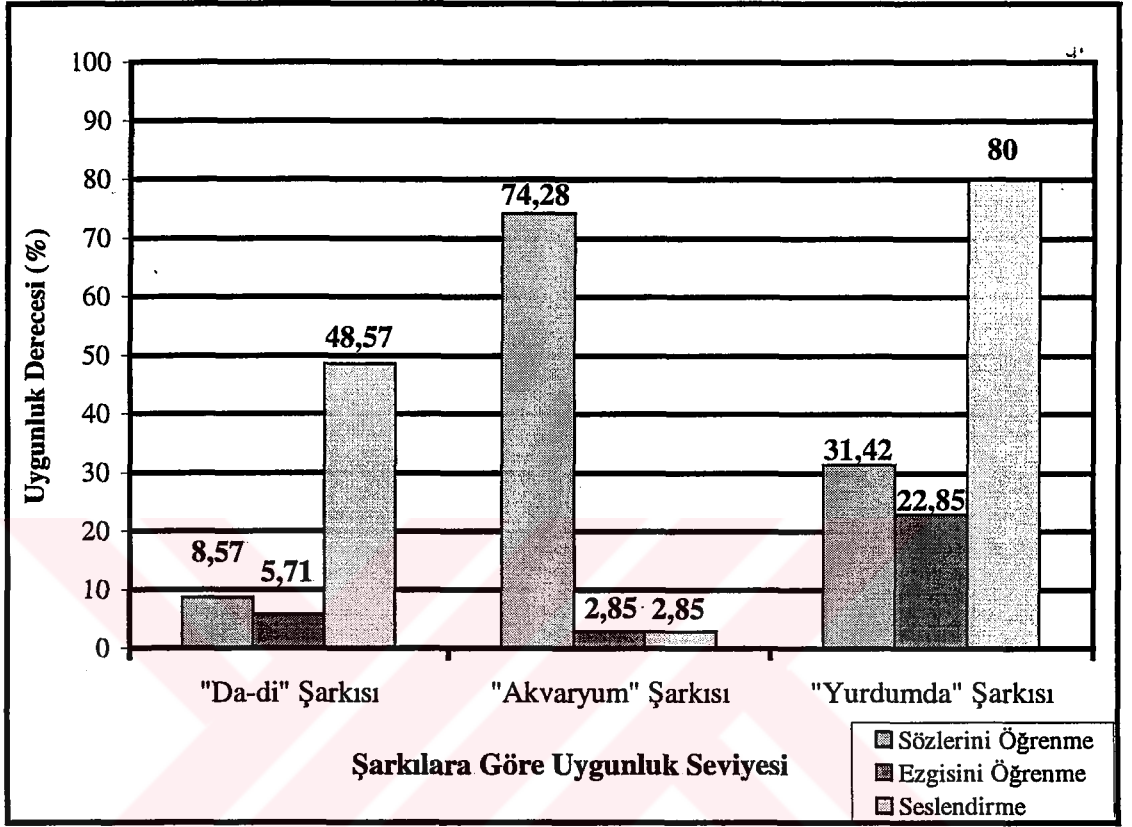
Tablo 42’de 4 yaş grubu 35 çocuğun “Yurdumda” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

“Yurdumda” şarkısını öğrenirken 4 yaş grubu çocukların %31,42’si *sözlerini öğrenme*, %22,85’i *ezgisini öğrenme*, %80’i ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (35 çocuğun 11’i şarkının *sözlerini öğrenme*, 8’i şarkının *ezgisini öğrenme*, 28’i ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Yurdumda” şarkısının bu yaş grubu çocukların ses sınırlarının dışında olan bir nota (ince do) içermesinden dolayı 4 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşama *seslendirme* aşaması olmuştur.

**Grafik 2: “4” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre
En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar**

Grafik 2’de uygulamadaki şarkıların öğretimi sırasında şarkılara göre “4” yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşamalar ve dereceleri gösterilmiştir. Buna göre;

“4” yaş grubu çocukların “Da-di” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşama %48,57 *seslendirme*, “Akvaryum” şarkısını öğrenirken %74,28 *sözlerini öğrenme* ve “Yurdumda” şarkısını öğrenirken ise yine %80 *seslendirme* aşamalarıdır. Sonuç olarak “4” yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok problemi *seslendirme* aşamasında yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 43: 5 Yaş Grubu Çocukların “Da-di” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	2	4,25	
Ezgisini öğrenme	1	2,12	
Seslendirme	10	21,27	X

Tablo 43’te 5 yaş grubu 47 çocuğun “Da-di” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir.Buna göre;

“Da-di” şarkısını öğrenirken 5 yaş grubu çocukların %4,25’i *sözlerini öğrenme*, %2,12’si *ezgisini öğrenme*, %25,27’si ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (47 çocuğun 2’si şarkının *sözlerini öğrenme*, 1’i şarkının *ezgisini öğrenme*, 10’u ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk yaşamışlardır.)

Sonuç olarak “Da-di” şarkısını öğrenirken 5 yaş grubu çocuklar ritm konusunda problemler yaşadıkları için en çok *seslendirme* aşamasında zorluk çekmişlerdir.

Tablo 44: 5 Yaş Grubu Çocukların “Karga ile Tilki Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	28	59,57	X
Ezgisini öğrenme	15	31,91	
Seslendirme	14	29,78	

Tablo 44’te 5 yaş grubu 47 çocuğun “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir.Buna göre;

“Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken 5 yaş grubu çocukların %59,57’si *sözlerini öğrenme*, %31,91’i *ezgisini öğrenme*, %29,78’i ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (47 çocuğun 28’i şarkının *sözlerini öğrenme*, 15’i şarkının *ezgisini öğrenme*, 14’ü ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk yaşamışlardır.)

Sonuç olarak “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken 5 yaş grubu çocuklar şarkının 2 sözü olmasından dolayı en çok *sözlerini öğrenme* aşamasında zorluk çekmişlerdir.

Tablo 45: 5 Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

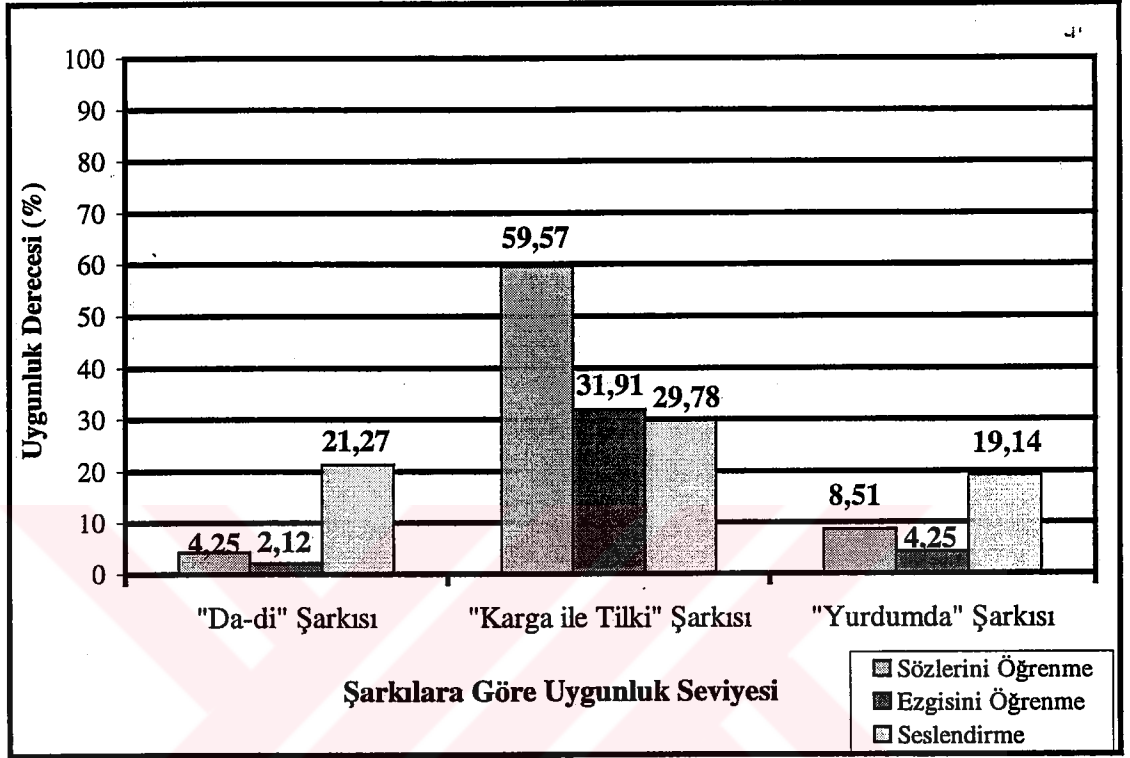
Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	4	8,51	
Ezgisini öğrenme	2	4,25	
Seslendirme	9	19,14	X

Tablo 45’te 5 yaş grubu 47 çocuğun “Yurdumda” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

“Yurdumda” şarkısını öğrenirken 5 yaş grubu çocukların %8,51’i *sözlerini öğrenme*, %4,25’i *ezgisini öğrenme*, %19,14’ü ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (47 çocuğun 4’ü şarkının *sözlerini öğrenme*, 2’si şarkının *ezgisini öğrenme*, 9’u ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Yurdumda” şarkısının iki sözünün olmasından dolayı 5 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşama *seslendirme* aşaması olmuştur.

**Grafik 3: “5” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre
En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar**

Grafik 3'te uygulamadaki şarkıların öğretimi sırasında şarkılara göre “5” yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşamalar ve dereceleri gösterilmiştir. Buna göre;

“5” yaş grubu çocukların “Da-di” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşama %21,27 *seslendirme*, “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken %59,57 *sözlerini öğrenme* ve “Yurdumda” şarkısını öğrenirken ise yine %19,14 *seslendirme* aşamalarıdır. Sonuç olarak “5” yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok problemi *sözlerini öğrenme* aşamasında yaşadıkları görülmektedir.

Tablo 46: 6 Yaş Grubu Çocukların “Zımtarelelli” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	14	31,11	
Ezgisini öğrenme	15	33,33	
Seslendirme	16	35,55	X

Tablo 46’da 6 yaş grubu 45 çocuğun “Zımtarelelli” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektiikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

“Zımtarelelli” şarkısını öğrenirken 6 yaş grubu çocukların %31,11’i *sözlerini öğrenme*, %33,33’ü *ezgisini öğrenme*, %35,55’i ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (45 çocuğun 14’ü şarkının *sözlerini öğrenme*, 15’i şarkının *ezgisini öğrenme*, 16’sı ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Zımtarelelli” şarkısını öğrenirken 6 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektiikleri aşama *sözlerini öğrenme* aşaması olmuştur.

Tablo 47: 6 Yaş Grubu Çocukların “Karga ile Tilki” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	12	26,66	X
Ezgisini öğrenme	10	22,22	
Seslendirme	5	11,11	

Tablo 47’de 6 yaş grubu 45 çocuğun “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre; “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken 6 yaş grubu çocukların %26,66’sı *sözlerini öğrenme*, %22,22’si *ezgisini öğrenme*, %11,11’i ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (45 çocuğun 12’si şarkının *sözlerini öğrenme*, 10’u şarkının *ezgisini öğrenme*, 5’i ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk yaşamışlardır.)

Sonuç olarak “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken 6 yaş grubu çocuklar şarkının 2 sözü olmasından dolayı en çok *sözlerini öğrenme* aşamasında zorluk çekmişlerdir.

Tablo 48: 6 Yaş Grubu Çocukların “Yurdumda” Şarkısını Öğrenirken En Çok Zorluk Çektikleri Aşamalar

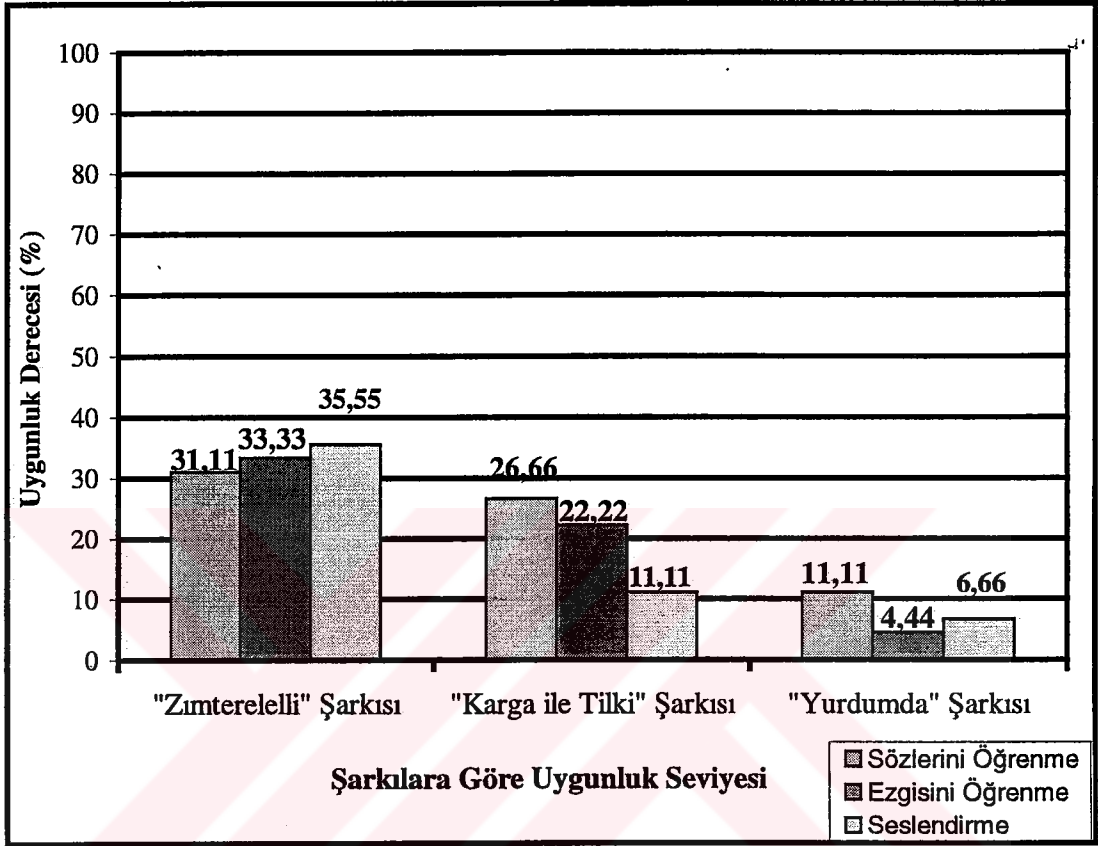
Aşama	f	%	Mod
Sözlerini öğrenme	5	11,11	X
Ezgisini öğrenme	2	4,44	
Seslendirme	3	6,66	

Tablo 48’de 6 yaş grubu 45 çocuğun “Yurdumda” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşamalar ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

“Yurdumda” şarkısını öğrenirken 6 yaş grubu çocukların %11,11’i *sözlerini öğrenme*, %4,44’ü *ezgisini öğrenme*, %6,66’sı ise *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir. (45 çocuğun 5’i şarkının *sözlerini öğrenme*, 2’si şarkının *ezgisini öğrenme*, 3’ü ise şarkıyı *seslendirme* aşamalarında zorluk çekmişlerdir.)

Sonuç olarak “Yurdumda” şarkısını öğrenirken 6 yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşama *sözlerini öğrenme* aşaması olmuştur.

**Grafik 4: “6” Yaş Grubu Çocukların Şarkılara Göre
En çok Zorluk Çektikleri Aşamalar ve Dereceleri**

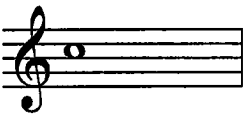
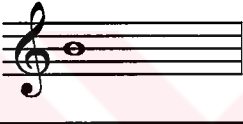

Grafik 4'te uygulamadaki şarkıların öğretimi sırasında şarkılara göre “6” yaş grubu çocukların en çok zorluk çektikleri aşamalar ve dereceleri gösterilmiştir. Buna göre;

“6” yaş grubu çocukların “Zımtarelelli” şarkısını öğrenirken en çok zorluk çektikleri aşama %35,55 *seslendirme*, “Karga ile Tilki” şarkısını öğrenirken %26,66 *sözlerini öğrenme* ve “Yurdumda” şarkısını öğrenirken ise %11,11 yine *sözlerini öğrenme* aşamalarıdır. Sonuç olarak “6” yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok problemi *sözlerini öğrenme* aşamasında yaşadıkları görülmektedir.

2.1.5. Ses Sınırları

Tablo 49: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 3 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses

Ses	f	%	Mod
	4	12,12	
	33	100	X
	0	0	

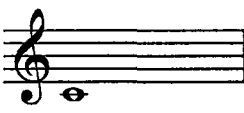
Tablo 49’da 3 yaş grubu 33 çocuğun verebildikleri en tiz (ince) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

3 yaş grubu çocukların tamamı si^2 sesini verebilmiş, %12,12’si ise do^2 sesini de, vermiştir. Re^2 sesini ise verebilen olmamıştır.

Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en tiz (ince) ses olarak la , si^2 ve do^2 seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların üst ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve re^2 sesi de denenmiştir.(Toplam 33 çocuktan 33’ünde si^2 sesini verebilmiş, bu çocuklardan sadece 4’ü en tiz (ince) ses olarak do^2 sesini vermiştir.)

Sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en tiz (ince) ses %100 oranla si^2 sesidir.

Tablo 50: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 3 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses

Ses	f	%	Mod
	32	96,96	X
	33	100	
	0	0	

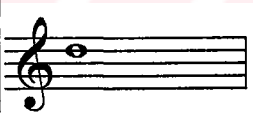
Tablo 50’de 3 yaş grubu 33 çocuğun verebildikleri en pes (kalın) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

3 yaş grubu çocukların tamamı en pes (kalın) olarak re sesini vermiş, %96,96’sı ise *do* sesini verebilmiştir. *Kalın si* sesini ise verebilen olmamıştır.

Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en pes (kalın) ses olarak *do*, *re* ve *mi* seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların alt ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve *kalın si* sesi de denenmiştir. (Toplam 33 çocuktan 33’de en pes (kalın) ses olarak re sesini vermiş, aynı zamanda 32’si de *do* sesini verebilmiştir.)

Sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en pes (kalın) ses %100 oranla re sesidir fakat *do* sesini verebilen çocukların oranı da tamamına yakın olduğundan alt sınırı *do* olan şarkılar seçilerek uygulanabilir ve bu yaş grubu çocukların alt ses sınırı *do* olarak kabul edilebilir

Tablo 51: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 4 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses

Ses	f	%	Mod
	4	11,42	
	35	100	X
	0	0	

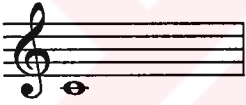
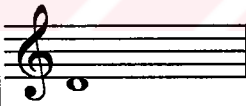
Tablo 51’de 4 yaş grubu 35 çocuğun verebildikleri en tiz (ince) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

4 yaş grubu çocukların tamamı *si*² sesini verebilmiş, %11,42’si ise *do*² sesini de, vermiştir. *Re*² sesini ise verebilen olmamıştır.

Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en tiz (ince) ses olarak la , si^2 ve do^2 seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların üst ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve re^2 sesi de denenmiştir.(Toplam 35 çocuktan 35’ide si^2 sesini verebilmiş, bu çocuklardan sadece 4’ü en tiz (ince) ses olarak do^2 sesini vermiştir.)

Sonuç olarak 4 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en tiz (ince) ses %100 oranla si^2 sesidir.

Tablo 52: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 4 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses

Ses	f	%	Mod
	35	100	X
	35	100	
	0	0	

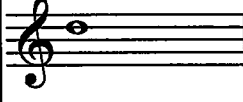
Tablo 52’de 4 yaş grubu 35 çocuğun verebildikleri en pes (kalın) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

4 yaş grubu 35 çocuğun 35'i de en pes (kalın) olarak *do* sesini vermiştir. *Si* sesini verebilen olmamıştır. *Re* sesini ise doğal olarak bütün çocuklar vermiştir.

Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en pes (kalın) ses olarak *do*, *re* ve *mi* seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların alt ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve *kalın si* sesi de denenmiştir. (Toplam 35 çocuktan 35'i de en kalın ses olarak *do* sesini verebilmiştir).

Sonuç olarak 4 yaş grubu çocukların verebildikleri en pes (kalın) ses %100 oranla *do* sesidir.

Tablo 53: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 5 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses

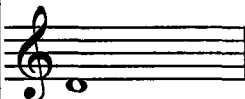
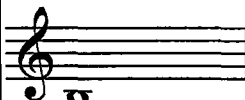
Ses	f	%	Mod
	32	68,08	X
	47	100	
	0	0	

Tablo 53'te 5 yaş grubu 47 çocuğun verebildikleri en tiz (ince) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

5 yaş grubu çocukların tamamı si^2 sesini verebilmiş, %68,08'i ise do^2 sesini de, vermiştir. Re^2 sesini ise verebilen olmamıştır. Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en tiz (ince) ses olarak la , si^2 ve do^2 seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların üst ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve re^2 sesi de denenmiştir. (Toplam 47 çocuktan 47'si de si^2 sesini verebilmiş, bu çocuklardan sadece 32'si en tiz (ince) ses olarak do^2 sesini vermiştir.)

Sonuç olarak 5 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en tiz (ince) ses %100 oranla si^2 sesidir fakat çocukların yarısından çoğunun do^2 sesini verebilmesi sebebiyle ağırlıklı olarak olmasa da üst sınırı do^2 sesi olana şarkılar da bu yaşa grubuna öğretilir.

Tablo 54: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 5 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses

Ses	f	%	Mod
	47	100	X
	47	100	
	2	4,25	

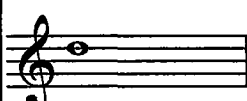
Tablo 54'te 5 yaş grubu 47 çocuğun verebildikleri en pes (kalın) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

5 yaş grubu çocukların tamamı en pes (kalın) olarak *do* sesini, %4,25'i ise *si* sesini verebilmiştir.*Re* sesini de doğaldır ki tüm çocuklar verebilmiştir.

Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en pes (kalın) ses olarak *do*, *re* ve *mi* seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların alt ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve *kalın si* sesi de denenmiştir.(Toplam 47 çocuktan 47'si de en pes (kalın) ses olarak *do* sesini, 2'si ise *kalın si* sesini verebilmiştir.)

Sonuç olarak 5 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en pes (kalın) ses %100 oranla *do* sesidir.

Tablo 55: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 6 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses

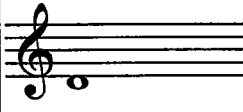
Ses	f	%	Mod
	39	86,66	X
	45	100	
	0	0	

Tablo 55'te 6 yaş grubu 47 çocuğun verebildikleri en tiz (ince) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

6 yaş grubu çocukların tamamı si^2 sesini verebilmiş, %86,66'sı ise do^2 sesini de, vermiştir. Re^2 sesini ise verebilen olmamıştır. Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en tiz (ince) ses olarak la , si^2 ve do^2 seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların üst ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve re^2 sesi de denenmiştir. (Toplam 45 çocuktan 45'i de si^2 sesini verebilmiş, bu çocuklardan 39'u ise en tiz (ince) ses olarak do^2 sesini vermiştir.)

Sonuç olarak 6 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en tiz (ince) ses %100 oranla si^2 sesidir fakat çocukların tamamına yakın bir kısmının da do^2 sesini verebilmesi sebebiyle üst sınırı do^2 sesi olan şarkılar da bu yaş grubuna öğretilabilir ve bu yaş grubu çocukların üst ses sınırı do^2 sesi kabul edilebilir.

Tablo 56: Şarkı Öğretimi Uygulamalarına Göre 6 Yaş Grubu Çocukların Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses

Ses	f	%	Mod
	45	100	X
	45	100	
	4	8,88	

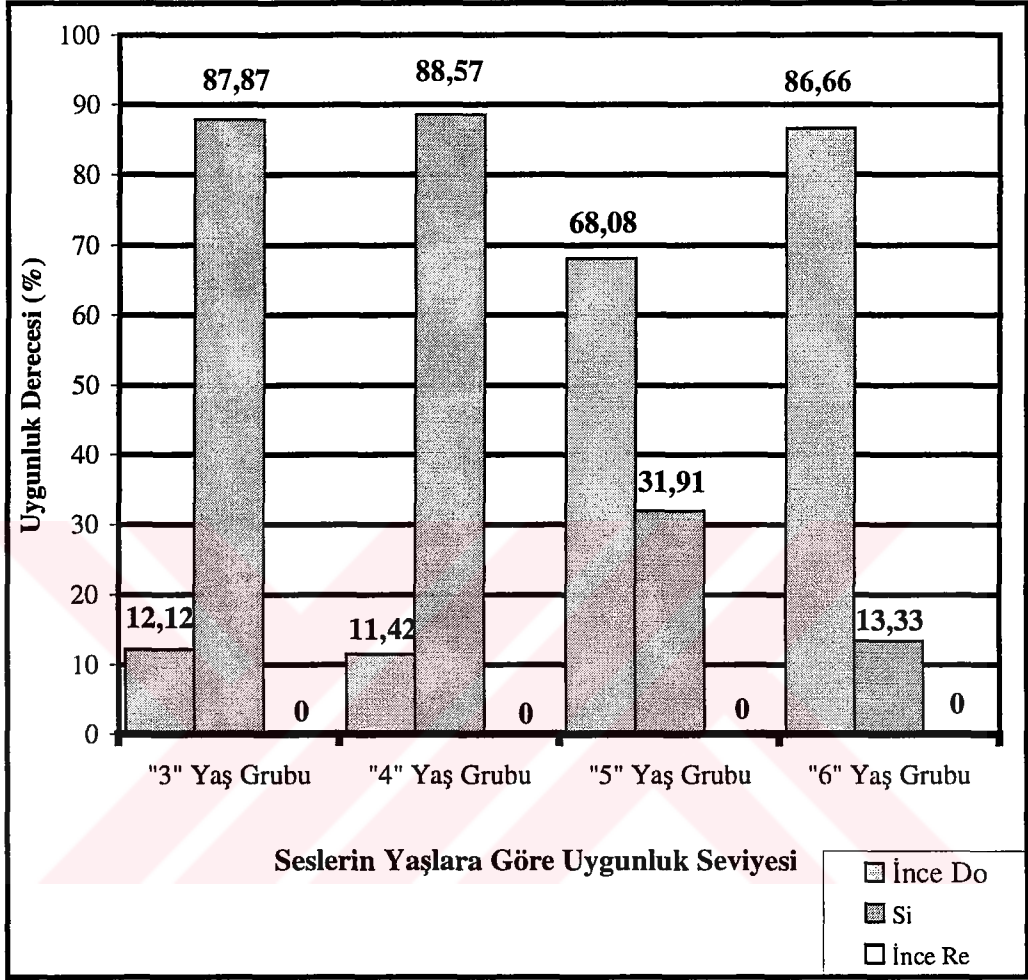
Tablo 56'da 6 yaş grubu 45 çocuğun verebildikleri en pes (kalın) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

6 yaş grubu çocukların tamamı en pes (kalın) olarak *do* sesini, %8,88'i ise *si* sesini vermiştir. *Re* sesini de doğaldır ki tüm çocuklar verebilmiştir. Öğretilen şarkılar sırasıyla içinde en pes (kalın) ses olarak *do*, *re* ve *mi* seslerinin olduğu şarkılardır. Fakat bu yaş grubu çocukların alt ses sınırlarını ölçmek için bazı egzersizler uygulanmış ve *si* sesi de denenmiştir. (Toplam 45 çocuktan 45'i de en pes (kalın) ses olarak *do* sesini, 4' ise *kalın si* sesini verebilmiştir.)

Sonuç olarak 6 yaş grubu çocukların çoğunlukla verebildikleri en pes (kalın) ses %100 oranla *do* sesidir.

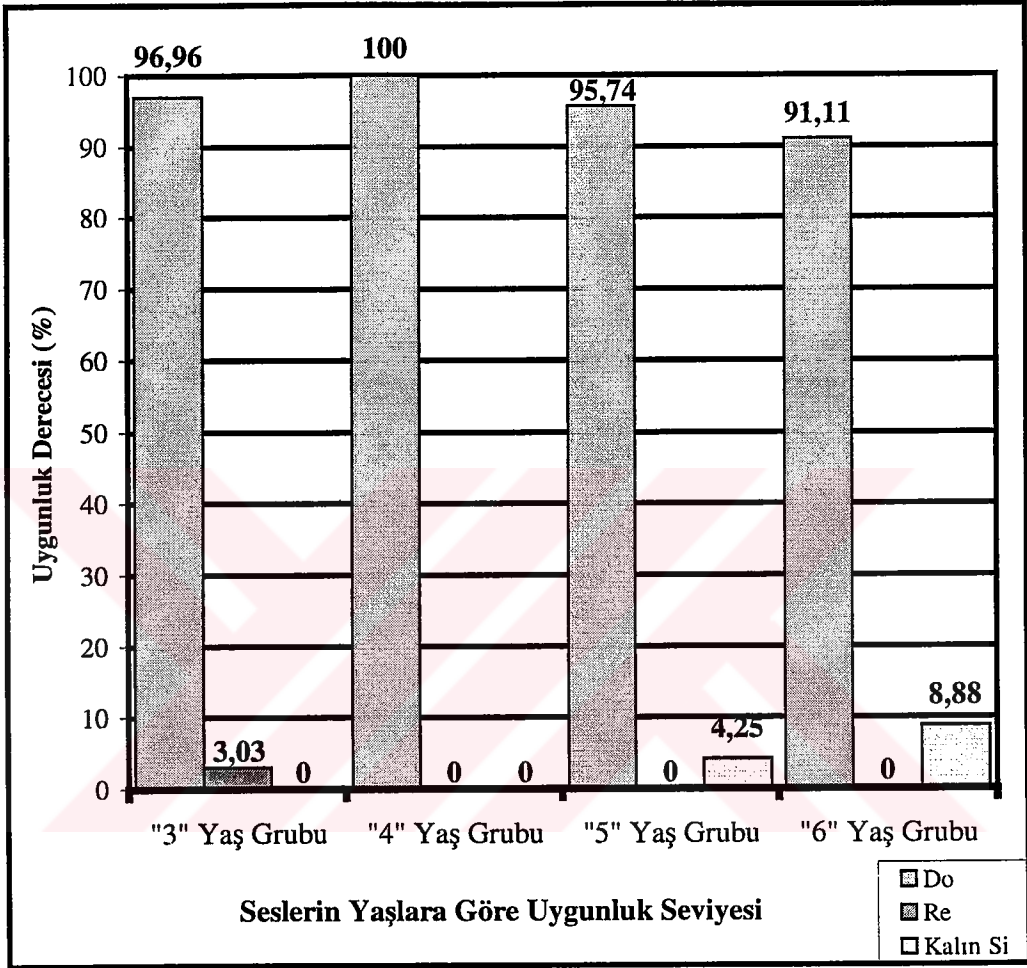
Grafik 5: Uygulama Yapılan Çocukların Yaşlara Göre Verebildikleri En Tiz (İnce) Ses

Grafik 5'te uygulama yapılan çocukların yaşlara göre verebildikleri en tiz (ince) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

"3" yaş grubu çocukların %87,87'si en tiz (ince) ses olarak *si* sesini, "4" yaş grubu çocukların %88,57'si yine *si* sesini, "5" yaş grubu çocukların %68,08'i *ince do* sesini ve "6" yaş grubu çocukların %86,66'sı ise yine *ince do* sesini verebilmiştir.

Grafik 6: Uygulama Yapılan Çocukların Yaşlara Göre Verebildikleri En Pes (Kalın) Ses

Grafik 6'da uygulama yapılan çocukların yaşlara göre verebildikleri en pes (kalın) sesler ve yüzdeleri verilmiştir. Buna göre;

"3" yaş grubu çocukların %96,96'sı, "4" yaş grubu çocukların %100'ü, "5" yaş grubu çocukların %95,74'ü ve "6" yaş grubu çocukların ise %91,11'i en pes (kalın) ses olarak *do* sesini verebilmiştir.

Bu bölümde bulguları ve yorumları verilen şarkı öğretim uygulamaları; 3 farklı ilköğretim öncesi eğitim kurumunda, 3, 4, 5 ve 6 yaş grubundan toplam 160 çocukla gerçekleştirilmiştir.

Şarkı öğretim uygulamaları yapılmadan önce 3, 4, 5, ve 6 yaş grubundaki çocukların tüm gelişim özellikleri araştırılmış şarkı öğretim yöntemi ve öğretilen şarkılar bu özelliklere göre seçilmiştir. Öğretilen şarkıların seçimi, çocukların gelişim özellikleri ve ilgi alanları göz önünde bulundurularak şarkıların konusuna, ezgisel ve ritmsel yapılarına bağlı olarak yapılmıştır. Şarkılar seçilirken konusunun, ezgisel, ritmsel yapılarının ve ses aralıklarının birbirinden farklı olmasına özellikle dikkat edilmiştir. Çocukların müziksel becerilerinin ve ses sınırlarının tespiti için farklı müzikal yapılardaki şarkıların öğretilmesi gereklidir. Ses sınırlarını belirlemek için, şarkı öğretimi dışında şarkıların ses aralıklarının dışındaki sesleri içeren, çocukların alt ve üst ses sınırlarına yönelik egzersizler uygulanmıştır. Ses sınırlarının ve şarkı söyleme becerilerinin doğru olarak belirlenebilmesi için egzersizler ve seslendirme bireysel olarak yapılmış, çocuklar tek tek dinlenerek verilere ulaşılmıştır.

Uygulamanın yapıldığı kurumlar, yaş gruplarına göre çocuk sayıları, öğretilen şarkılar ve yapılan çalışmalar, aşağıda verilmiştir.

Üç Yaş Grubu

T.C. Kalkınma Bankası Kreş ve Gündüz Bakımevi'nden 7, TEDAŞ (Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi) Kreş ve Anaokulu'ndan 18 ve Çiğdem Abla Anaokulu'ndan 8 çocuk olmak üzere toplam 33 üç yaş grubu çocuğa sırasıyla birbirinden farklı konu, ritm, ezgi yapısına ve ses aralığına sahip "Da-di", "Akvaryum" ve "Yurdumda" şarkıları öğretilmiştir. Şarkılar seçilirken özellikle ses aralıklarına ve konularına dikkat edilmiştir. Çocukların ilgi duyduğu konulara bağlı olarak ve ses sınırlarını doğru olarak belirleyebilmek amacıyla farklı ses aralıklarından seçilen bu şarkılar uygulamaya uygun olarak seçilen yaklaşık 15 şarkı arasından tesadüfi olarak seçilmiştir.

Şarkıların öğretiminden önce nefes, ritm, bedensel ve ruhsal gevşeme çalışmaları yapılmış daha sonra şarkı öğretimine geçilmiştir.

Şarkı öğretimi sırasında kurumların sağladıkları imkanlara göre araç-gereç olarak; org, metalofon gibi çalgılarla sadece “Akvaryum” şarkısının öğretimi sırasında teyp ve kaset (Temel Müzik Eğitimi 1 – Dr. Nail Yavuzoğlu) kullanılmıştır.

Üç yaş grubu çocuklara ilk öğretilen şarkı “Da-di” şarkısıdır. “Da-di” şarkısının seçilmesinin sebepleri şunlardır;

- Da-di Şarkısı re^1-si^2 sesleri aralığındadır. Yani şarkıda kullanılan en pes (kalın) ses re^1 , en tiz (ince) ses ise si^2 ’dir. Bu yaş grubu çocukların ses sınırlarını belirlemek için bu ses aralığı uygundur.
- Şarkının konusu taşıtlarla ilgilidir. Bu şarkıdaki taşıtların çıkardıkları sesler ve konu çocukların ilgi alanına girmektedir.
- Şarkı vücut hareketleriyle birlikte öğretilmeye uygundur.
- Şarkı ezgisel yapı bakımından daha çok sıralı bir ses gidişine sahiptir.
- Şarkı ritmsel yapı bakımından sekizlik (yarım vuruş), dörtlük (bir vuruş) ve onaltılık nota (çeyrek vuruş) değerleriyle ve 2/4’lük bir ölçüyle yazılmıştır.
- Şarkı ezgisel yapısı ve sözlerinden dolayı “bütün-parça-bütün” yöntemiyle öğretilmiştir.(bkz.)

Üç yaş grubu çocuklar şarkının bulunduğu ses aralığı olan en pes (kalın) ses re^1 ve en tiz (ince) ses si^2 seslerini rahatlıkla verebilmişlerdir. Bu nedenle ikinci şarkı olarak do^1 - la^1 aralığında olan “Akvaryum” şarkısı seçilmiştir. “Akvaryum” şarkısının bulunduğu ses aralığının yanı sıra seçilmesinin diğer sebepleri şunlardır;

- Şarkının konusu akvaryum ve balıklarla ilgilidir. Bu şarkıda akvaryumu oluşturan tüm öğelerden bahsedilmekte ve konu çocukların ilgi alanına girmektedir.
- Şarkı vücut hareketleriyle birlikte öğretilmeye uygundur.
- Şarkı ezgisel yapı bakımından tamamen birbirine komşu yani sıralı seslerden oluşmuştur. Şarkıda sadece 3 tane atlamalı ses (1 büyük üçlü, 2 küçük üçlü aralık) kullanılmıştır.
- Şarkı ritmsel yapı bakımından, dörtlük(bir vuruş) ve noktalı ikilik (3 vuruş) değerleriyle ve $3/4$ 'lük bir ölçüyle yazılmıştır.
- Şarkıya kasetle eşlik yapılabilir. Bu da çocukların ilgisini çekmede önemli bir sebeptir.
- Şarkı ezgisel yapısı ve sözlerinden dolayı “tümüyle öğretim” yöntemiyle öğretilmiştir.(bkz.)

Bu şarkıda üç yaş grubu çocukların verebilecekleri en pes (kalın) olarak do^1 sesi denenmiştir. Çocukların çoğu bu sesi de rahatlıkla verebildiği için bu yaş grubu çocukların verebildikleri en pes sesi belirlemek amacıyla si^1 sesini içeren ses egzersizleri yapılmış ve sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların alt ses sınırı do^1 sesi olarak tespit edilmiştir. Son olarak bu yaş grubu çocukların üst ses sınırını belirleme amacıyla re^1 ve do^2 ses aralığındaki “Yurdumda” şarkısı öğretilmiştir. “Yurdumda” şarkısının bulunduğu ses aralığının yanı sıra seçilmesinin diğer sebepleri şunlardır;

- Şarkının konusu ağaç ve ormanlarla ilgilidir. Bu şarkıda ağacın büyümesinden ve ormanların korunmasından bahsedilmekte ve şarkı, öğretici bir niteliğe sahiptir.
- Şarkı ezgisel yapı bakımından hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili aralılardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları; tam beşli, tam dördü ve büyük üçlü aralıklardır(3 büyük üçlü, 2, tam beşli, 1 tam dördü aralık).
- Şarkı ritmsel yapı bakımından, sekizlik (yarım vuruş), noktalı dördlük (bir buçuk vuruş) ve dördlük nota (bir vuruş) değerleriyle ve 5/8'lik bir ölçüyle yazılmıştır.
- Şarkı ezgisel yapısı ve sözlerinin uzunluğundan dolayı “bütün-parça-bütün” yöntemiyle öğretilmiştir.(bkz.)

Bu şarkıda üç yaş grubu çocukların verebilecekleri en tiz (ince) olarak do^2 sesi denenmiştir. Çocukların do^2 sesini vermekte zorlanmalarından dolayı üç yaş grubu çocukların üst ses sınırı da si^2 olarak belirlenmiş ve bu yaş grubu çocukların şarkı öğretimi uygulaması sona ermiştir.

Dört Yaş Grubu

T.C. Kalkınma Bankası Kreş ve Gündüz Bakımevi'nden 14, TEDAŞ (Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi) Kreş ve Anaokulu'ndan 12 ve Çiğdem Abla Anaokulu'ndan 9 çocuk olmak üzere toplam 35 dört yaş grubu çocuğa sırasıyla “Da-di”, “Akvaryum”ve “Yurdumda” şarkıları öğretilmiştir.

Şarkıların öğretiminden önce nefes, ritm , bedensel ve ruhsal gevşeme çalışmaları yapılmış daha sonra şarkı öğretimine geçilmiştir.

Şarkı öğretimi sırasında kurumların sağladıkları imkanlara göre araç-gereç olarak; org, metalofon gibi çalgılarla sadece “Akvaryum” şarkısının öğretimi sırasında teyp ve kaset (Temel Müzik Eğitimi 1 – Dr. Nail Yavuzoğlu) kullanılmıştır.

Dört yaş grubu çocuklara ilk öğretilen şarkı “Da-di” şarkısıdır. Dört yaş grubu çocuklar, şarkının bulunduğu ses aralığı olan en pes (kalın) ses re^1 ve en tiz (ince) ses si^2 seslerini rahatlıkla verebilmişlerdir. Bu nedenle ikinci şarkı olarak do^1 - la^1 aralığında olan “Akvaryum” şarkısı seçilmiştir.

Bu şarkıda dört yaş grubu çocukların verebilecekleri en pes (kalın) olarak do^1 sesi denenmiştir. Çocukların tamamı bu sesi de rahatlıkla verebildiği için bu yaş grubu çocukların verebildikleri en pes sesi belirlemek amacıyla si^1 sesini içeren ses egzersizleri yapılmış ve sonuç olarak 3 yaş grubu çocukların alt ses sınırı do^1 sesi olarak tespit edilmiştir.

Son olarak bu yaş grubu çocukların üst ses sınırını belirleme amacıyla re^1 ve do^2 ses aralığındaki “Yurdumda” şarkısı öğretilmiştir.

Bu şarkıda dört yaş grubu çocukların verebilecekleri en tiz (ince) olarak do^2 sesi denenmiştir. Çocukların do^2 sesini vermekte zorlanmalarından dolayı dört yaş grubu çocukların üst ses sınırı da si^2 olarak belirlenmiş ve bu yaş grubu çocukların şarkı öğretimi uygulaması sona ermiştir.

Beş Yaş Grubu

T.C. Kalkınma Bankası Kreş ve Gündüz Bakımevi’nden 15, TEDAŞ (Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi) Kreş ve Anaokulu’ndan 16 ve Çiğdem Abla Anaokulu’ndan 16 çocuk olmak üzere toplam 47 beş yaş grubu çocuğa sırasıyla “Da-di”, “Yurdumda”ve “Karga ile Tilki” şarkıları öğretilmiştir. Şarkıların öğretiminden önce nefes, ritm, bedensel ve ruhsal gevşeme çalışmaları yapılmış daha sonra şarkı öğretimine geçilmiştir.

Şarkı öğretimi sırasında kurumların sağladıkları imkanlara göre araç-gereç olarak; org, metalofon gibi çalgılarla sadece “Karga ile Tilki” şarkısının öğretimi sırasında teyp ve kaset (Temel Müzik Eğitimi 1 – Dr. Nail Yavuzoğlu) kullanılmıştır.

Beş yaş grubu çocuklara ilk öğretilen şarkı “Da-di” şarkısıdır. Beş yaş grubu çocuklar, şarkının bulunduğu ses aralığı olan en pes (kalın) ses re^1 ve en tiz (ince) ses si^2 seslerini rahatlıkla verebilmişlerdir. Bu nedenle ikinci şarkı olarak re^1 ve do^2 ses aralığındaki “Yurdumda” şarkısı seçilmiştir.

Bu şarkıda beş yaş grubu çocukların verebilecekleri en tiz (ince) ses olarak do^2 sesi denenmiştir. Bu yaş grubu çocuklar ses gelişimi açısından geçiş dönemi yaşamaktadır. Bu sebeple çocukların bir kısmı gelişimini tamamlamış, bir kısmı da tamamlamamış olabilir. Tüm bunların doğal bir sonucu olarak; bu şarkının öğretimi sırasında çocukların yarısından çoğu do^2 sesini kolayca verebilmiştir. Fakat çocukların tamamı si^2 sesini verebildiği için çocukların üst ses sınırı si^2 olarak belirlenmiş, çocukların yarısından çoğunun do^2 sesini verebilmesi de bu yaş grubu çocuklara do^2 sesinin kullanıldığı şarkıların da öğretilebileceği sonucu ortaya çıkmıştır. Do^2 sesinin bulunduğu şarkıları bu yaş grubu çocuklara öğretirken şarkının içerisinde bu sesin çok fazla tekrar edilmemesine dikkat edilmesi gerekir. Aksi takdirde bu sesi veremeyen çocukların ses telleri zarar görebilir.

Son olarak bu yaş grubu çocukların alt ses sınırını belirleme amacıyla do^1 ve do^2 ses aralığındaki “Karga ile Tilki” şarkısı öğretilmiştir. “Karga ile Tilki” şarkısının bulunduğu ses aralığının yanı sıra seçilmesinin diğer sebepleri şunlardır;

- Şarkının konusu karga ve tilkinin başından geçen bir olayla ilgilidir. Bu olay masalımsı bir nitelikte anlatılmakta ve konu çocukların ilgi alanına girmektedir.
- Şarkının ezgisel yapısının tamamına yakın bir kısmı atlamalı seslerden oluşmuştur. Sıralı (birbirine komşu) sesler ise sadece iki yerde kullanılmıştır. Atlamalı seslerde kullanılan ses aralıkları ise tam

dörtlü ve küçük üçlü aralıklardır(8 tane tam dörtlü, 11 tane küçük üçlü aralık).

- Şarkı ritmsel yapı bakımından, dörtlük(bir vuruş) ve sekizlik(yarım vuruş) değerleriyle ve 2/4'lük bir ölçüyle yazılmıştır.
- Şarkı vücut hareketleriyle birlikte öğreilmeye uygundur.
- Şarkıya kasetle eşlik yapılabilmektedir. Bu da çocukların ilgisini çekmede önemli bir sebeptir.

Şarkı ezgisel yapısı ve sözlerinden dolayı “bütün-parça-bütün” yöntemiyle öğretilmiştir.(bkz.)

Bu şarkıda beş yaş grubu çocukların verebilecekleri en pes (kalın) ses olarak do¹ sesi denenmiştir. Çocukların tamamı bu sesi rahatlıkla verebildiği için bu yaş grubu çocukların verebildikleri en pes sesi belirlemek amacıyla si¹ sesini içeren ses egzersizleri yapılmış ve sonuç olarak beş yaş grubu çocukların alt ses sınırı do¹ sesi olarak tespit edilmiştir.

Altı Yaş Grubu

T.C. Kalkınma Bankası Kreş ve Gündüz Bakımevi'nden 15, TEDAŞ (Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi) Kreş ve Anaokulu'ndan 15 ve Çiğdem Abla Anaokulu'ndan 15 çocuk olmak üzere toplam 45 altı yaş grubu çocuğa sırasıyla “Zımtarelelli”, “Yurdumda”ve “Karga ile Tilki” şarkıları öğretilmiştir.

Şarkıların öğretiminden önce nefes, ritm, bedensel ve ruhsal gevşeme çalışmaları yapılmış daha sonra şarkı öğretimine geçilmiştir.

Şarkı öğretimi sırasında kurumların sağladıkları imkanlara göre araç-gereç olarak; org, metalofon gibi çalgılarla sadece “Karga ile Tilki” şarkısının öğretimi sırasında teyp ve kaset (Temel Müzik Eğitimi 1 – Dr. Nail Yavuzoğlu) kullanılmıştır.

Altı yaş grubu çocuklara ilk öğretilen şarkı “Zımtarelelli” şarkısıdır. “Zımtarelelli” şarkısının seçilmesinin sebepleri şunlardır;

- Zımtarelelli şarkısı re^1-re^2 sesleri aralığındadır. Yani şarkıda kullanılan en pes (kalın) ses re^1 , en tiz (ince) ses ise re^2 dir. Bu yaş grubu çocukların ses sınırlarını belirlemek için bu ses aralığı uygundur.
- Şarkının konusu çalgılarla ilgilidir. Bu şarkıdaki konu çocukların ilgi alanına girmektedir.
- Şarkı vücut hareketleriyle birlikte öğreilmeye uygundur.
- Şarkının ezgisel yapı bakımından hem birbirine komşu yani sıralı (büyük ve küçük ikili aralıklardan), hem de atlamalı seslerden oluşmuştur. Atlamalı seslerdeki kullanılan ses aralıkları ise tam beşli, tam dörtlü, büyük ve küçük üçlü aralıklardır (3 büyük üçlü, 3 küçük üçlü, 2 tam beşli, 2 tam dörtlü aralık).
- Şarkı ritmsel yapı bakımından, sekizlik (yarım vuruş), noktali sekizlik (0,75 vuruş), dörtlük (bir vuruş) ve onaltılık nota (çeyrek vuruş) değerleriyle ve 2/4'lük bir ölçüyle yazılmıştır.
- Şarkı ezgisel yapısı ve sözlerinden dolayı “bütün-parça-bütün” yöntemiyle öğretilmiştir.(bkz.)

Altı yaş grubu çocuklar, şarkının bulunduğu ses aralığı olan en pes (kalın) ses re^1 sesini rahatlıkla verebilmişler fakat en tiz (ince) ses olan re^2 sesini verebilen olmamıştır. Bu nedenle ikinci şarkı olarak re^1 ve do^2 ses aralığındaki “Yurdumda” şarkısı seçilmiştir.

Bu şarkıda altı yaş grubu çocukların verebilecekleri en tiz (ince) ses olarak do^2 sesi denenmiştir. Bu yaş grubu çocuklar, ses gelişimlerinin sonuna yaklaştıkları için çocukların büyük bir kısmı gelişimini tamamlamış, bir kısmı da tamamlanmamış olabilir. Tüm bunların doğal bir sonucu olarak; bu şarkının öğretimi sırasında 45 çocuktan sadece 6 tanesi do^2 sesini verememiştir. Bu nedenle bu yaş grubu çocukların üst ses sınırı do^2 olarak belirlenmiştir.

Son olarak bu yaş grubu çocukların üst ses sınırını belirleme amacıyla do^1 ve do^2 ses aralığındaki “Karga ile Tilki” şarkısı öğretilmiştir. Bu şarkıda altı yaş grubu çocukların verebilecekleri en pes (kalın) ses olarak do^1 sesi denenmiştir. Çocukların tamamı bu sesi rahatlıkla verebildiği için bu yaş grubu çocukların verebildikleri en pes sesi belirlemek amacıyla si^1 sesini içeren ses egzersizleri yapılmış ve sonuç olarak altı yaş grubu çocukların alt ses sınırı do^1 sesi olarak tespit edilmiştir. Uygulamanın ardından öğretilen şarkıların üç, dört, beş ve altı yaş grubu çocuklara uygunluk dereceleri konusundaki veriler, tablo ve grafikler yapılarak yorumlanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada elde edilen bulgular ve onlara ilişkin yorumlar ışığında aşağıdaki sonuçlara varılmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

“3-6” yaş grubu çocukların ses sınırları, şarkı söyleme becerileri ve müzikal düzeylerini araştırmak üzere; 3 ilköğretim öncesi eğitim kurumundan toplam 160 “3-6” yaş grubu çocuğa uygulanan şarkı öğretimi ağırlıklı uygulama sonuçlarına göre;

- 3 yaş grubu çocukların ezgisel becerilerinin daha çok sıralı ses gidişlerine sahip şarkılara uygun olduğu, atlamalı seslerde ise dar aralıklı (büyük ve küçük üçlü aralıklı) şarkıların tercih edilmesi gerektiği belirlenmiştir.

3 yaş grubu çocukların ritmsel becerilerinin, sade ritm kalıplarına uygun olduğu, yani şarkıyı oluşturan nota değerlerinin, dörtlük, ikilik gibi uzun zamanlı nota değerleri olması gerektiği tespit edilerek, kullanılması gereken en kısa değer olarak sekizlik nota değeri uygun görülmüştür. Ritmsel yapı denildiği zaman akla aynı zamanda ölçü gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında, 3 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, tamamen basit ölçüyle yazılmış şarkılara uygundur.

3 yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok zorluk çektikleri aşama seslendirme aşamasıdır.

3 yaş grubu çocukların verebildikleri en ince ses si², en kalın ses do sesidir.

- 4 yaş grubu çocukların ezgisel becerilerinin de ağırlıklı olarak, sıralı ses gidişlerine sahip şarkılara uygun olduğu, atlamalı seslerde ise dar aralıklı (büyük ve küçük üçlü aralıklı) şarkıların tercih edilmesi gerektiği belirlenmiştir.

4 yaş grubu çocukların ritmsel becerilerinin de, sade ritm kalıplarına uygun olduğu, yani şarkıyı oluşturan nota değerlerinin, dörtlük, ikilik gibi uzun zamanlı nota değerleri olması gerektiği tespit edilerek, kullanılması gereken en kısa değer olarak sekizlik nota değeri uygun görülmüştür. Ölçü bakımından ise; 4 yaş grubu çocukların da ritmsel becerileri, tamamen basit ölçüyle yazılmış şarkılara uygundur.

4 yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok zorluk çektikleri aşama seslendirme aşamasıdır.

4 yaş grubu çocukların verebildikleri en ince ses si², en kalın ses ise do sesidir.

- 5 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri, sıralı ses gidişlerinin yanı sıra atlamalı ses gidişlerine de uygundur. Yalnız, çok fazla tekrarlanan, üst üste kullanılan atlamalı seslerin ve atlamalı sesleri oluşturan, 5'li aralıktan büyük aralıkların bu yaş grubu çocukların becerilerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

5 yaş grubu çocukların ritmsel becerilerinin, uzun zamanlı nota değerlerinin yanı sıra çok fazla olmamakla beraber kısa zamanlı nota değerlerine de uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu yaş grubu çocukların ritmsel becerilerinin en kısa zamanlı değer olarak, onaltılık nota değerlerine uygun olduğu gözlemlenmiş, fakat burada da temponun önemli olduğu belirlenmiştir. Tempo çok hızlı olmamalıdır. 5 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, basit ölçüyle (2/4'lük, 3/4'lük, 4/4'lük, ölçülerle) yazılmış şarkıların yanı sıra aynı zamanda 5/8'lik ölçüyle yazılmış olan şarkılara da uygundur.

5 yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok zorluk çektikleri aşama sözlerini öğrenme aşamasıdır.

5 yaş grubu çocukların verebildikleri en ince ses do², en kalın ses do sesidir.

- 6 yaş grubu çocukların ezgisel becerileri de 5 yaş grubu çocuklarda olduğu gibi, sıralı ses gidişlerinin yanı sıra atlamalı ses gidişlerine de uygundur. Yine bu yaş grubu çocuklarda da, çok fazla tekrarlanan, üst üste kullanılan atlamalı seslerin ve atlamalı sesleri oluşturan, 5'li aralıktan büyük aralıkların ezgisel becerilerine uygun olmadığı tespit edilmiştir.

6 yaş grubu çocukların ritmsel becerilerinin de, 5 yaş grubunda olduğu gibi; uzun zamanlı nota değerlerinin yanı sıra çok fazla olmamakla beraber kısa zamanlı nota değerlerine uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu yaş grubu çocukların ritmsel becerilerinin en kısa zamanlı değer olarak, onaltılık nota değerlerine uygun olduğu gözlemlenmiştir. Yine burada da temponun çok hızlı olmaması gerekir. 6 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri, basit ölçüyle (2/4'lük, 3/4'lük, 4/4'lük, ölçülerle) yazılmış şarkıların yanı sıra aynı zamanda 5/8'lik ölçüyle yazılmış olan şarkılara da uygundur.

6 yaş grubu çocukların şarkı öğretimi sırasında en çok zorluk çektikleri aşama sözlerini öğrenme aşamasıdır.

6 yaş grubu çocukların verebildikleri en ince ses do^2 , en kalın ses do sesidir.

- 3,4,5 ve 6 yaş grubu çocukların prozodi (ses-söz uyumu) bakımından becerileri onların ritmsel becerileriyle ve dil gelişimleriyle doğru orantılıdır. Örneğin; 3 yaş grubu çocukların ritmsel becerileri uzun zamanlı nota değerlerine uygundur. Birlik, ikilik, dörtlük ve en kısa olarak sekizlik nota değerlerini söyleyebilen 3 yaş grubu çocukların onaltılık nota değerlerine karşılık gelen sözcükleri söyleyemediği gözlemlenmiştir.

Çocukların telaffuz edemeyeceği kelimelerin geçtiği yada çok hızlı telaffuz edilmesi gerektiği durumlarda da başarısız olduğu gözlemlenmiştir. Bu başarısızlık yaş büyüdükçe azalmaktadır.

Prozodi bakımından elde edilen bir başka bulgu da, çocukların becerilerinin her hecenin tek bir notaya denk geldiği şarkılara daha çok uygun olduğudur.

Tüm bu bulgulardan yola çıkılarak;

3 yaş grubu çocukların becerileri ile 4 yaş grubu çocukların becerilerinin, 5 yaş grubu çocukların becerileriyle de 6 yaş grubu çocukların becerilerinin benzerlikler gösterdiği görülmektedir.

Genel olarak 3-6 yaş grubu çocuklara öğretilmek üzere, seçilecek şarkıların sözleri uzun olmamalıdır. Birbiriyle kafiyeli sözleri olan şarkılar daha çabuk öğrenilmektedir. Çocukların ilgisini daha çok ya masal gibi, ya da öykünme ses çıkarılıp, hareketlerle ve çalgılarla eşlik edilebilen şarkılar çekmektedir. Onların ilgisi her zaman önemlidir. Çocukların en çok zorluk çektikleri aşama ya sözlerini ezberleme yada seslendirme aşamaları olmuştur. O nedenle sözler kısa ve anlaşılır olmalıdır.

Çocukların becerilerini geliştiren ve en çok kullanılan yöntem olan şarkı öğretiminde en önemli nokta da çocukların ses sınırlarıdır. Burada öğretmene çok büyük görevler düşmektedir. Öğretmen şarkı öğreteceği grubun ses sınırlarının dışındaki sesleri içeren şarkıları kesinlikle öğretmemelidir. Bu konuda ısrar edilirse çok büyük ses problemleri yaşanabilir. Ses problemi yaşanmasa bile çocuk zorlanacağı için faaliyetten sıkılıp bunalabilir ve müzik dersinden soğuyabilir.

Çocuklarla her türlü müzik eğitimi yapılırken olabildiğince dikkatli olunmalıdır. Her türlü egzersiz yada müziksel faaliyet mutlaka oyunlaştırılmalı, onlara fark ettirmeden müzik eğitimi gerçekleştirilmelidir.

Bu araştırmada sadece 3-6 yaş grubu çocukların müzikal düzeyleri, şarkı söyleme becerileri ve ses sınırları belirlenmiştir. Bir başka araştırma yapılarak, aynı yaş grubunun çalgı çalma becerileri konusu incelenmeli ve bulgular ortaya konmalıdır.

KAYNAKÇA

- AKKAŞ, Salih. (1993). Okulöncesi Eğitimde Müzik. **Ankara: Gazi Üniversitesi.**
- ARI, Meziyet ve G. HAKTANIR . (2002). **Platform Dergisi.1**
- AYDIN, Ayhan. (2000). **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi.** İstanbul: Alfa Basımevi.
- BACANLI, Hasan. (2000). **Gelişim ve Öğrenme.** Ankara: Nobel Dağıtım.
- BAL, Servet ve İ. ARTAN. (1995). **0-6 Yaş Çocuklarının Müzik Eğitimi.** İstanbul:Ya-Pa Yayınları.
- BAŞARAN, İbrahim, Ethem. (1972). **Eğitim Psikolojisi.** Ankara: Gül Yayınevi.
- ÇELEN, Bekir ONUR), **Çocuk ve Ergen Gelişimi.** Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- ÇEVİK, Suna. (1996). **Koro Eğitimi Yöntem ve Teknikleri.** Ankara: Doruk Yayıncılık.
- DAVRAN, Yalçın. (1997). **Şarkı Söyleme Sanatının Öyküsü.** Ankara: Önder Matbaacılık.
- DİNÇER, İnci. (1992). **Çocuk Gelişimiyle İlgilenenler İçin Müzik El Kitabı.** İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- DİNÇER, Mahir. (1984). **Cıvı Cıvı Şarkılar.** Ankara: Maya Matbaacılık
- EGÜZ, Saip. (1991). **Toplu Ses Eğitimi I Temel Konular.** Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- M.E.B. (1990). **İlköğretim Genel Müdürlüğü, Okulöncesi Öğretmen Kılavuz Kitabı.** Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MORGÜL, Mahiye.(1995). **Yaratıcı Drama ile Oynayarak Yaşayarak Öğren (Çocukluk Çağı Müzik Eğitimi).** İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

ÖZ, İklim. (1997). **Çocuk Olmak - Çocuğun gelişim Dönemleri**. Ankara:Kök Yayıncılık.

ÖZGÜL, İlhan. (2000). **Müzik Eğitimi ve Öğretimi: Kuramlar-Solfejler-Şarkılar-Yaklaşımlar**. Ankara: Gazi Kitabevi.

SEYREK, Hilmi. (1997). **Anaokulları ve Ana Sınıfları İçin Şarkı Dağarcığı**. İzmir:Mey Yayınları

SUN, Muammer ve H.SEYREK. (1998). **Okul Öncesi Eğitimde Müzik**. İzmir: Müzik Eserleri Yayınları.

SUN, Muammer ve İ. SUN (1998). **En Güzel Okul Şarkıları** . Ankara: Evrensel Müzikevi.

UÇAN, Ali. (1996). **İnsan ve Müzik- İnsan ve Sanat**. Ankara:Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

ÜRFİOĞLU, Ayşe. (1995). **Bebeklik ve Okul Öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi Ve Eğitimi**. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

YAVUZOĞLU, Nail.(1996). **Temel Müzik Eğitimi 1**.Ankara: İnkılap Yayınevi.

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

ARTAN, İsmihan. (1993). Anaokuluna devam eden 54-70 Aylık Çocukların Seslerle ilgili Becerilerinin kazandırılmasına Müzik uygulamalarının Etkisinin incelenmesi. Ankara : Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Doktora tezi).

ERDEMLİ, Meltem.(1995). Bilkent Üniversitesi Erken Müzik Eğitimi Programına Devam Eden 48-56 Aylık Çocukların Müzik Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

YÜKSEL, Derya. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müzik Eğitimi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

EKLER

EK-1**ŞARKI ÖĞRETİMİ UYGULAMASINDA KULLANILAN ŞARKILAR**

AKVARYUM

♩=150

Be - nim bir ak - var - yu - mum

Be - nim bir ak - var - yu - mum

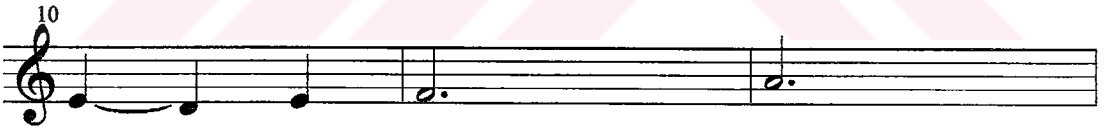
var. I - çin - de renk - li ba -

var. İ - çin - de kum ve ça -

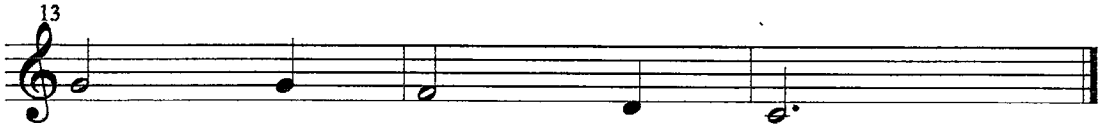
lık - lar. Sü - zü - lüp

kıl - lar. Yo - sun - lar -

n a z - lı naz - lı

ın a - ra - sın - da

dans e - di - yor - lar.

dans e - di - yor - lar.

DA-Dİ

Moderato

O - to - mo - bil kor - na - sı Dat! Dat!

Dat! Va - pu - run dü - dük se - si

Vup! Vup! Vup! T-ren ray - da

gi - di - yor ta - ka ta - ka ta - ka ta - ka Düt! Düt!

Bak bir can - kur - ta - ran ge - li - yor Da di! Da di!

Da di!

(Dinçer, 1984:16)

KARGA ile TILKI

♩ = 112

Bir gün bir hır - sız kar - ga hah hah hah hah

Or - dan ge - çen bir til - ki hah hah hah hah

hah ha Bir par - ça pey - nir çal - mış

hah ha "Şen se - sin - le öt" de - miş

hah hah hah hah ha Kon - muş bir dal -

hah hah hah hah ha Ap - tal kar - ga

da kal - mış hah hah hah hah hah ha

"gak" de - miş hah hah hah hah hah ha

Et - ra - fı sey - re dal - mış hah hah hah hah

Pey - ni - ri til - ki ye - miş hah hah hah hah

ha

ha

(Sun, 1994:14)

YURDUMDA

16
 Son

(Dinçer, 1984:38)

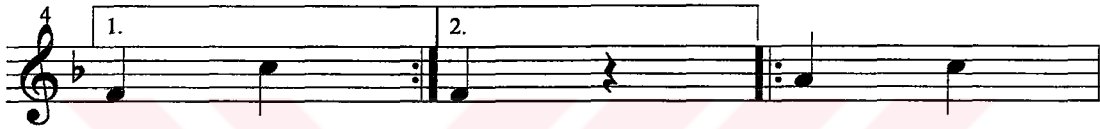
ZIMTERELELLİ

♩ = 116

§

Biz köy - ler - den ge - len şen çal - gı - cı - la

rız Hey

rız

Da - vul

Şar - kı

ke - man

dû - dük

ça - la - rız

Hey

söy - ler

o - yun

oy - na - rız

Hey

rız

zım - te - re - lel - li

zım - te - re - lel - li

rız

§

zım - te - re - lel - li

zım

zım

zım

(Sun, 1994:19)

Evrim KÜRKÜ

Eğitim

2000 – 2003 (Yüksek Lisans)

Gazi Üniversitesi G.E.F. Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı

Müzik Öğretmenliği Programı Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı

Ankara

1996 – 2000 (Lisans)

Gazi Üniversitesi G.E.F. Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı

Müzik Öğretmenliği Programı Çalgı Eğitimi Ana Sanat Dalı

Ankara

1992 – 1996 (Lise)

Ankara Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümü (1+3 yıl)

Ankara

1984 – 1992 (İlkokul,Ortaokul)

Ankara Özel Yükseliş Koleji (5+4 yıl)

Ankara

Nitelikler

Yabancı Dil : İyi derecede İngilizce

Bilgisayar :

Office Araçları ve Bütün Uygulamaları (İyi derecede)

İnternet ve Uygulamaları (İyi derecede)

- Grup çalışmasına yatkınlık
- Planlı programlı çalışmaya elverişli
- Disiplinli

**Kurslar
ve Meslek
İçi Eğitim**

- **İngilizce Eğitimi;** Yükseliş Koleji ve Anadolu Güzel San. Lisesi (12 yıl)
- **Flüt Eğitimi;** Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve G.Ü.G.E.F. Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı (10 yıl)
- **Piyano Eğitimi;** Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve G.Ü.G.E.F. Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı (8 yıl)
- **Ses Eğitimi;** Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve G.Ü.G.E.F. Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı (8 yıl)
- **Koro Eğitimi;** Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi ve G.Ü.G.E.F. Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı (8 yıl)
- **Yaratıcı Drama Eğitimi;** Okul öncesi eğitimde Yaratıcı Drama Uygulamaları; LERA (Liz Teyze Eğitim, Rehberlik, Araştırma) (1 yıl)
- **Orff Eğitimi;** Okul öncesi eğitimde Orff Uygulamaları; LERA (6 ay)

**İş
Tecrübesi**

- Polatlı Lisesi - Müzik Öğretmeni (Eylül 2001-)
(Milli Eğitim Bakanlığının 2001 Öğretmen atamaları ile)
- Gül Bale ve Müzik evi – Flüt Öğretmeni
(Ağustos 2000 – Temmuz 2001)
- Çiğdem Abla Anaokulu – Müzik ve Orff öğretmeni
(Ekim 1999 – Eylül 2000)

**İlgi
Alanları**

- Konser etkinliklerine katılmak
- Süreli yayınları takip etmek
- Sinema ve tiyatro etkinliklerine katılmak
- Televizyon, radyo gibi güncel iletişim araçlarını takip etmek
- Bilgisayar ve İnternet

Katıldığı**Aktiviteler**

- Polonya, Uluslararası Bydgoszcz Müzik Festivali bünyesinde Gençler Oda Orkestra ve Korosu ; koro elemanı olarak (1995)
- Ukrayna, Kiew konseri , Gençler Oda Orkestra ve Korosu; korist olarak (1995)
- Slovakya, Prag konseri, Gençler Oda Orkestra ve Korosu ; korist olarak (1995)
- Erciyes Üniversitesi Oda Orkestrası ile birlikte Ürgüp Konseri ; orkestra elemanı olarak (flüt) (2001)

Katıldığı**Aktiviteler**

- G.Ü.G.E.F. Müzik Bölümü ve Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi'ndeki öğretimi boyunca birçok koro ve orkestra konser aktivitesinde aktif olarak yer almıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı aracılığı ile Danimarka Hükümeti tarafından verilen bursu kazanarak 2001 yılında Danimarka'da eğitim programına katıldı. Program şunları içermektedir: Uluslararası bir okul olan Helsingor'da International People's College 'da Danimarka dili öğretim programı, Gramer, fonetik, Danimarka literatürü, sosyal yaşamı ve müziği üzerine düzenlenmiş konferans ve workshoplar, Helsingor, Kopenhag, Kuzey Zelanda, İsveç 'te pek çok kurum kuruluş, müze ve bölgeye özgü mekanları tanıtmaya yönelik araştırma gezileri.

Kişisel**Bilgiler**

Doğum Tarihi: 22 Mayıs 1977

Doğum Yeri: Adana

Medeni Hali: Bekar

Evrım KÜRKLÜ

Education

2000 – 2003 (Master)

The Faculty of Education of Gazi University Music Department -
Ankara

1996 – 2000 (Bachelor)

The Faculty of Education of Gazi University Music Department -
Ankara

1992 – 1996 (High School)

The Anatolian High School of Fine Arts - Music Department
(1+3 years) Ankara

1984 – 1992(Elementary +Intermediate) Yükseliş College
(5+4 years)-Ankara

Qualities

- **Foreign language :** English (Good)
- **Computer Knowledge:**
 - Office Tools and Application (Good)
 - Internet and Applications (Good)
- Ability to work with teams
- Tendency to work planned and organized
- Discipline
- Ability to manage

Education

English Education; Yükseliş College and The Anatolian High School of Fine Arts (12 years)

Classical Flute Education; The Anatolian High School of Fine Arts and The Faculty of Education of Gazi University Music Department (10 years)

Piano Education; The Anatolian High School of Fine Arts and The Faculty of Education of Gazi University Music Department (8 years)

Singing Education; The Anatolian High School of Fine Arts and The Faculty of Education of Gazi University Music Dep. (8 years)

Choir Education; The Anatolian High School of Fine Arts and The Faculty of Education of Gazi University Music Dep. (8 years)

Professional Experience

Tandoğan Primary School- Music teacher

(November, 2002-)

Polatlı High School – Music teacher

(2001- 2002)

(By ministerial appointment - Turkish board of education)

Gül Ballet and Music Course –Flute teacher

(August 2000 -July 2001)

Çiğdem Kindergarten – Music and Orff Teacher

(October 1999 – September 2000)

Courses**Taken**

Training of early music education for Creative Drama Applications ;

LERA (Liz Teyze Education, Research and Guidance Center)
(1 year)

Training of early music education for Orff Applications;
LERA (6 mon.)

Activities

Poland, International Bydgoszcz Music Festival as a choir member of Youth Group (1995)

Ukrayna, Kiev concert , as a choir member of Youth Group (1995)

Slovak Republic, Prag Concert, as a choir member of Youth Group (1995)

Germany, Berlin Concert, as a choir member of Youth Group (1995)

Didim, Çankırı, Ürgüp concerts, as choir member of Youth Group (1996)

Erciyes University Orchestra Concert; as a flutist (2001)

Actively participated in many choir and orchestral activities during her education life.

With a scholarship given by Denmark Government; participated in an education program includes; Danish Language course in International People's College (Helsingor), lectures and workshops on grammar, phonetics, Danish Literature, Danish Society and Danish Music, field trips to institutions and associations in Helsingor, museums and local initiatives in North Zealand, Copenhagen and Sweden.

Interests

- Participating in concerts
- Following up periodicals
- Movies , theatres
- Following up current communication tools, such as tv and radio
- Computers and Internet

**Personal
Knowledge**

- Birth date:** 22 May 1977
- Birthplace:** Adana
- Marital Status:** Single

